

הראל חברה לביטוח בע"מ

**דוח ביניים ליום
30 בספטמבר 2023**

תוכן העניינים

1.....	תיאור החברה	1
1	כללי	1.1
2	בעלי המניות בחברה	1.2
2.....	מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים	2
2	שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח	2.1
3	שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח	2.2
6	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה	2.3
7	תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות הקבוצה	2.4
12	תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח	2.5
18	פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים	2.6
22	נזילות ומקורות מימון	2.7
23.....	גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי	3
27.....	בקורות ונהלים לגבי הגילוי	4

דוח הדירקטוריון

הראל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל ביטוח" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2022, אשר פורסם ביום 30 במרץ 2023 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפוי/ה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל ביטוח הינה חברה פרטית, בשליטה מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות"). הראל השקעות הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. פעילותה של הראל השקעות, באמצעות חברות שבשליטתה, בשוק הביטוח והחיסכון ארוך הטווח וכן בשירותים פיננסיים ושוק ההון ("הקבוצה").

פעילות הביטוח נעשית ע"י החברה ובאמצעות חברה אחות, אי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI").

הפעילות בתחום חיסכון ארוך הטווח נעשית הן באמצעות החברה, באמצעות חברה אחות - הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") והן באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן: קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק") המנהלת קרן השתלמות המיועדת למשרתי קבע וגמלאי צה"ל; לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

הפעילות בתחום האשראי נעשית באמצעות החברה הבת - הראל +60 בע"מ ("הראל +60") העוסקת במתן הלוואות מסוג משכנתא, לרבות "משכנתא הפוכה" שהינה הלוואה הניתנת ללווים בני 60 ומעלה, בשעבוד דירת מגורים; וכן במסגרת פעילות מימון נדל"ן יזמי לרבות ערבות מכר של החברה; ובמסגרת מתן ערבות פיננסית ושירותי תפעול לתיקי משכנתאות המבוטחים על ידי צדדים שלישיים באמצעות החברה ו-EMI.

נכון ליום 30 בספטמבר 2023, תחום האשראי לא מהווה מגזר פעילות בדוחות הכספיים. בהתאם, הנכסים, ההתחייבויות ותוצאות פעילות תחום האשראי נכללים במגזרי הפעילות השונים של החברה כדלהלן: פעילות הראל +60 נכללת במסגרת מגזר "ביטוח בריאות"; פעילות מתן ערבות חוק מכר נכללת במסגרת מגזר "ביטוח כללי"; ואילו יתר הפעילויות של תחום האשראי, לרבות מימון נדל"ן יזמי, נכללות במסגרת מגזר "לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר".

1.2 בעלי המניות בחברה

הראל השקעות מחזיקה במלוא הון המניות של החברה. בעלי המניות העיקריים בהראל השקעות הינם משפחת המבורגר - יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי המניות") המחזיקים בכ- 48.17% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של הראל השקעות.

ההחזקה של בעלי המניות בהראל השקעות הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.ן") וכן מחזיקים בשותף הכלכלי בשותפות ג.י.ן.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים בתקופת הדוח

- 2.1.1 הנפקת אגרות חוב (סדרה יט') באמצעות החברה הבת – הראל מימון והנפקות לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה יט') באמצעות החברה הבת – הראל מימון והנפקות ודירוג אגרות חוב (סדרה יט') ע"י חברת הדירוג "מעלות S&P", ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.2 אשרור דירוג החברה ע"י חברת הדירוג "מידרוג" לעניין אשרור דירוג החברה ע"י חברת הדירוג "מידרוג", ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.3 דירוגים ע"י חברת הדירוג "מידרוג" של אגרות חוב לעניין דירוגים של אגרות חוב שהונפקו על ידי החברה הבת - הראל מימון והנפקות ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.4 פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ו') של הראל מימון והנפקות לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות החוב (סדרה ו') שהונפקו על ידי הראל מימון והנפקות, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.5 תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות לעניין פרסום תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות בחודש פברואר 2023, ראו באור 6 בדוחות הכספיים.
- 2.1.6 תכנית אסטרטגית רב שנתית בחודש אוגוסט 2022 התקשרה החברה עם תאגיד יעוץ אסטרטגי בינלאומי מוביל. על בסיס בחינה ועבודה משותפת של החברה ותאגיד הייעוץ כאמור, דירקטוריון החברה החליט בחודש פברואר 2023 על אימוץ תכנית אסטרטגית רב שנתית בשם "הראל 2030". אסטרטגיית "הראל 2030" מתמקדת בשלושה נדבכים מרכזיים בפעילות הקבוצה: 1. דיוק ביצועי ליבת העסק בתחום הביטוח; 2. זיקה ללקוח - חיזוק ושיפור מנועי ההפצה בתחום הביטוח; ו-3. גיוון מקורות הרווח של הקבוצה.
- לפרטים נוספים ראו סעיף 8 בפרק 2 "דוח הדירקטוריון" לדוח התקופתי של החברה ליום 31 בדצמבר 2022.
- 2.1.7 עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של בעל שליטה ביום 22 במאי 2023, ביום 29 במאי 2023 וביום 5 ביולי 2023 אישרו ועדות התגמול והדירקטוריונים של החברה ושל הראל השקעות וכן האסיפה הכללית של הראל השקעות, בהתאמה את עדכון תנאי העסקתו

של עידן טמיר, קרובו של מר יאיר המבורגר, מבעלי השליטה בחברה.

2.1.8 חלוקת דיבידנד

לעניין חלוקת דיבידנד בסך של 450 מיליוני ש"ח - ראו באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.9 הקצאה פרטית לא מהותית של אופציות של הראל השקעות למנכ"ל החברה

לעניין הקצאה פרטית לא מהותית של אופציות של הראל השקעות למנכ"ל החברה ראו באור 9 בדוחות הכספיים.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי הקבוצה ואירועים לאחר תקופת הדוח

2.2.1 מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023, לאחר תקופת הדוח, פתח ארגון הטרור חמאס במתקפת פתע רצחנית על מדינת ישראל שכללה ירי טילים וחדירת אלפי מחבלים מרצועת עזה לישראל. בעקבות המתקפה הנפשעת הכריזה ממשלת ישראל על מלחמת "חרבות ברזל" ("המלחמה"), בוצע גיוס מילואים נרחב, והחלה מתקפה על ארגון החמאס הפועל מרצועת עזה. במקביל, התפתחה הסלמה ביטחונית משמעותית גם בגבול הצפון אל מול ארגון הטרור חיזבאללה.

השפעת המלחמה על המשק הישראלי מקבלת ביטוי במספר מישורים, בין היתר, בסגירה זמנית ו/או בקיצור שעות העבודה של עסקים רבים, הגבלות על התכנסות במקומות עבודה ובאירועים, הגבלות על מערכת החינוך ועוד. הגבלות אלו כמו גם גיוס המילואים הנרחב, הביאו עד בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לצמצום הפעילות במשק הישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית. השפעת המלחמה ניכרת גם בשוק ההון בתנודתיות רבה בשווקים הפיננסיים ובשער החליפין של השקל אל מול המטבעות השונים, כתוצאה מעליה ברמות הסיכון וחוסר הוודאות.

השפעת המלחמה ניכרת גם על דירוג האשראי של מדינת ישראל. מודיס' ופיץ' העבירו את ישראל לרשימת המעקב השלילית, ואילו S&P העבירה את תחזית דירוג החוב של מדינת ישראל לשלילית. כתוצאה מכך, תשואות אג"ח מדינת ישראל החלו להיסחר ברמת תשואות של מדינות בקבוצת דירוג נמוכה יותר.

קיימת אי ודאות רבה לגבי השלכות המלחמה על פעילות המשק הישראלי בכלל ועל הפעילות העסקית ותוצאות הפעילות של הקבוצה בפרט. הקבוצה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות העסקית במשק, וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה, וממשיכה לבחון כל העת את השלכות האירועים על פעילות הקבוצה.

בשלב זה לא ניתן לצפות את משך המלחמה ואולם ההערכות הינן שהיא תימשך מספר שבועות נוספים ואולי אף מספר חודשים ונכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, המשק הישראלי מתחיל להיכנס לשגרה בצל הלחימה. לאור זאת, מדובר באירוע מתגלגל ולא ניתן בשלב זה להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על הקבוצה ועל תוצאותיה.

להלן יפורטו ההשפעות המרכזיות של המלחמה על הקבוצה עד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

1. המשכיות עסקית:

חברות הקבוצה נערכו במהירות לעבודה במתכונת היברידיית ושומרות על המשכיות עסקית בעבודה אשר מאפשרת מענה מלא ללקוחות ולסוכנים וזאת במקביל לתמיכה בצרכי העובדים.

2. תחום הביטוח:

יצוין, כי ככלל ומהערכה ראשונית עולה כי עד בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי כתוצאה מהמלחמה בהיקף החשיפה לסיכונים הביטוח, כמפורט להלן:

תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח: עיקר החשיפה כתוצאה מהמלחמה עשוי לנבוע מביטוחי ריסק, אובדן כושר עבודה ונכויות ככל ויתגבשו תביעות בתחומים אלו. סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, להערכת החברה, הגידול המשוער בעלות התביעות בתחומים אלה נאמד בסך של כ-50 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-33 מיליוני ש"ח לאחר מס). כמו כן, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בהיקף המשיכות והפדיונות שנובע מהמלחמה.

תחום ביטוח בריאות כולל סיעוד: היקפי החשיפה כתוצאה מהמלחמה בתחום פעילות ביטוח בריאות וסיעוד, אינם צפויים להיות מהותיים.

תחום ביטוח כללי: ככלל, נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת פוליסת רכוש ולפיכך היקף החשיפה כתוצאה מהמלחמה אינו צפוי להיות מהותי.

3. נכסים פיננסיים מנוהלים:

מיום פרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בסך הנכסים המנוהלים של הקבוצה. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 2002-1991 בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת וזאת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.

4. שינויים בריבית חסרת סיכון ובפרמיית אי הנזילות:

המלחמה גרמה לעלייה משמעותית של עקום הריבית חסרת הסיכון מעבר לרמתו ביום 30 בספטמבר 2023 וכן בפרמיית אי הנזילות, דבר העשוי לגרום לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, לעלייה של עקום הריבית ולירידות בשוקי ההון עשויה להיות השפעה שלילית על שוויים של הנכסים הפיננסיים ונכסים אחרים באופן שעשוי להפחית את ההשפעה האמורה לעיל. מאומדן ראשוני עולה כי מפרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, ההפסד בתיק נכסי הנוסטרו הסתכם לסך של כ-80 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-53 מיליוני ש"ח לאחר מס). יש לציין כי המידע המתואר לעיל אינו מהווה הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות של החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד ואינו כולל מרכיבים אחרים של רווחים או הפסדים מהשקעות והשפעות נוספות.

5. נזילות, מצב פיננסי ומקורות מימון:

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא קיימת השפעה מהותית של המלחמה על נזילות הקבוצה.

6. סיכונים סייבר:

מאז פרוץ המלחמה חל גידול במתקפות הסייבר על ישראל. הקבוצה עוקבת באופן שוטף אחר מפת האיומים המשתנה לאור המצב, ומתאימה את רמת האבטחה והבקורות הנדרשות, בהתאם לרמת הסיכון הנגזרת ממנה.

7. סיכונים אשראי:

למלחמה עלולה להיות השפעה שלילית על היקף הפסדי האשראי. נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, טרם נצפתה עליה בהיקף הפסדי האשראי כתוצאה מהמלחמה. לאור חוסר הוודאות המשמעותי שיוצרת המלחמה במשק, אין באפשרות החברה להעריך בשלב זה ו/או לאמוד את היקף ההשלכות העתידיות של המלחמה על הפסדי האשראי של הקבוצה. היקף ההשפעה יהיה תלוי בשורה של גורמים, לרבות משך המלחמה ומידת השפעתה על פעילות המשק.

8. אחריות תאגידית:

בעקבות אירועי מלחמת "חרבות ברזל", וכחלק מתפיסת האחריות התאגידית של הראל, החברה נרתמה למען החברה הישראלית שמצויה בימי משבר מהמורכבים שידעה מדינת

ישראל והאיצה את הפעילות החברתית שלה ומיקדה את הסיוע שלה לצרכי החברה הישראלית בעת הזו. במסגרת הפעילות האמורה, החברה אימצה, לצד גופים עסקיים אחרים, את קיבוץ כפר עזה וסייעה בגיוס תרומות לטובתו דרך פעילות המוקדים שלה.

בנוסף, החברה הגבירה את קצב התמיכה שלה במיזמים, יוזמות ועמותות דרך קרן המ.א.ה. ומערך האחריות התאגידית של החברה, לצד עידוד והגברת התנדבויות של עובדים בפעילויות הנוגעות למלחמה והשלכותיה על העורף והמשק. בין היתר, עובדים רבים לקחו חלק במגוון התנדבויות חקלאיות, אריזות ציוד לגנים ובתי ספר לילדי העוטף, התנדבויות עם ילדי הדרום, סיוע בשינוע של ציוד לשטחי כינוס, סיוע לקשישים בבתי אבות ועוד.

עד פרסום הדוח, פעילות החברה ותרומתה בנוגע למלחמה והשלכותיה, מוערכת במיליוני ש"ח.

יודגש כי הערכות החברה בדבר ההשלכות האפשריות של המלחמה על פעילותה של החברה אינן ודאיות ואינן בשליטת החברה. הערכות אלה מבוססות על מיטב ידיעת החברה בשלב זה. הערכות החברה מהוות מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח 1968, המבוסס על הערכות החברה למיטב שיפוטה על בסיס המידע הזמין לה בקשר לנושאים אלו. ההערכות עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה בשל גורמים שאינם בשליטת החברה ובפרט אירועים מקרו-כלכליים, בטחונים ומדיניים, לרבות חרפה משמעותית ו/או מתמשכת של מצב הלחימה המתקיים בימים אלו.

- 2.2.2 עדכון למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה
לעניין אישור עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, ראו באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.3 אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה
לעניין אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה, ראו באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.4 אישור התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה
לעניין אישור התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, ראו באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.5 דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2023
לעניין פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2023, ראו באור 8 בדוחות הכספיים.
- 2.2.6 סיום כהונה צפוי של יו"ר דירקטוריון החברה, מר מישל סיבוני
ביום 27 בנובמבר 2023 הודיע מר מישל סיבוני, יו"ר דירקטוריון החברה ומנכ"ל הראל השקעות על רצונו לסיים את תפקידו כאמור וזאת לאחר למעלה מ-30 שנות עבודה בקבוצת הראל. פרישתו מתפקידו כאמור תיכנס לתוקפה במועד שישוכם בין הצדדים. מר סיבוני, ימשיך לכהן כדירקטור בהראל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון המצפן, חברה אחות העוסקת באשראי לעסקים בינוניים, וכך יש כוונה למנותו כדירקטור בהראל השקעות.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני¹ בארץ ובעולם.

להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

2.3.1 כללי

קצב הפעילות הכלכלית בעולם התמתן ברבעון השלישי של 2023 לאור הריבית הגבוהה, המלחמה המתמשכת באוקראינה, ההאטה בתעשייה הגלובלית וההאטה בשוק הנדל"ן בסין. עם זאת הצמיחה בארה"ב רשמה האצה ברבעון.

האינפלציה ירדה בקצב איטי ברוב העולם, בחלקו כתוצאה של העלייה המחודשת במחירי האנרגיה. אינפלציה הליבה (ללא מוצרי המזון והאנרגיה) המשיכה להתמתן אך עדיין שווה מעל יעדי הבנקים המרכזיים. לאור זאת קצב עליית הריבית ברוב העולם היה מתון.

האינפלציה ירדה בקצב איטי ברוב העולם, בחלקו כתוצאה של העלייה המחודשת במחירי האנרגיה. אינפלציה הליבה (ללא מוצרי המזון והאנרגיה) המשיכה להתמתן אך עדיין שווה מעל יעדי הבנקים המרכזיים. לאור זאת קצב עליית הריבית ברוב העולם היה מתון.

2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי

על פי האומדנים האחרונים התוצר צמח ב-2.8% בשיעור שנתי ברבעון השלישי של 2023, בדומה לקצב ברבעון הקודם. את הצמיחה הובילו היצוא והצריכה הפרטית שנתמכת גם בחוזקו של שוק העבודה, כך בסוף הרבעון שיעור האבטלה היה נמוך על 3.2% לצד זאת נמשכת מגמת הירידה בשיעור המשרות הפנויות.

2.3.3 שוק המניות

ברבעון השלישי של 2023 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) ירד ב-3% עם ירידה של כ-4% במדד S&P 500 והמדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-3%. לעומת זאת בישראל מדד ת"א 125 עלה ב-6% במהלך אותה התקופה.

2.3.4 שוק איגרות החוב

בסיכום הרבעון השלישי של 2023 נרשמה ירידה של כ-1.6% במדד אג"ח הממשלתיות מול עלייה של כ-0.7% במדד אג"ח הקונצרני.

2.3.5 קרנות נאמנות

בסיכום הרבעון השלישי של 2023 קרנות הנאמנות רשמו גיוסים נטו של כ-12.5 מיליארדי ש"ח. המשיכו לבלוט לחיוב גם ברבעון הנוכחי הקרנות הכספיות רשמו גיוסים נטו של כ-13 מיליארדי ש"ח. קרנות המתמחות בחו"ל רשמו גיוסים נטו של כ-3.2 מיליארדי ש"ח, לעומת פדיונות של כ-3 מיליארדי ש"ח בקרנות הנאמנות המתמחות באג"ח.

¹ מלחמת חרבות הברזל החלה לאחר תאריך הדוח, ראו גם סעיף 2.2.1 לעיל וסעיף 2.3.10 להלן.

2.3.6	קרנות סל
	בסיכום הרבעון השלישי של 2023 קרנות הסל רשמו גיוסים נטו של כ-5.5 מיליארדי ש"ח. מתוך זה כ-4.5 מיליארדי ש"ח בקרנות הסל המתמחות במניות בחו"ל.
2.3.7	שוק המט"ח
	הפיחות בשקל נמשך במהלך הרבעון השלישי של 2023 כאשר השקל נחלש ב-3% מול הדולר וב-1% מול האירו.
2.3.8	אינפלציה
	על פי המדד הידוע האחרון שפורסם בסוף הרבעון השלישי של 2023 (מדד אוגוסט), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.8% במהלך הרבעון וב-4.1% ב-12 החודשים האחרונים עד לאוגוסט.
2.3.9	ריבית בנק ישראל
	במהלך הרבעון השלישי של 2023 בנק ישראל בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי על 4.75%, הרמה הגבוהה ביותר מאז 2006.
2.3.10	אירועים לאחר תאריך הדוח – מלחמת "חרבות ברזל"
	<p>פעולת הטרור הנפשעת של ארגון הטרור חמאס ביום 7 באוקטובר 2023, הובילה למספר חסר תקדים של הרוגים, חטופים ופצועים ולהכרזת מלחמה - מלחמת "חרבות ברזל". מעבר לפגיעה בחיי אדם הדבר הוביל לירידה בפעילות הכלכלית לאור סגירה זמנית ו/או קיצור שעות העבודה של עסקים רבים, הגבלות על התכנסות במקומות עבודה ובאירועים, ירידה בביקושים, גיוס מילואים נרחב, הגבלות על מערכת החינוך ועוד. בשלב זה, כל עוד המלחמה בעיצומה, מוקדם לכמת את הפגיעה הכלכלית וההשפעה על החברה לאור חוסר הוודאות לגבי היקפה ומשכה. ככל שהמלחמה תיארך זמן ממושך יותר או תקיף שטח גדול יותר כך ההשלכות השליליות יהיו חמורות יותר. הצפי הוא שהצמיחה ברבעון האחרון של 2023 תהיה שלילית. נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, המשק הישראלי מתחיל להיכנס לשגרה בצל הלחימה.</p> <p>ערב המלחמה התאפיין המשק הישראלי בעודף בחשבון השוטף, יחס חוב לתוצר נמוך, יתרות מט"ח גבוהות ושוק עבודה הדוק בסביבת תעסוקה מלאה. כלכלת ישראל יציבה ומושתת על יסודות איתנים והצליחה בעבר להתאושש מתקופות קשות.</p> <p>בעקבות המלחמה, הודיע בנק ישראל על נכונות למכור עד 30 מיליארדי דולר מיתרות המט"ח שלו כדי למתן את הלחצים לפיחות השקל, לצד פעולות נוספות הכוללות גם סיוע ממוקד למשקי הבית ולעסקים שנפגעו. בהחלטת הריבית באוקטובר הבנק הותיר את הריבית ללא שינוי על 4.75%. חטיבת המחקר של בנק ישראל מניחה שהמלחמה תגרע 0.5%-1% מצמיחת התוצר בכל אחת מהשנים 2023 ו-2024 וזאת בהנחה שהחלק הארי של הלחימה יתרכז בחזית הדרום ושהלחימה לא תימשך מעבר לרבעון הרביעי של 2023. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.2.1.</p> <p>חברות הדירוג מודיס' ופיץ' העבירו את ישראל לרשימת המעקב השלילית, ואילו S&P העבירה את תחזית דירוג החוב של מדינת ישראל לשלילית.</p> <p>האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד לחודש ספטמבר (שהתפרסם לאחר סוף הרבעון השלישי) ירדה ל-3.8%.</p>

2.4 תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות הקבוצה

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים שפורסמו בתקופת הדוח - עד למועד פרסום דוח זה:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 חרבות ברזל

בתקופת הדוח פורסמו מספר הוראות רגולציה שנועדו להתאים את עבודתם של הגופים המוסדיים למצב הביטחוני, בשל מלחמת "חרבות ברזל" והמצב המיוחד בעורף, בין היתר:

ביום 18 באוקטובר 2023 פורסם חוק דחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (חווה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023, הקובע הוראת שעה המאפשרת לקבוצת זכאים מוגדרת, ובהם חיילים, שוטרים ותושבי יישובים מפונים, לדחות ב-30 ימים מועדים לביצוע פעולות שנקבעו בחוזה או בפסק דין, אם מועד כאמור חל בתקופה שהחל מיום 7 באוקטובר 2023 ועד יום 7 בנובמבר 2023. ביום 7 בנובמבר 2023 פורסם צו המאריך את התקופה האמורה עד ליום 7 בדצמבר 2023, וכן מאריך את תקופת הדחייה ב-30 ימים נוספים, כך שניתן יהיה לדחות פעולות כאמור ב-60 ימים, או עד ליום 31 בדצמבר 2023, לפי המוקדם.

ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם חוזר לעניין הוראות הממונה לשעת חירום הקובע כהוראת שעה שורה של הוראות המתקנות חוזרים קיימים או דוחות את מועד תחילתם, בנושאים הנוגעים למתן שירות ללקוחות, השבתת הפוליסה לבקשת הלקוח, גמישות ברכישת אג"ח, אפשרות דחייה בהגשת דוחות וכן הארכת מועדים להגשת דיווחים תקופתיים לממונה.

ביום 17 באוקטובר 2023 פורסם מכתב למנהלי גופים מוסדיים שעניינו הנחיות לגופים מוסדיים על רקע מלחמת "חרבות ברזל", הכולל הנחיות ודגשים ביחס לאופן פעולתם בתקופה זו, בהתייחס לאופן מתן השירות הניתן ללקוחות, לממשל תאגידי ולניהול סיכונים.

2.4.1.2 הוראת דין

ביום 6 ביוני 2023 פורסם חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק ו'- תיווך בביטוח ובחיסכון פנסיוני, במסגרתו נקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, הוראות האוסרות על גוף מוסדי להפלות בין בעלי רישיון שעמם יש לו הסכם התקשרות, וכן אוסרות על גוף מוסדי לסרב להתקשר עם יועץ פנסיוני בהסכם לביצוע עסקה בעבור לקוח, או לסיים התקשרות בהסכם כאמור, אם הסירוב הינו בלתי סביר בהתאם לחזקות המוגדרות בחוק.

2.4.1.3 חוזרים

2.4.1.3.1 ביום 1 ביוני 2023 פורסמה "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח ("התקן") – עדכון שלישי", במסגרתה נדחה בשנה מועד היישום לראשונה של התקן ושל תקן IFRS 9, מכשירים פיננסיים, בישראל ("התקנים"), ליום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר של התקנים יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקן בישראל. כמו כן, עודכנו אבני הדרך לשנים 2023 ו-2024 והצעדים שנקבעו להיערכות ליישום התקנים בהתאמה לדחיית מועד היישום לראשונה של התקנים, וכן נוספו הנחיות לביצוע סקרי השפעות כמותיות (QIS) בהתאם לתקנים.

2.4.1.3.2 ביום 21 במרץ 2023 פורסם חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה, וקובע הנחיות לגבי אופן ביצוע התאמת התחייבויות הביטוח לביצוע ההקצאות של אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ח"ץ, וזאת לאחר יישום תקן IFRS 17 בישראל. העקרונות העומדים

בבסיס ההנחיות כאמור הינם: יצירת מתודולוגיה אחידה ככל הניתן לצורך ביצוע ההקצאה, אשר תהיה מבוססת על ההנחיות והשיטות הרלוונטיות לדוחות הכספיים באמצעות ביצוע התאמות שיאפשר את הבטחת תשואה על חלק מההתחייבויות כלפי המבוטחים גם לאחר השינויים החזויים בדוחות הכספיים, וכן נטרול השפעות של השקעות חלופיות בקביעת הסכום המלא של זכאות לערך נקוב של אג"ח חץ.

2.4.1.3.3 ביום 9 בפברואר 2023 פורסם חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי, במסגרתו מובהר כיצד ניתן להתחשב באופן שיערוך הנכסים בעת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 הוראות דין

2.4.2.1.1 ביום 12 ביולי 2023 פורסמו הוראות המתקנות את תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ואת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, במסגרתן הוגבלו ההפקדות והניודים לקופת ביטוח כך שאלו יתאפשרו רק ביחס לסכומים העולים על תקרת ההפקדה לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח. ההוראות כאמור נקבעו בהתאם להחלטת הממשלה בחוק ההסדרים מיום 24 בפברואר 2023.

2.4.2.1.2 ביום 3 באפריל 2023 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה לסוכן ביטוח פנסיוני), התשפ"ג-2023, במסגרתה מוצע לקבוע מנגנון החזר מדורג של עמלת ההיקף בקופות גמל, במידה ובשש השנים הראשונות לאחר הצירוף או מינוי הסוכן, המאוחר מבניהם, בוצעו ניוד או משיכת כספים (למעט מקופת גמל להשקעה) או בוטל מינוי סוכן. כתנאי לתשלום עמלת הפצה נדרש לקבוע בהסכם שסוכן הביטוח ישיב לחברה המנהלת את עמלת ההיקף.

באותו מועד פורסמה טיוטת חוזר שעניינה הנחות וביטולים בביטוח חיים, במסגרתה מוצע לקבוע מנגנון דומה להחזר עמלת ההיקף בביטוח חיים (ריסק). בנוסף, מוצע לקבוע כי במקרה של מתן הנחה בפרמיית הביטוח, שיעור ההנחה לא יפחת מיום תחילת הביטוח ועד תום תקופת הביטוח.

2.4.2.2 חוזר

ביום 21 במרץ 2023 פורסם חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין ניהול נכסי השקעה (פרסום מגבלת עלות ניהול חיצוני במסגרת הצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו, הקמת סל השקעה עוקב מדדים ודיווחים לוועדת השקעות אודות דמי ניהול משתנים שנגבו), הקובע, בין היתר, פורמט אחיד לפיו יפורסם שיעור מגבלת עמלת הניהול החיצוני באתר האינטרנט של המשקיע המוסדי. ביום 20 ביולי 2023 פורסם חוזר שעניינו אופן הצגת העלות השנתית הצפויה לעמית או למבוטח, הקובע נוסחה אחידה לאופן חישוב העלות השנתית הצפויה והוראות לעניין אופן הצגתה ללקוחות.

הוראות כאמור נקבעו בהמשך לפרסום תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התשפ"ג-2022, מיום 30 באוקטובר 2022. במסגרת התקנות, בין היתר, נקבע כי השיעור המרבי של ההוצאות הישירות שבאפשרותו של משקיע מוסדי לגבות בכל שנה קלנדרית, יקבע על ידי המשקיע המוסדי עבור כל מסלול השקעה בניהולו. בנוסף, נקבע כי גוף מוסדי יידע אדם המעוניין להצטרף לקופת גמל, כי בנוסף לדמי הניהול, ייגבו הוצאות ישירות וכן את שיעור ההוצאות הישירות שנגבו בשנה החולפת בנכסי הקופה ואת העלות הכוללת הצפויה אותה יישא אדם בשנה הצפויה בשל דמי ניהול והוצאות ישירות.

2.4.2.3 טיוטת חוזר

ביום 10 בספטמבר 2023 פורסמה טיוטה שעניינה רשימת מסלולי השקעה, המציעה, בין היתר, לתקן את רשימת מסלולי ההשקעה שגוף מוסדי רשאי לנהל ולהוסיף מסלולי השקעה משולבי אג"ח עם חשיפה מוגבלת למניות – עד 20% מנכסי המסלול. בכך יורחב היצע מסלולי ההשקעה במוצרי חיסכון שהכספים בהם אינם מחויבים להשתלם כקצבה. כמו כן, במסגרת הטיוטה מוצע לבטל את מסלול מתמחה גמיש ולעדכן את מדיניות ההשקעה התקנונית במסלול אשראי ואג"ח.

2.4.2.4 הנחיות והבהרות

ביום 28 בספטמבר 2023 פורסם מכתב למנהלי הגופים המוסדיים שעניינו היערכות ליישום חוזר מסלולי השקעה, המפרט מספר דגשים שעל הגופים המוסדיים ליישם בעת התאמת מסלולי ההשקעה במוצרי החיסכון שבניהולם, לרשימת מסלולי ההשקעה שפורסמו במסגרת חוזר מסלולי השקעה בקופות גמל, מיום 20 בדצמבר 2022 ("חוזר מסלולי השקעה"), במסגרתו הורחבו מגוון מסלולי ההשקעה שגוף מוסדי רשאי לנהל.

יצוין כי נוכח מלחמת "חרבות ברזל", ומתוך הבנה שהגופים המוסדיים פועלים במתכונת חירום וכן נוכח הקושי של ציבור החוסכים לקבל החלטות בנוגע לחיסכון הפנסיוני שלהם בעת הזו, נדחה מועד תחילתו של חוזר מסלולי השקעה ליום 1 ביולי 2024 (במקום 1 בינואר 2024), במסגרת חוזר הוראות הממונה לשעת חירום המפורט בסעיף 2.4.1.1 לעיל.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 הוראות דין

2.4.3.1.1 ביום 26 בספטמבר 2023 פורסמה טיוטה שנייה בעניין הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התשפ"ג-2023, במסגרתה מוצע לתקן את הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התשע"ו-2015, ובין היתר, להפחית בכ-10% את תגמולי הביטוח החודשיים למבוטחים השוהים בבית, בהתאם לגיל הצטרפות המבוטח לראשונה, להצמיד את תגמולי הביטוח למדד הידוע במועד התחילה של הטיוטה, לכשתתפרסם כמחייבת, במקום המצב כיום בו סכומי התגמולים צמודים למדד מיום 1 ביולי 2016. בנוסף, מוצע להרחיב את החריג למקרה ביטוח כך שייקבע שהפוליסה לא תכלול כיסוי למקרה שאירע לראשונה ב-60 החודשים הראשונים לחייו של המבוטח וכן לדחות את כניסתו לתוקף של ההוראות הנוגעות לרכישת רובד סיעודי מורחב ליום 1 בינואר 2028 (במקום 1 ביולי 2021).

ביום 21 בספטמבר 2023 פורסם חוזר באותו נושא, המציע לתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין ביטוח סיעודי, ולבטל את ההוראה הקובעת רף מינימלי לנטילת סיכון ביטוחי על ידי המבטח.

2.4.3.1.2

ביום 6 ביוני 2023 פורסם חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק ט"ז: בריאות (בסעיף זה: חוק התכנית הכלכלית), במסגרתו נקבע שיש להוסיף לחוק הפיקוח פרק העוסק במצבים בהם אדם זכאי לכיסוי ביטוחי בשל ניתוח בישראל, הן מכוח פוליסת ביטוח ניתוחים "מהשקל הראשון" (בסעיף זה: "פוליסה מהשקל הראשון") והן מכוח תכנית שב"ן של קופת החולים. במסגרת הפרק כאמור נקבע, בין היתר, כי חברת ביטוח תעביר לקופת החולים תשלום בשל ניתוחים פרטיים בישראל, אשר מומנו באמצעות תכנית שב"ן של קופת החולים, וזאת אם האדם שביצע את הניתוח מבוטח בפוליסה "מהשקל הראשון" הכוללת כיסוי לניתוח, ואם הרופא שביצע את הניתוח נמצא בהסדר עם חברת הביטוח או נכלל ברשימת הרופאים המומחים שלה. הסכום שיועבר על ידי חברת הביטוח יהיה מחיר הניתוח לפי תעריפון משרד הבריאות או מחיר הניתוח שיקבע שר האוצר בצו (לאחר המלצת הממונה ובהסכמת שר הבריאות, בהתאם למנגנון

המפורט בחוק), לפי הנמוך מבניהם, ולאחר ניכוי ההשתתפות העצמית של העמית בתכנית השב"ן. בנוסף, נקבע כי חברת ביטוח תעביר את מבוטחיה המבוטחים בפוליסה "מהשקל הראשון" מסוג פרט, לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן. העברה כאמור תבצע במועד החידוש הראשון של הפוליסה שלאחר יום 1 באוקטובר 2023. המבוטח יהיה רשאי להישאר בפוליסת "השקל הראשון" או לחזור לפוליסה, בתוך שנה ממועד ההעברה.

ביום 28 בספטמבר 2023 פורסמו חוזרים המיישמים את הוראות חוק התכנית הכלכלית, ובהם חוזר שעניינו ממשק מקוון לעניין ניתוחים בישראל, המפרט את המידע שיועבר בין חברת הביטוח לקופות החולים לצורך העברת הכספים והעברת המבוטחים מפוליסת שקל ראשון לפוליסת משלים שב"ן, וכן קובע הוראות לגבי אופן העברת המידע כאמור. בנוסף פורסם תיקון לחוזר העברת מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי, המתקן את אופן הצגת רשימת המנתחים הנמצאים בהסדר עם חברת הביטוח באתר האינטרנט של חברת הביטוח.

2.4.3.2 חוזרים

ביום 1 במאי 2023 פורסמו הוראות פיקוח וחוזרים הדוחים פעם נוספת את ההוראות המרכיבות את הרפורמה בביטוחי בריאות (בסעיף זה ולהלן: "הרפורמה"), ליום 1 באוקטובר 2023, וזאת, בין היתר, נוכח החקיקה שפורסמה במסגרת חוק התכנית הכלכלית המפורטת בסעיף 2.4.3.1.2 לעיל, אשר עתיד להיכנס לתוקף באותו מועד.

במסגרת הרפורמה נקבע כמפורט להלן:

2.4.3.2.1 חוזר המתקן את הוראות החוזר המאוחד לעניין עריכת תכנית לביטוח בריאות, מיום 28 במרץ 2022, במסגרתו נקבעו הוראות הכוללות מבנה חדש לביטוחי הבריאות שעיקרו, בין היתר, הגדרת פוליסת בריאות בסיסית אחידה, אשר רק לאחר רכישתה, באותה החברה או בחברה אחרת, ניתן יהיה לרכוש כיסויי בריאות נוספים והרחבות, אשר הוגדרו אף הם בחוזר. בנוסף, נקבעו הוראות לעניין אופן השיווק של פוליסת בריאות פרט והצגת הפרמיה למועמד; איסור מכירת כפל ביטוח בפוליסות פרט מסוג שיפוי; ואפשרות למתן הנחה למבוטח ביחס לדמי הביטוח, רק בשיעור קבוע ולתקופה של עשר שנים לפחות.

ביום 20 בספטמבר 2022 וביום 7 בפברואר 2023 פורסמו חוזרים נוספים באותו נושא, המבהירים ומתקנים חלק מההוראות שנקבעו, וכן דוחים את יום התחילה שנקבע ליישום הרפורמה, אשר כאמור נדחה פעם נוספת, ליום 1 באוקטובר 2023.

2.4.3.2.2 לצורך יישום ההוראות כאמור, פורסמו הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לפוליסת בריאות בסיסית), התשפ"ב-2021 מיום 3 באוקטובר 2022, הקובעות תנאים אחידים בפוליסת הבריאות הבסיסית, אשר תורכב משלוש פוליסות אחידות: פוליסת השתלות וטיפולים מיוחדים בחו"ל, פוליסת תרופות מחוץ לסל ופוליסת ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בחו"ל. בנוסף, נקבע כי מבטח יהיה רשאי לשנות את נוסח התנאים באישור הממונה.

באותו מועד פורסמו גם הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאים בחוזה ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל) (תיקון), התשפ"ב-2022, הקובעות, בין היתר, כי חברת ביטוח רשאית להוציא פוליסה שתכלול הרחבה לפוליסת ניתוחים.

ביום 8 בפברואר 2023 פורסמו תיקונים להוראות הפיקוח כאמור, ובהם, בין היתר, דחיית מועד התחילה של ההוראות אשר כאמור נדחה פעם נוספת, ליום 1 באוקטובר 2023.

2.4.3.2.3 תיקון לחוזר הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם, מיום 20 בספטמבר 2022, הקובע, בין היתר, כי החובה לפיה חברת ביטוח נדרשת להציע למבוטח בחירה בין ספקי שירות, תחול גם ביחס

לביטוח מפני תאונות אישיות וביטוח מפני מחלות ואשפוז. בנוסף, נקבע חריג לחובה כאמור, לפיו חברת ביטוח רשאית לשווק כתבי שירות על ידי ספק שירות אחד בלבד, בכפוף לאישור הממונה ולאחר שהציגה בפניו עמדה לפיה באפשרותה להתקשר רק עם ספק שירות יחיד.

ביום 7 בפברואר 2023 פורסם חוזר הדוחה את מועד התחילה של התיקונים, אשר נדחה פעם נוספת, ליום 1 באוקטובר 2023.

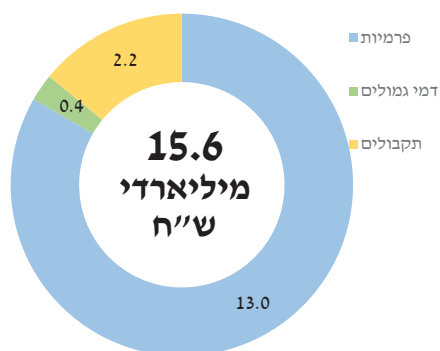
ביום 20 בספטמבר 2022 פורסם חוזר שעניינו עדכון תעריפים בפוליסות בריאות מתעדכנות, הקובעת בין היתר, תנאים לפיהם יוכלו חברות ביטוח לעדכן את הפרמיה בתכניות ביטוח הוצאות רפואיות פרט, שישווקו לאחר מועד התחילה של החוזר הסופי, מבלי שתחול החובה להודיע על כך מראש לממונה. בנוסף, נקבע כי חברות ביטוח רשאיות להציע למבוטחים להפחית את גובה עליית הפרמיה באמצעות הגדלת ההשתתפות העצמית או הפחתת כיסוי, בכפוף לאישור הממונה.

2.4.3.3 טיוטת חוזר

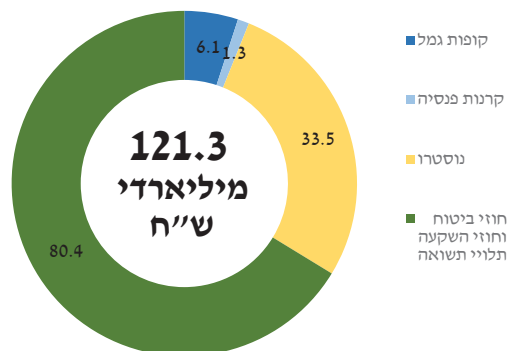
ביום 10 ביולי 2023 פורסמה טיוטת חוזר המתקנת את הוראות החוזר המאוחד לעניין חובת הצעת תכנית בעלת כיסוי ביטוחי משלים שב"ן, במסגרתה מוצע לעדכן את הכללים שיחולו על פוליסת משלים שב"ן לאור הוראות הרפורמה. בין היתר, מוצע לקבוע שמבוטח שעובר לפוליסת המשך יהיה זכאי לתנאים המוצעים בעת המעבר לפוליסה 'מהשקל הראשון', וכן לקבוע את המקרים בהם חברת ביטוח תשפה מבוטח בפוליסת משלים שב"ן, בהתאם להוראות הרפורמה.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח

נתוני פרמיות שהורווחו ברוטו, דמי גמולים ותקבולים בגין חוזי השקעה:

נכסים מנוהלים בקבוצה:

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל וקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. סביבת הריבית הגבוהה והירידה באטרקטיביות של שוקי ההון ביחס לפיקדונות הבנקאיים, הביאו לכך שבתקופת הדוח הסתכמו התקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות חוזי השקעה בכ- 2.2 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-3.3 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.1 רווח (הפסד) כולל לפי מגזרים (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		שינוי ב- %	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		הערות
2022	2022	2023	2022		2023		
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח							
(813)	(267)	125	-	(774)	94	א	ביטוח חיים
3	1	1	50	2	3	ב	פנסיה
-	-	-	-	(1)	1	ב	גמל
(810)	(266)	126	-	(773)	98		סך הכל מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מגזר ביטוח כללי							
(25)	(1)	33	-	(21)	7	ג	רכב חובה
(257)	(67)	6	(80)	(213)	(42)		רכב רכוש
99	34	33	22	73	89		ענפי רכוש ואחרים
172	20	41	(19)	166	135		ענפי חביונות אחרים
(11)	(14)	113	-	5	189		סך הכל מגזר ביטוח כללי
778	(29)	82	(85)	353	53	ד	מגזר ביטוח בריאות
(415)	(147)	(62)	(66)	(345)	(119)		לא מיוחס למגזרי פעילות
(458)	(456)	259	-	(760)	221		סך הכל לפני מס
(205)	(152)	75	-	(291)	66		הוצאות (הכנסות) מס
(253)	(304)	184	-	(469)	155		סך הכל רווח (הפסד) כולל לאחר מס
מיוחס ל:							
(253)	(304)	184	-	(469)	155		בעלים של החברה
**	**	**		**	**		זכויות שאינן מקנות שליטה
(5%)	(24%)	19%		(11%)	5%		תשואה להון עצמי במונחים שנתיים

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תוצאות פעילות הקבוצה מושפעות במידה ניכרת משינויים בשוקי ההון, המשפיעים על הנכסים הפיננסיים של הקבוצה וכנגזרת גם על המרווח הפיננסי ועל דמי הניהול הנגבים בניהול נכסי העמיתים של פוליסות משתתפות ברווחים, עמיתי קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בנוסף, תוצאות הקבוצה מושפעות בין היתר, גם משינויי ריבית, משינויים ורפורמות רגולטוריות, ומעדכוני ומחקרים אקטואריים.

התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו משיפור בתשואות נוסטרו ריאליות בשוק ההון (תשואה אפסית בתקופת הדוח וברבעון השלישי) וזאת בהשוואה לתשואות נוסטרו ריאליות שליליות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד.

כמו כן, התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים. בנוסף, לאור העלייה המתמשכת והמשמעותית בריבית, עודכן ברבעון השלישי שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה בביטוח חיים, והעתודות לתביעות בתשלום בענף סיעוד. בעקבות זאת, נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות האמורות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2 (א) ו- (ג).

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד (ברבעון השני אשתקד) הושפעו מעדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה בביטוח חיים, והעתודות לתביעות בתשלום בענף סיעוד אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות האמורות.

לפרוט נוסף בקשר עם השפעות מיוחדות על הרווח הכולל ראו סעיף 2.5.2.

א. ביטוח חיים - התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו בעיקר מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל, ומאי גביית דמי ניהול משתנים בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, כמפורט להלן.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו בתקופת הדוח וברבעון השלישי בסך של כ-378 מיליוני ש"ח וכ-128 מיליוני ש"ח, בהתאמה, לעומת סך של כ-388 מיליוני ש"ח וכ-129 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה וברבעון המקביל אשתקד, בהתאמה.

בתקופת הדוח, נרשמה תשואה ריאלית חיובית בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003. עם זאת, בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת על פוליסות כאמור, הראל ביטוח לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. נכון ליום 30 בספטמבר 2023, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-343 מיליוני ש"ח (נכון ליום 31 בדצמבר 2022 כ-415 מיליוני ש"ח). יצוין כי, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, אומדן דמי הניהול שלא יגבו כאמור הסתכם בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מיישום חוזר בדבר עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ולקרנות הפנסיה אשר הביא לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2.

כמו כן, התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד בענף מחלות קשות הושפעו מעדכון קצב התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי. השפעת האמור הביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2.

ב. פנסיה וגמל - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

ג. ביטוח כללי

1. ענף רכב חובה וענפי חבויות - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.

התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות (ההתחייבויות בביטוח כללי מחושבות החל מהרבעון השני של שנת 2022 לפי מודל "נוהג מיטבי מלא", לפירוט נוסף ראו באור 36ה4 בדוחות השנתיים). לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2 (ד).

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד הושפעו מעלייה חדה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון ועלייה של פרמיית אי הנזילות), ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, אשר הביאו לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות.

ענף רכב חובה - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מטיוב התיק, וקיטון בעלות התביעה הממוצעת אשר קוּזו בשל התפתחות תביעות בגין שנים קודמות וגידול בהפסד בגין עסקי הפול. התוצאות ברבעון השלישי הושפעו מהמשך קיטון בעלות התביעה הממוצעת אשר קוּזו באופן חלקי לאור גידול בהפסד בגין עסקי הפול.

2. ענף רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.
- ענף רכב רכוש - בתקופת הדוח וברבעון שלישי חל שיפור חיתומי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מעלייה בפרמיה הממוצעת וקיטון בהפרשה לפרמיה בחסר (בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הפרשה לפרמיה בחסר). תוצאות הרבעון המקביל אשתקד הושפעו בעיקר מגידול בכמות התביעות ובעלות התביעה הממוצעת אשר הביאו לרישום פרמיה בחסר.
- ד. מגזר בריאות - התוצאות הושפעו מתשואות שוק ההון כפי שתואר לעיל.
1. ענף סיעוד פרט - תוצאות ענף זה מושפעות, בין היתר, משינוי בעתודת ה-LAT. השינוי בעתודת ה-LAT נובע, בין היתר, משינויים של עקום הריבית חסרת הסיכון, משינויים של פרמיית אי הנזילות, משינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים, ומשינויים אחרים.
- התוצאות ברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), אשר הביאו לאיפוס עתודת ה-LAT בסך של כ-54 מיליוני ש"ח לפני מס שנרשמה ברבעון השני, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2 (ב).
- בתקופה המקבילה אשתקד, העלייה החדה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון ועלייה של פרמיית אי הנזילות), הביאה לקיטון בעתודת ה-LAT בסך של כ-764 מיליוני ש"ח לפני מס ולאיפוס עתודת ה-LAT, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.
2. ענף בריאות - בתקופת הדוח חל שיפור חיתומי בפוליסות קבוצתיות וכן חל שיפור חיתומי בכיסוי תרופות. השפעה זו קוזה בשל עלייה בכמות התביעות בכיסויי אמבולטורי. תוצאות התקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהרעה חיתומית בפוליסות קבוצתיות ומעלייה בכמות התביעות בכיסויי תרופות ואמבולטורי.
- בנוסף, התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מיישום חוזר בדבר עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ולקרנות הפנסיה אשר הביא לגידול בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2.
- כמו כן, התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד בענף סיעוד פרט ובענף בריאות פרט הושפעו מעדכון קצב התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי. השפעת האמור הביאה לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות. לפירוט נוסף ראו סעיף 2.5.2.
- 2.5.2 השפעות מיוחדות על הרווח (ההפסד) הכולל בתקופת הדוח (מיליוני ש"ח):
- החברה מתייחסת להשפעות מיוחדות כרווח או הפסד שאינו במהלך העסקים הרגיל של החברה, לרבות שינויים אקטואריים כתוצאה ממחקרים ושינויים במודלים האקטואריים, השפעות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו במהלך צירופי עסקים והוצאות חריגות כתוצאה מיישום תכנית אסטרטגית רב שנתית "הראל 2030" שמתמקדת בשלושה נדבכים מרכזיים בפעילות הקבוצה: דיוק ביצוע ליבת העסק בתחום הביטוח; חיזוק ושיפור מנועי ההפצה בתחום הביטוח; וגיוון מקורות הרווח של הקבוצה ("השפעות מיוחדות").

הערות	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		שינוי	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2022	2023		2022	2023	
	155	(469)	624	184	(304)	(253)
הרווח (הפסד) הכולל לתקופה כפי שפורסם בדוח הכספי						
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח						
יישום חוזר בעניין עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי	-	(279)	279	-	-	(279)
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה	176	227	(51)	176	-	227
א						
עדכון מחקר בקשר עם שיעור פרישה ושיעור מימוש גמלה	-	-	-	-	-	(51)
עדכון בקשר עם התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי	-	(23)	23	-	(23)	(23)
מגזר ביטוח בריאות						
בדיקת נאותות העתודות (LAT) - סיעוד פרט	-	764	(764)	54	-	764
ב						
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום - סיעוד פרט וקבוצתי	42	15	27	42	-	15
ג						
עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות פעילים - סיעוד פרט	-	-	-	-	-	763
עדכון הנחות בעקבות מחקרים - סיעוד	-	-	-	-	-	(358)
עדכון הנחות בעקבות מחקרים - בריאות פרט	-	-	-	-	-	28
ד						
עדכון בקשר עם התפתחות ההוצאות במודל האקטוארי	-	178	(178)	-	178	178
יישום חוזר בעניין עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי	-	(12)	12	-	-	(12)
מגזר ביטוח כללי						
השפעות ריבית	176	433	(257)	40	123	524
עדכונים אקטואריים	-	75	(75)	-	-	75
הוצאות חריגות כתוצאה מהפחתת עודפי עלות שנוצרו ברכישות של פעילויות /או חברות ומיישום תכנית אסטרטגית רב שנתית "הראל 2030"	(58)	(7)	(51)	(7)	(2)	(51)
סה"כ השפעות, לפני מס	336	1,371	(1,035)	305	276	1,800
השפעת המס	115	469	(354)	104	95	616
סה"כ השפעות, לאחר מס	221	902	(681)	201	181	1,184
סה"כ הפסד כולל בנטרול ההשפעות המיוחדות	(66)	(1,371)	1,305	(17)	(485)	(1,437)

* מוין מחדש

א. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-166 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות גמלאות בתשלום והעתודה המשלימה לגמלה (קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 1990 בסך של כ-91 מיליוני ש"ח וקיטון בהתחייבויות בגין פוליסות

הכוללות מרכיב חיסכון שאינו תלוי תשואה משנת 2004 בסך של כ-75 מיליוני ש"ח, ומקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-10 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות לתביעות אובדן כושר עבודה בתשלום.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-222 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום והעתודה המשלימה לגמלה (קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 1990 בסך של כ-27 מיליוני ש"ח, קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 2003 בסך של כ-154 מיליוני ש"ח, וקיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון שאינו תלוי תשואה משנת 2004 בסך של כ-41 מיליוני ש"ח), ומקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-5 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות לתביעות אובדן כושר עבודה בתשלום (עודכן ברבעון השני אשתקד).

ב. מגזר ביטוח בריאות, ענף סיעוד פרט - התוצאות ברבעון השלישי הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות, אשר הביאה לאיפוס עתודת ה-LAT בסך של כ-54 מיליוני ש"ח שנרשמה ברבעון השני, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.

בתקופה המקבילה אשתקד, העלייה החדה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות, הביאה לקיטון בעתודת ה-LAT בסך של כ-764 מיליוני ש"ח ולאיפוס עתודת ה-LAT, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.

ג. מגזר בריאות, ענף סיעוד - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-42 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום בענף סיעוד פרט וקבוצת.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-15 מיליוני ש"ח לפני מס בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום בענף סיעוד פרט (עודכן ברבעון השני אשתקד).

ד. מגזר ביטוח כללי - התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מעלייה חדה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים.

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד הושפעו מעלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות ומשינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים.

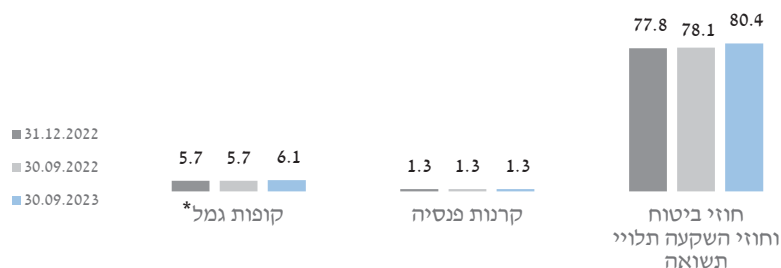
להלן פירוט ההשפעה בפילוח לפי ענפים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2022	2022	2023	2022	2023	
218	65	26	183	59	רכב חובה
-	-	2	-	15	רכב רכוש
306	58	12	250	102	חבויות
524	123	40	433	176	סה"כ השפעות על הרווח (הפסד), לפני מס

שינויים של עקום הריבית ושל הפער בין
השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים
לערכם בספרים לרבות עדכונים אקטואריים:

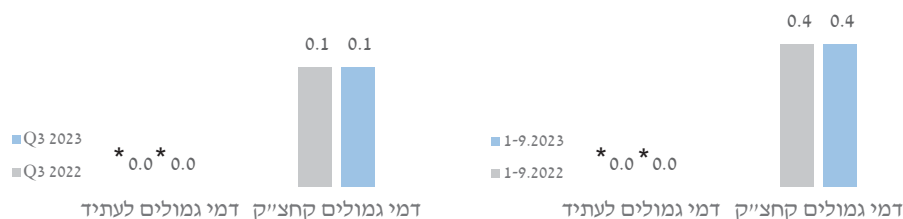
2.6 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

2.6.1 נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (מיליארדי ש"ח):

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה * קרנות השתלמות

2.6.2 נתוני דמי גמולים (מיליארדי ש"ח):

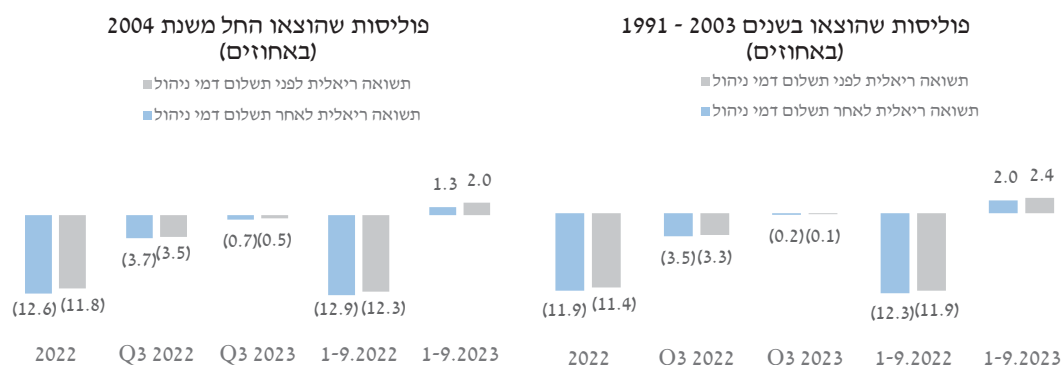
דמי הגמולים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה * נמוך מ-0.1 מיליארדי ש"ח

2.6.3 ביטוח חיים :

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הסתכם בכ-5.7% לעומת כ-4.4% בתקופה המקבילה אשתקד וכ-4.3% בשנת 2022.

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון השלישי הסתכם בכ-6.3% לעומת כ-4.3% ברבעון המקביל אשתקד.

פוליסות תלויות תשואה :

אומדן סכום רווחי (הפסדי) ההשקעות ודמי הניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נזקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הנו כדלקמן (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		רווחים (הפסדים) לאחר דמי ניהול
	2022	2023	2022	2023	
2022	(5,937)	(66)	(6,726)	3,418	סך דמי ניהול
2023	513	128	388	378	

ביום 30 במאי 2021 התקשרה הראל ביטוח בהסכם עם מעסיק גדול לפיו תשולם תוספת לקצבה של עובדי המעסיק הגדול, באמצעות פוליסות ביטוח מסוג פרט קצבה משתתפות ברווחים שיופקו על ידי הראל ביטוח. ההפקדות לפוליסות יבוצעו כהפקדות חד פעמיות ונועדו לשלם לפורש (ולאחר פטירתו לשאריו) תוספת לקצבה החודשית. בתקופת הדוח וברבעון השלישי התקבלו בגין ההסכם האמור הפקדות בסך של כ-480 מיליוני ש"ח וכ-24 מיליוני ש"ח, בהתאמה (בתקופה המקבילה אשתקד וברבעון המקביל אשתקד התקבלו בגין ההסכם האמור הפקדות בסך של כ-540 מיליוני ש"ח וכ-33 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

במהלך תקופת ההסכם שתסתיים בשנת 2037 צפויות להתקבל הפקדות בסכום כולל של כ-3 מיליארדי ש"ח, כאשר נכון ליום 30 בספטמבר 2023, סך ההפקדות שהתקבלו במצטבר הסתכמו בכ-1 מיליארדי ש"ח (נכון ליום 30 בספטמבר 2022, סך ההפקדות שהתקבלו במצטבר הסתכמו בכ-540 מיליוני ש"ח).

2.6.4 קרנות פנסיה :

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ-6 מיליוני ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השלישי בסך של כ-2 מיליוני ש"ח בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

2.6.5 קופות גמל:

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ-9 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-12 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השלישי בסך של כ-3 מיליוני ש"ח בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

2.6.6 ביטוח בריאות:

הראל ביטוח הינה המבטחת בפוליסת הסיעוד הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית. נכון למועד הדוח תקופת הביטוח עתידה להסתיים ביום 31 בדצמבר 2023. לעמדת שירותי בריאות כללית, קיימת להם הזכות להאריך את תקופת הביטוח בשלוש שנים נוספות, ואולם החברה דחתה עמדה זו.

לעניין עתירה לבג"ץ שהגישה שירותי בריאות כללית בעניין פוליסות הביטוח הסיעודי בישראל - ראו דיווח מידי של החברה מיום 6 בנובמבר 2023 אסמכתא: 2023-01-121797.

בנוסף לפוליסות הסיעוד הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית, הראל מבטחת בביטוח סיעודי מספר קולקטיבים נוספים.

2.6.7 ביטוח כללי:

לפרטים אודות נתונים כספיים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי, בפירוט לענפיו ראו באור 4' בדוחות הכספיים. לפרטים אודות שינוי מנגנון ההתחשבות בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח לגבי תאונות דרכים ראו באור 36 בדוחות הכספיים השנתיים של 2022.

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה:

	לתקופה של		לשנה
	תשעה חודשים	תשעה חודשים	
	שהסתיימה ביום	שהסתיימה ביום	שהסתיימה
	30 בספטמבר	31 בדצמבר	ביום
	2022	2022	2023
רכב חובה	(7%)	3%	26%
רכב רכוש	(5%)	(6%)	15%
ענפי רכוש ואחרים	4%	8%	12%
ענפי חבויות אחרים	7%	9%	9%

כמות הפוליסות במונחי חשיפה - פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, הכמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה.

2.6.7.1 רכב חובה

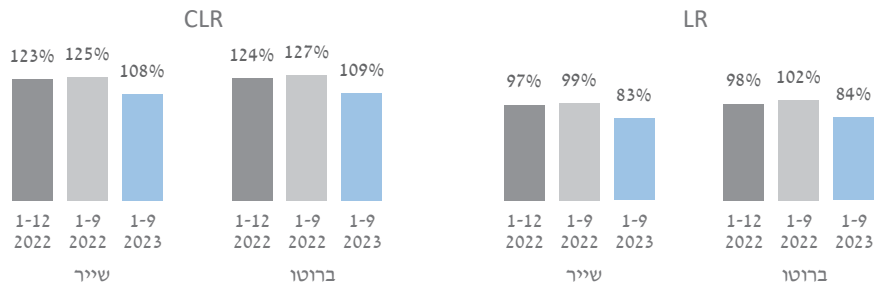
לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות רכב חובה ראו סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב) אשר פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה. במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של הראל ביטוח בדמי הביטוח נטו לשנת 2023 בשיעור של 13.01% (מול 14.17% שמהווה את חלקה הסופי של החברה לשנת 2022).

רכב רכוש 2.6.7.2

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכב רכוש ראו סעיף 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

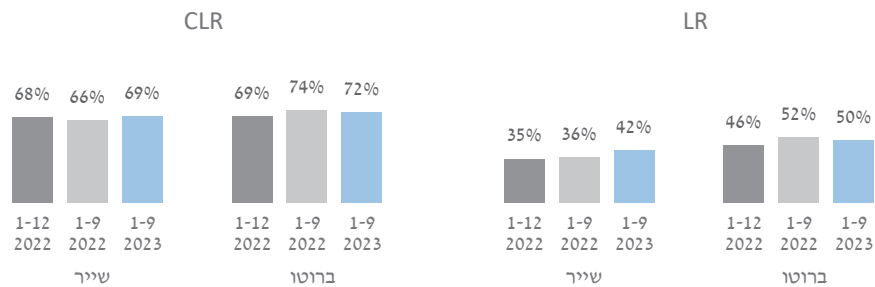
שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בביטוח רכב רכוש :

ענפי רכוש ואחרים 2.6.7.3

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות ענף רכוש ואחרים ראו סעיף 2.5.1 לעיל.

שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בענפי רכוש ואחרים :

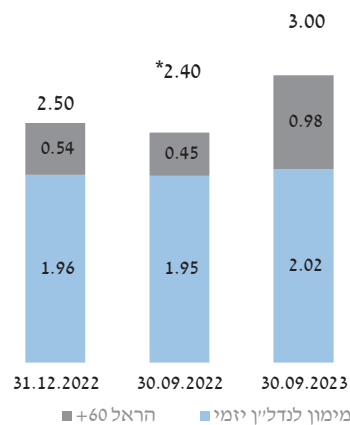

ענפי חבויות אחרים 2.6.7.4

לפירוט בנוגע לתוצאות ענפי חבויות אחרים ראו סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

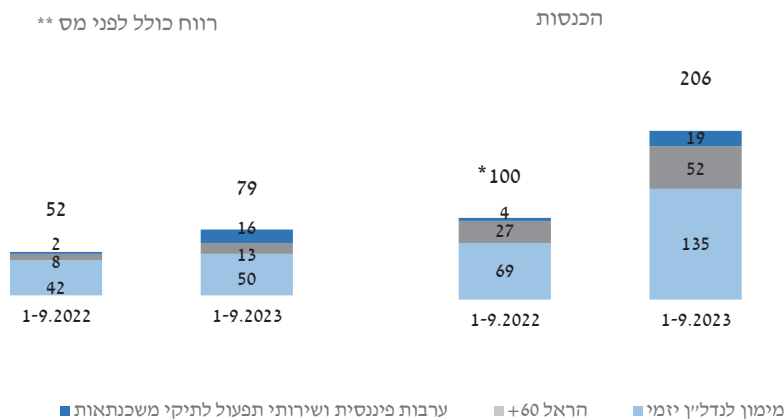
תחום אשראי 2.6.8

גודל תיק האשראי (מיליארדי ש"ח):

* מוין מחדש

היקף ההכנסות והרווח לתקופה בתחום האשראי (מיליוני ש"ח):

* מוין מחדש

** רווח כולל לפני מס במימון לנדליין יזמי ובהראל +60 מחושב כהכנסות בניכוי עלויות מימון רעיוניות והוצאות תפעוליות

נכון ליום 30 בספטמבר 2023, תחום האשראי לא מהווה מגזר פעילות בדוחות הכספיים. בהתאם, הנכסים, ההתחייבויות ותוצאות פעילות תחום האשראי נכללים במגזרי הפעילות השונים של החברה ראו גם סעיף 1.1 ד לעיל

2.7 נזילות ומקורות מימון

2.7.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ-1,194 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-338 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בכ-753 מיליוני ש"ח. השפעת התנודות בשער החליפין על יתרת המזומנים הסתכמה בסך שלילי של כ-276 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בקיטון ביתרות המזומנים בסך של כ-173 מיליוני ש"ח.

2.7.2 נזילות ומימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים.

3 גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי

הוראות לעניין יישום משטר כושר פירעון כלכלי:

על הראל ביטוח חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 ("הוראות משטר כושר פירעון כלכלי").

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות הוראות מעבר המאפשרות פריסה עד שנת 2032 של הגידול בעתודות בגין מוצרי ביטוח ארוכי טווח אשר נמכרו בעבר. בהתאם להוראות המעבר, חברת ביטוח רשאית, לאחר שקיבלה אישור הממונה, לכלול בחישוב עתודות הביטוח בתקופת הפריסה ניכוי מעתודת הביטוח ("הניכוי"). הניכוי מחושב, בהתאם להנחיות במכתב עקרונות הניכוי והוא מופחת החל משיעור של 100% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2019 ועד לשיעור של 0% בחישוב עתודות הביטוח ליום 31 בדצמבר 2032. ביום 21 בנובמבר 2022 התקבל אישור הממונה לחישוב מחדש של הניכוי, המבוצע לפחות אחת לשנתיים. הניכוי חושב מחדש ליום 30 ביוני 2022 לאור ההשפעה המהותית של עליית הריבית במחצית הראשונה של שנת 2022. בנוסף, בתקופת המעבר מחושבת דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לסוף שנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות וכן מגבלת הכרה מקסימלית גבוהה יותר עבור הון רובד 2.

ביום 27 בנובמבר 2023 פרסמה הראל ביטוח את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 30 ביוני 2023 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx>).

עודף ההון של הראל ביטוח ליום 30 ביוני 2023, בהתאם להוראות המעבר הינו בסך של כ-6,274 מיליוני ש"ח וללא התחשבות בהוראות המעבר הינו בסך של כ-2,706 מיליוני ש"ח.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות הראל ביטוח וכן בדבר אי הוודאות הגלומה בהנחות ובתחזיות האקטואריות והפיננסיות בהן נעשה שימוש במסגרת הכנת הדוח.

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, אשר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונח בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

יחס כושר פירעון כלכלי וסף הון:

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 30 ביוני 2023 בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי. יחס כושר פירעון כלכלי מחושב בהתאם להוראות מעבר, במסגרתן נקבעה תקופת פריסה.

א. יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
15,478	15,624	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
9,149	9,350	הון נדרש לכושר פירעון
6,329	6,274	עודף
169%	167%	יחס כושר פירעון כלכלי

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:

20	-	גיוס (פדיון) הון
15,498	15,624	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
6,349	6,274	עודף הון
169%	167%	יחס כושר פירעון כלכלי

מצב ההון של הראל ביטוח מושפע מההתפתחות העסקית השוטפת של הראל ביטוח, שינויים במשנני שוק, עדכון הנחות דמוגרפיות ותפעוליות, עדכוני מודל שוטפים, עדכון הנחיות רגולטוריות ופעולות הוניות. למידע בדבר שינויים עיקריים שחלו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2023 לעומת מספרי השוואה ראו סעיף 2 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

נתונים אלה בדבר יחס כושר הפירעון, בהתחשב בפעולות ההוניות, כפי שפורטו לעיל, אינם כוללים את השפעת הפעילות העסקית של הראל ביטוח לאחר 30 ביוני 2023, שינויים בתמהיל ובגודל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, חלוקת דיבידנדים וגיוס חוב, עדכון הנחות אקטואריות, השפעות אקסוגניות ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית. למידע בדבר שינויים עיקריים שחלו לאחר מועד החישוב ראו סעיף 2 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי.

לתוצאות מבחני רגישות של יחס כושר פירעון כלכלי ביחס לגורמי סיכון שונים, לרבות רגישות לריבית, ראו סעיף 9 בדוח יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2022.

ב. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
2,869	2,943	סף הון (MCR)
11,497	11,538	הון עצמי לעניין סף הון

ג. מגבלות על חלוקת דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסם הממונה בחודש אוקטובר 2017 ("המכתב"), חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר כושר פירעון כלכלי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות.

מדיניות הראל ביטוח היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולתה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. הראל ביטוח כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון הראל ביטוח את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון הראל השקעות מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה הראל השקעות תחלק דיבידנד בשיעור של לפחות 30% מהרווח הכולל על פי הדוחות הכספיים המאוחדים השנתיים שלה. בנוסף, ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון הראל ביטוח מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה הראל ביטוח תחלק דיבידנד בשיעור של לפחות 35% מהרווח הכולל על פי הדוחות הכספיים המאוחדים השנתיים של הראל ביטוח וזאת כל עוד הראל ביטוח תעמוד ביעדים המינימאליים ליחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2.

כללי הסף נועדו לאפשר להראל ביטוח התמודדות עם משברים מבלי לפגוע מהותית בפעילותה ובעמידתה בדרישות ההון החלות עליה. עם זאת, אין באמור כדי להבטיח שהראל ביטוח תעמוד בכללי הסף שנקבעו בכל עת.

לפרטים אודות חלוקת דיבידנד מהראל ביטוח בסך של 450 מיליוני ש"ח - ראו באור 9 בדוחות הכספיים.

ד. יחס כושר פירעון ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות

להלן נתונים על יחס כושר פירעון כלכלי של הראל ביטוח, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ועל יעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון הראל ביטוח בהתייחס ליחס כושר הפירעון המחושב ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות, כנדרש במכתב. יחס זה עומד ביחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
12,953	13,097	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
10,363	10,391	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
2,590	2,706	עודף הון
125%	126%	יחס כושר פירעון (באחוזים)

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:

-	-	גיוס (פדיון) הון
12,953	13,097	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2,590	2,706	עודף הון
125%	126%	יחס כושר פירעון (באחוזים)
סטאטוס ההון לאחר פעולות הוניות ביחס ליעד הדירקטוריון:		
110%	110%	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון
1,554	1,666	עודף הון ביחס ליעד (במיליוני ש"ח)

ה. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד שעניינו "דיווח לממונה על שוק ההון - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)" ("התיקון"). בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, בחודש ינואר. בהתאם לתיקון, הראל ביטוח תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרחישים וניתוחי רגישויות. יישום החוזר הדרגתי ותחילתו ביום 1 בינואר 2023.

בעקבות מלחמת "חברות ברזל", ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם חוזר גופים מוסדיים בעניין "הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023" ("הוראות הממונה לשעת חירום"), אשר נותן ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2023 בהגשת דוח הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) ודוחה את מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישויות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025.

החברה העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בינואר 2023 ותדווח בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בהוראות הממונה לשעת חירום.

4 בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנם אפקטיביים על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2023 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי החברה וסוכניה עבור הישגי החברה

ניר כהן
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

27 בנובמבר 2023

הצהרה

אני, ניר כהן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2023 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
 אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ניר כהן
מנהל כללי

27 בנובמבר 2023

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2023 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכך-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכך-
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אריק פרץ

מנהל חטיבת כספים
ומשאבים

27 בנובמבר 2023

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל חברה לביטוח בע"מ

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר 2023

תוכן העניינים

עמוד

2-1 דין וחשבון רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

דוחות כספיים מאוחדים

2-2 תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים

2-4 תמצית דוחות על רווח והפסד ביניים מאוחדים

2-5 תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים מאוחדים

2-6 תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים מאוחדים

2-9 תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים

2-12 באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

נספחים לדוחות הכספיים

2-77 נספח א' - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")

2-92 נספח ב' - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 30 בספטמבר 2023 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, כמתואר בביאור 2 למידע הכספי. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל בדבר "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, כמתואר בביאור 2 למידע הכספי.

פיסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 7'א' למידע הכספי הנ"ל בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 בנובמבר, 2023

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2022	2022	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,149	1,141	1,207		נכסים
1	-	1		נכסים בלתי מוחשיים
2,423	2,424	2,544		נכסי מסים נדחים
1,310	1,332	1,373		הוצאות רכישה נדחות
1,337	1,374	1,336		רכוש קבוע
2,060	2,017	1,896		השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
2,293	2,258	2,434		נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
4,992	5,360	5,290		נדל"ן להשקעה אחר
88	218	89		נכסי ביטוח משנה
3,115	3,184	2,990		נכסי מסים שוטפים
1,435	1,515	1,798		חייבים ויתרות חובה
67,420	68,549	70,555		פרמיה לגבייה
				השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
				השקעות פיננסיות אחרות
10,020	10,166	8,155		נכסי חוב סחירים
13,544	13,145	13,759		נכסי חוב שאינם סחירים
1,497	1,604	1,807		מניות
3,736	3,595	4,237		אחרות
28,797	28,510	27,958		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
6,450	5,137	5,974		מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,435	1,374	1,738		מזומנים ושווי מזומנים אחרים
124,305	124,393	127,183		סך כל הנכסים
77,848	78,061	80,388		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2022	2022	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				הון והתחייבויות
				הון
869	869	869	869	הון מניות ופרמיה על מניות
593	693	800	800	קרנות הון
2,768	3,346	2,284	2,284	עודפים
4,230	4,908	3,953	3,953	סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה
4	4	4	4	זכויות שאינן מקנות שליטה
4,234	4,912	3,957	3,957	סך כל ההון התחייבויות
				התחייבויות
30,543	30,887	31,467	31,467	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
76,267	75,581	78,594	78,594	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
695	757	756	756	התחייבויות מסים נדחים
224	238	230	230	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
13	9	8	8	התחייבויות מסים שוטפים
5,546	4,432	5,147	5,147	זכאים ויתרות זכות
6,783	7,577	7,024	7,024	התחייבויות פיננסיות
120,071	119,481	123,226	123,226	סך כל ההתחייבויות
124,305	124,393	127,183	127,183	סך כל ההון וההתחייבויות

שלומית זק"ש אנגל
מנהלת הכספים

אריק פרץ
משנה למנכ"ל ומנהל
חטיבת כספים ומשאבים

ניר כהן
מנהל כללי

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 27 בנובמבר 2023

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2022	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
16,674	4,159	4,345	12,556	12,992	פרמיות שהורווחו ברוטו
2,153	548	580	1,583	1,706	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
14,521	3,611	3,765	10,973	11,286	פרמיות שהורווחו בשייר
(4,134)	(1,398)	379	(5,580)	5,020	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
544	135	135	411	398	הכנסות מדמי ניהול
367	92	108	275	317	הכנסות מעמלות
37	10	8	25	28	הכנסות אחרות
11,335	2,450	4,395	6,104	17,049	סך כל ההכנסות
7,814	1,845	3,398	3,709	15,035	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
1,577	445	411	1,219	1,327	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
6,237	1,400	2,987	2,490	13,708	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,747	689	735	2,047	2,185	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
971	246	270	727	804	הוצאות הנהלה וכלליות
10	2	4	7	12	הוצאות אחרות
436	97	98	359	314	הוצאות מימון, נטו
10,401	2,434	4,094	5,630	17,023	סך כל ההוצאות
64	(1)	9	72	(91)	חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
998	15	310	546	(65)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
308	13	96	176	(25)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
690	2	214	370	(40)	רווח (הפסד) לתקופה
690	2	214	370	(40)	מיוחס ל:
*-	*-	*-	*-	*-	בעלים של החברה
					זכויות שאינן מקנות שליטה
690	2	214	370	(40)	רווח (הפסד) לתקופה
6.62	0.02	2.05	3.55	(0.38)	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2022	2023	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
690	2	214	370	(40)	רווח (הפסד) לתקופה פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(1,538)	(483)	(126)	(1,405)	(109)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(173)	(21)	27	(122)	175	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
75	18	16	61	64	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
122	6	27	106	93	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
563	169	30	509	(46)	מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(34)	(1)	(7)	(28)	(26)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממש
(985)	(312)	(33)	(879)	151	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
21	1	2	21	54	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע בשימוש עצמי
37	8	3	33	9	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
(16)	(3)	(2)	(14)	(19)	רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממש
42	6	3	40	44	
(943)	(306)	(30)	(839)	195	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
(253)	(304)	184	(469)	155	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
					מיוחס ל:
(253)	(304)	184	(469)	155	בעלים של החברה
*-	*-	*-	*-	*-	זכויות שאינן מקנות שליטה
(253)	(304)	184	(469)	155	סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

מיוחס לבעלים של החברה								
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,234	4	4,230	2,768	334	(44)	67	236	869
(40)	*-	(40)	(40)	-	-	-	-	-
195	*-	195	6	38	67	-	84	-
155	-	155	(34)	38	67	-	84	-
(450)	-	(450)	(450)	-	-	-	-	-
18	-	18	-	-	-	18	-	-
-	*-	-	-	-	-	-	-	-
3,957	4	3,953	2,284	372	23	85	320	869
6,035	4	6,031	3,624	316	(132)	45	1,309	869
370	*-	370	370	-	-	-	-	-
(839)	*-	(839)	22	18	78	-	(957)	-
(469)	-	(469)	392	18	78	-	(957)	-
(670)	-	(670)	(670)	-	-	-	-	-
16	-	16	-	-	-	16	-	-
-	*-	-	-	-	-	-	-	-
4,912	4	4,908	3,346	334	(54)	61	352	869

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)
יתרה ליום 1 בינואר 2023
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
הפסד לתקופה
רווח כולל אחר
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
דיבידנד שחולק
תשלום מבוסס מניות
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)
יתרה ליום 1 בינואר 2022
הרווח הכולל לתקופה
רווח לתקופה
רווח (הפסד) כולל אחר
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
דיבידנד שחולק
תשלום מבוסס מניות
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

מיוחס לבעלים של החברה								
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)								
869	373	79	3	371	2,068	3,763	4	3,767
יתרה ליום 1 ביולי 2023								
-	-	-	-	-	214	214	*-	214
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
-	(53)	-	20	1	2	(30)	*-	(30)
רווח (הפסד) כולל אחר								
-	(53)	-	20	1	216	184	-	184
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
-	-	6	-	-	-	6	-	6
תשלום מבוסס מניות								
-	-	-	-	-	-	-	*-	-
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
869	320	85	23	372	2,284	3,953	4	3,957
יתרה ליום 30 בספטמבר 2023								
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)								
869	669	56	(59)	333	3,339	5,207	4	5,211
יתרה ליום 1 ביולי 2022								
-	-	-	-	-	2	2	*-	2
הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
-	(317)	-	5	1	5	(306)	*-	(306)
רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה								
-	(317)	-	5	1	7	(304)	-	(304)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
-	-	5	-	-	-	5	-	5
תשלום מבוסס מניות								
-	-	-	-	-	-	-	*-	-
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
869	352	61	(54)	334	3,346	4,908	4	4,912
יתרה ליום 30 בספטמבר 2022								

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

מיוחס לבעלים של החברה								
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
869	1,309	45	(132)	316	3,624	6,031	4	6,035
-	-	-	-	-	690	690	*-	690
-	(1,073)	-	88	18	24	(943)	*-	(943)
-	(1,073)	-	88	18	714	(253)	-	(253)
-	-	-	-	-	-	-	*-	-
-	-	22	-	-	-	22	-	22
-	-	-	-	-	(1,570)	(1,570)	-	(1,570)
869	236	67	(44)	334	2,768	4,230	4	4,234

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2022

הרווח (ההפסד) הכולל לשנה

רווח לשנה

רווח (הפסד) כולל אחר

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה

עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון

דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

תשלום מבוסס מניות

דיבידנדים שחולקו

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2022	2022	2023	2022		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
2,126	1,413	(131)	704	1,205	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(378)	(5)	(4)	(383)	(11)		לפני מסים על ההכנסה
1,748	1,408	(135)	321	1,194		מסים ששולמו
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(9)	-	-	(9)	-		השלמת תמורה בגין רכישת חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה בשנת 2021
(33)	(6)	(11)	(31)	(66)		השקעה ברכוש קבוע
(329)	(85)	(87)	(256)	(275)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(185)	(31)	(11)	(175)	(41)		השקעה בחברות מוחזקות**
77	59	24	63	27		תמורה ממימוש השקעה בחברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
108	1	4	55	17		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
-	-	-	1	-		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(371)	(62)	(81)	(352)	(338)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
-	-	-	-	495		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(235)	-	-	(239)	(273)		תמורה בגין הנפקת כתבי התחייבות, נטו פירעון כתבי התחייבויות נדחים
(31)	(8)	(8)	(24)	(24)		פירעון התחייבויות חכירה
(290)	-	(450)	(290)	(951)		דיבידנד לבעלי החברה*
(556)	(8)	(458)	(553)	(753)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(157)	8	(90)	(126)	(276)		השפעת התנודות בשער חליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים
664	1,346	(764)	(710)	(173)		עליה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
7,221	5,165	8,476	7,221	7,885	ב	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
7,885	6,511	7,712	6,511	7,712	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

* בנוסף, בתקופת הדוח שילמה החברה דיבידנד בניירות ערך בסך של 399 מיליוני ש"ח (סך של 380 מיליוני ש"ח בשנת 2022)

** במהלך התקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 ביצעה החברה השקעה שלא במזומן בשותפות כלולה (כנגד יתרת נכסי חוב שאינם סחירים) בסך של כ-20 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2023	2022	2023	
(מבוקר) מיליוני ש"ח	(בלתי מבוקר) מיליוני ש"ח	(בלתי מבוקר) מיליוני ש"ח	(בלתי מבוקר) מיליוני ש"ח	(בלתי מבוקר) מיליוני ש"ח	
690	2	214	370	(40)	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (1), (2), (3)
(64)	1	(9)	(72)	91	רווח (הפסד) לתקופה פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
7,440	2,153	648	8,094	(2,255)	חלק החברה בהפסדי (ברווחי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(371)	(78)	39	(314)	(62)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חווי ביטוח וחווי השקעה תלויי תשואה
(462)	(87)	89	(378)	(288)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות
(141)	(10)	9	(105)	53	נכסי חוב סחירים
421	2	135	382	346	נכסי חוב שאינם סחירים
1,705	1,010	776	2,059	6	מניות
(83)	5	7	(44)	(9)	השקעות אחרות
(115)	(21)	(84)	(86)	(128)	שינוי בהתחייבויות פיננסיות
110	29	30	84	84	שינוי בשווי ההוגן של נדלין להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
240	57	70	175	217	שינוי בשווי ההוגן של נדלין להשקעה אחר
113	198	(30)	457	924	פחת והפחתות
(4,265)	(1,429)	(504)	(4,951)	2,327	רכוש קבוע
156	(45)	(30)	(212)	(298)	נכסים בלתי מוחשיים
(107)	(11)	(27)	(108)	(121)	שינוי בהתחייבויות בגין חווי ביטוח וחווי השקעה שאינם תלויי תשואה
22	5	6	16	18	שינוי בהתחייבויות בגין חווי ביטוח וחווי השקעה תלויי תשואה
308	13	96	176	(25)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
					שינוי בהוצאות רכישה נדחות
					הוצאות שכר בגין תשלום מבוסס מניות
					הוצאות (הכנסות) מסים על ההכנסה
					שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
					השקעות פיננסיות ונדלין להשקעה עבור חווי ביטוח וחווי השקעה תלויי תשואה
(14)	(3)	(2)	(10)	(6)	רכישת נדלין להשקעה
-	-	-	-	179	תמורה ממכירת נדלין להשקעה
(1,445)	891	(991)	(2,799)	(572)	מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(20)	(4)	(9)	(14)	(13)	השקעות פיננסיות ונדלין להשקעה אחר
5	3	-	5	-	רכישת נדלין להשקעה
(276)	(322)	208	94	475	תמורה ממכירת נדלין להשקעה
(62)	20	(221)	(142)	(363)	מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(1,721)	(1,118)	(748)	(1,789)	193	פרמיות לגבייה
65	148	192	(191)	457	חייבים ויתרות חובה
(3)	4	5	7	15	זכאים ויתרות זכות
					התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
1,436	1,411	(345)	334	1,245	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
2,126	1,413	(131)	704	1,205	סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

- 1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדלין להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חווי ביטוח וחווי השקעה
- 2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסך של כ-1,245 מיליוני ש"ח וכ-691 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה (לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 סך של כ-1,090 מיליוני ש"ח וכ-334 מיליוני ש"ח, בהתאמה, ולשנת 2022 סך של כ-1,444 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסך של כ-153 מיליוני ש"ח וכ-0.2 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה (לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 סך של כ-81 מיליוני ש"ח ולשנת 2022 סך של כ-92 מיליוני ש"ח)
- 3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסך של כ-365 מיליוני ש"ח וכ-141 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה (לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 סך של כ-476 מיליוני ש"ח וכ-385 מיליוני ש"ח, בהתאמה, ולשנת 2022 סך של כ-620 מיליוני ש"ח)

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים מאוחדים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2023	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5,012	3,604	6,878	5,012	6,450	נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
2,209	1,561	1,598	2,209	1,435	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>7,221</u>	<u>5,165</u>	<u>8,476</u>	<u>7,221</u>	<u>7,885</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
6,450	5,137	5,974	5,137	5,974	נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
1,435	1,374	1,738	1,374	1,738	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>7,885</u>	<u>6,511</u>	<u>7,712</u>	<u>6,511</u>	<u>7,712</u>	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

באור 1 - כללי

א. הישות המדווחת

הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית של החברה היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה ליום 30 בספטמבר 2023, כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה, וכן את זכויות החברה בחברות כלולות (להלן: "הקבוצה"). החברה הינה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה האם"). מניות החברה האם רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך.

ב. מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023, לאחר תקופת הדוח, פתח ארגון הטרור חמאס במתקפת פתע רצחנית על מדינת ישראל שכללה ירי טילים וחדירת אלפי מחבלים מרצועת עזה לישראל. בעקבות המתקפה הנפשעת הכריזה ממשלת ישראל על מלחמת "חרבות ברזל" (להלן: "המלחמה"), בוצע גיוס מילואים נרחב והחלה מתקפה על ארגון החמאס הפועל מרצועת עזה. במקביל, התפתחה הסלמה ביטחונית משמעותית גם בגבול הצפון אל מול ארגון הטרור חיזבאללה.

השפעת המלחמה על המשק הישראלי מקבלת ביטוי במספר מישורים, בין היתר, בסגירה זמנית ו/או בקיצור שעות העבודה של עסקים רבים, הגבלות על התכנסות במקומות עבודה ובאירועים, הגבלות על מערכת החינוך ועוד. הגבלות אלו כמו גם גיוס המילואים הנרחב, הביאו עד בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לצמצום הפעילות במשק הישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית. השפעת המלחמה ניכרת גם בשוק ההון בתנודתיות רבה בשווקים הפיננסיים ובשער החליפין של השקל אל מול המטבעות השונים, כתוצאה מעליה ברמות הסיכון וחוסר הוודאות.

השפעת המלחמה ניכרת גם על דירוג האשראי של מדינת ישראל. מודיס' ופיץ' העבירו את ישראל לרשימת המעקב השלילית, ואילו S&P העבירה את תחזית דירוג החוב של מדינת ישראל לשלילית. כתוצאה מכך, תשואות אג"ח מדינת ישראל החלו להיסחר ברמת תשואות של מדינות בקבוצת דירוג נמוכה יותר.

קיימת אי ודאות רבה לגבי השלכות המלחמה על פעילות המשק הישראלי בכלל ועל הפעילות העסקית ותוצאות הפעילות של הקבוצה בפרט. הקבוצה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות העסקית במשק, וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה, וממשיכה לבחון כל העת את השלכות האירועים על פעילות הקבוצה.

בשלב זה לא ניתן לצפות את משך המלחמה ואולם ההערכות הינן שהיא תימשך מספר שבועות נוספים ואולי אף מספר חודשים ונכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, המשק הישראלי מתחיל להיכנס לשגרה בצל הלחימה. לאור זאת, מדובר באירוע מתגלגל ולא ניתן בשלב זה להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על הקבוצה ועל תוצאותיה.

להלן יפורטו ההשפעות המרכזיות של המלחמה על הקבוצה עד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

1. המשכיות עסקית:

חברות הקבוצה נערכו במהירות לעבודה במתכונת היברידיית ושומרת על המשכיות עסקית בעבודה אשר מאפשרת מענה מלא ללקוחות ולסוכנים וזאת במקביל לתמיכה בצרכי העובדים.

2. תחום הביטוח:

יצוין כי ככלל ומהערכה ראשונית עולה כי, עד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי כתוצאה מהמלחמה בהיקף החשיפה לסיכוני הביטוח, כמפורט להלן:

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח: עיקר החשיפה כתוצאה מהמלחמה עשוי לנבוע מביטוחי ריסק, אובדן כושר עבודה ונכויות ככל ויתגבשו תביעות בתחומים אלו. סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, להערכת החברה, הגידול המשוער בעלות התביעות בתחומים אלה נאמד בסך של כ-50 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-33 מיליוני ש"ח לאחר מס). כמו כן, סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בהיקף המשיכות והפדיונות שנובע מהמלחמה.

תחום ביטוח בריאות כולל סיעוד: היקפי החשיפה כתוצאה מהמלחמה בתחום פעילות ביטוח בריאות וסיעוד, אינם צפויים להיות מהותיים.

תחום ביטוח כללי: ככלל, נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת פוליסת רכוש ולפיכך היקף החשיפה כתוצאה מהמלחמה אינו צפוי להיות מהותי.

באור 1 - כללי (המשך)

ב. מלחמת "חרבות ברזל" (המשך)

3. נכסים פיננסיים מנוהלים:

מיום פרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חל שינוי מהותי בסך הנכסים המנוהלים של הקבוצה. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 2003-1991 בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת וזאת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.

4. שינויים בריבית חסרת סיכון ובפרמיית אי הנזילות:

המלחמה גרמה לעלייה משמעותית של עקום הריבית חסרת הסיכון מעבר לרמתו ביום 30 בספטמבר 2023 וכן בפרמיית אי הנזילות, דבר העשוי לגרום לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, לעלייה של עקום הריבית ולירידות בשוקי ההון עשויה להיות השפעה שלילית על שוים של הנכסים הפיננסיים ונכסים אחרים באופן שעשוי להפחית את ההשפעה האמורה לעיל. מאומדן ראשוני עולה כי מפרוץ המלחמה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, ההפסד בתיק נכסי הנוסטרו הסתכם לסך של כ-80 מיליוני ש"ח לפני מס (כ-53 מיליוני ש"ח לאחר מס). יש לציין כי המידע המתואר לעיל אינו מהווה הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות של החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד ואינו כולל מרכיבים אחרים של רווחים או הפסדים מהשקעות והשפעות נוספות.

5. נזילות, מצב פיננסי ומקורות מימון:

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא קיימת השפעה מהותית של המלחמה על נזילות הקבוצה.

6. סיכונים אשראי:

למלחמה עלולה להיות השפעה שלילית על היקף הפסדי האשראי. נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, טרם נצפתה עליה בהיקף הפסדי האשראי כתוצאה מהמלחמה. לאור חוסר הוודאות המשמעותי שיוצרת המלחמה במשק, אין באפשרות החברה להעריך בשלב זה /או לאמוד את היקף ההשלכות העתידיות של המלחמה על הפסדי האשראי של הקבוצה. היקף ההשפעה יהיה תלוי בשורה של גורמים, לרבות משך המלחמה ומידת השפעתה על פעילות המשק.

יודגש כי הערכות החברה בדבר ההשלכות האפשריות של המלחמה על פעילותה של החברה אינן ודאיות ואינן בשליטת החברה. הערכות אלה מבוססות על מיטב ידיעת החברה בשלב זה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה, לרבות באופן שונה מהותי, מכפי שנצפה.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. מסגרת הדיווח הכספי

עד ליום 31 בדצמבר 2022 היו דוחותיה הכספיים של החברה ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS.

כפי שיפורט להלן, הנתונים בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2023 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, נערכו בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח").

הנתונים המוצגים במסגרת מספרי ההשוואה של תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים הינם הנתונים שפורסמו בפועל על ידי החברה באותן תקופות.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוחות השנתיים").

בהמשך לאמור בבאור 3(יט)2 בדוחות השנתיים בנוגע למפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדצמבר 2022 (להלן: "מפת הדרכים"), ביום 1 ביוני 2023, פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון את "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שלישי" (להלן: "מפת הדרכים העדכנית").

בהתאם למפת הדרכים העדכנית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9, לגבי חברות הביטוח בישראל (אשר מועד היישום המחייב שלהם על ידי החברות האמורות בהתאם לתקני ה-IFRS היה אמור להיות 1 בינואר 2023) עודכן ויחול החל מתקופות רבעוניות ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024. מפת הדרכים העדכנית מציינת שבשלב זה אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של IFRS 17 בישראל.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)**א. מסגרת הדיווח הכספי (המשך)**

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2023 ועד למועד בו ייושמו לראשונה IFRS 17 ו-IFRS 9 על ידי חברות הביטוח בישראל כאמור לעיל, תמשיך החברה ליישם את הוראות תקן דיווח כספי בינלאומי 4 - "חוזי ביטוח" ותקן חשבונאות בינלאומי 39 - "מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה" אשר יושמו על ידי החברה עד כה, ואשר אותם החליפו IFRS 17 ו-IFRS 9, בהתאמה. יתר תקני ה-IFRS מיושמים על ידי החברה בהתאם למועדים הקבועים בהם.

לפיכך, החל מיום 1 בינואר 2023, דוחותיה הכספיים של החברה אינם מצייתים באופן מלא לתקני ה-IFRS אלא ערוכים בהתאם להוראות הממונה בהתאם לחוק הפיקוח.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 27 בנובמבר 2023.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם להוראות הממונה בהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו, נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התאמתם והשלכותיהם. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה ההנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות השנתיים.

ג. מטבע פעילות ומטבע הצגה

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. המידע הכספי מוצג במיליוני ש"ח ועוגל למיליון הקרוב.

ד. סיווג או מיון מחדש

בחלק מסעיפי הדוחות הכספיים ובחלק מהבאורים בוצעו מיונים מחדש בסכומים לא מהותיים של מספרי השוואה. למיונים מחדש כאמור לא הייתה השפעה על ההון ו/או על הרווח והפסד ו/או על הרווח הכולל של החברה.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים.

א. תקנים חדשים שטרם אומצו בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

תקן דיווח כספי בינלאומי 17, חוזי ביטוח (להלן: "התקן" או "IFRS 17")

כאמור בבאור 2 לעיל, בהמשך לאמור בבאור 3 יטו בדוחות השנתיים בנוגע ל"מפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שני" שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ביום 14 בדצמבר 2022 (להלן: "מפת הדרכים"), ביום 1 ביוני 2023, פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון מסמך שעניינו "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח - עדכון שלישי" (להלן: "מפת הדרכים העדכנית").

בהתאם למפת הדרכים העדכנית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9, לגבי חברות הביטוח בישראל (אשר מועד היישום המחייב שלהם על ידי החברות האמורות בהתאם לתקני ה-IFRS היה אמור להיות 1 בינואר 2023) עודכן ויחול החל מתקופות רבעוניות ושנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024. בשלב זה, קובעת מפת הדרכים העדכנית, אין כוונה להתיר אימוץ מוקדם של התקן בישראל.

בנוסף לאמור לעיל, מפרטת מפת הדרכים העדכנית, את הגילוי שיש לתת לציבור על השפעות אימוץ IFRS 17 ו-IFRS 9 בדוחות הכספיים ביניים ושנתי, של שנת 2024. בנוסף, מפרטת מפת הדרכים העדכנית את צעדי היערכות ולוחות הזמנים המרכזיים העדכניים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקן, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכת המידע, השלמת גיבוש המדיניות החשבונאית והיערכות לדיווחים השונים הנדרשים, ביצוע מבדקים לבחינת ההשלכות הכמותיות של יישום IFRS 17 ו-IFRS 9, היערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA) והיערכות לביקורת של רואי החשבון המבקרים.

החברה ממשיכה לבחון את ההשלכות של אימוץ התקנים האמורים על דוחותיה הכספיים המאוחדים ונערכת ליישומם בלוחות הזמנים האמורים.

ב. עונתיות

ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. יצוין כי לא נותרת יתרת חו"ז במסגרת העברות של נכסים פיננסיים בין המגזרים השונים, ככל שמתבצעות העברות כאמור.

הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד, עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שניניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים. בנוסף, תוצאות פעילות הראל +60 נכללות במסגרת מגזר זה.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מארבעה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כיסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: מתן ערבות חוק מכר, דירות וכדומה).

4. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח, פעילויות שונות בתחום האשראי לרבות מימון נדל"ן יזמי, וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
12,992	-	-	3,283	4,815	4,894
1,706	-	-	1,203	279	224
11,286	-	-	2,080	4,536	4,670
5,020	-	*(35)	249	531	4,275
398	-	2	-	3	393
317	(17)	**27	229	13	65
28	-	7	-	-	21
17,049	(17)	1	2,558	5,083	9,424
15,035	-	-	2,424	4,297	8,314
1,327	-	-	750	456	121
13,708	-	-	1,674	3,841	8,193
2,185	(17)	***4	684	793	721
804	-	****105	59	277	363
12	-	-	12	-	-
314	-	186	50	65	13
17,023	(17)	295	2,479	4,976	9,290
(91)	-	7	(54)	(27)	(17)
(65)	-	(287)	25	80	117
286	-	168	164	(27)	(19)
221	-	****(119)	189	53	98
31,467	-	-	10,780	8,158	12,529
78,594	-	-	-	5,312	73,282

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך ההפסדים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-17 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-25 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-1.8 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,345	-	-	1,147	1,675	1,523
580	-	-	412	93	75
3,765	-	-	735	1,582	1,448
379	-	*15	71	87	206
135	-	1	-	1	133
108	(6)	**9	77	4	24
8	-	1	-	-	7
4,395	(6)	26	883	1,674	1,818
3,398	-	-	771	1,292	1,335
411	-	-	232	135	44
2,987	-	-	539	1,157	1,291
735	(6)	***1	243	266	231
270	-	****28	21	97	124
4	-	-	4	-	-
98	-	59	18	18	3
4,094	(6)	88	825	1,538	1,649
9	-	3	2	2	2
310	-	(59)	60	138	171
(51)	-	(3)	53	(56)	(45)
259	-	*****62	113	82	126
31,467	-	-	10,780	8,158	12,529
78,594	-	-	-	5,312	73,282

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-6 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-8 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
***** סך ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.1 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
12,556	-	-	3,115	4,401	5,040
1,583	-	-	1,168	261	154
10,973	-	-	1,947	4,140	4,886
(5,580)	-	*412	83	(229)	(5,846)
411	-	2	-	3	406
275	(18)	**26	208	13	46
25	-	4	-	-	21
6,104	(18)	444	2,238	3,927	(487)
3,709	-	-	2,188	2,520	(999)
1,219	-	-	717	408	94
2,490	-	-	1,471	2,112	(1,093)
2,047	(18)	***4	631	752	678
727	-	****58	53	273	343
7	-	-	7	-	-
359	-	204	70	67	18
5,630	(18)	266	2,232	3,204	(54)
72	-	50	24	2	(4)
546	-	228	30	725	(437)
(1,306)	-	(573)	(25)	(372)	(336)
(760)	-	****(345)	5	353	(773)
30,887	-	-	10,760	7,690	12,437
75,581	-	-	-	5,164	70,417

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות (ההוצאות)
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאוזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-18 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-22 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.45 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,159	-	-	1,077	1,538	1,544
548	-	-	405	90	53
3,611	-	-	672	1,448	1,491
(1,398)	-	*204	(24)	(46)	(1,532)
135	-	-	-	1	134
92	(6)	**8	69	4	17
10	-	3	-	-	7
2,450	(6)	215	717	1,407	117
1,845	-	-	784	1,104	(43)
445	-	-	251	158	36
1,400	-	-	533	946	(79)
689	(6)	***1	219	258	217
246	-	****25	15	92	114
2	-	-	2	-	-
97	-	63	10	20	4
2,434	(6)	89	779	1,316	256
(1)	-	8	4	(5)	(8)
15	-	134	(58)	86	(147)
(471)	-	(281)	44	(115)	(119)
(456)	-	****(147)	(14)	(29)	(266)
30,887	-	-	10,760	7,690	12,437
75,581	-	-	-	5,164	70,417

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאוזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה *
 הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-6 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה **
 בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה ***
 מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-7 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה ****
 סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.2 מיליוני ש"ח *****

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
16,674	-	-	4,242	5,928	6,504
2,153	-	-	1,588	352	213
14,521	-	-	2,654	5,576	6,291
(4,134)	-	*442	181	(46)	(4,711)
544	-	3	-	4	537
367	(24)	**35	281	19	56
37	-	8	-	-	29
11,335	(24)	488	3,116	5,553	2,202
7,814	-	-	2,992	3,440	1,382
1,577	-	-	915	526	136
6,237	-	-	2,077	2,914	1,246
2,747	(24)	***5	862	1,000	904
971	-	****89	75	355	452
10	-	-	10	-	-
436	-	261	70	82	23
10,401	(24)	355	3,094	4,351	2,625
64	-	56	14	(1)	(5)
998	-	189	36	1,201	(428)
(1,456)	-	(604)	(47)	(423)	(382)
(458)	-	***** (415)	(11)	778	(810)
30,543	-	-	10,590	7,467	12,486
76,267	-	-	-	5,192	71,075

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאוזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-24 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-29 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.8 מיליוני ש"ח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
571	1,082	1,098	857	3,608	פרמיות ברוטו
5	20	852	353	1,230	פרמיות ביטוח משנה
566	1,062	246	504	2,378	פרמיות בשייר
32	189	23	54	298	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
534	873	223	450	2,080	פרמיות שהורווחו בשייר
93	25	20	111	249	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
4	5	172	48	229	הכנסות מעמלות
631	903	415	609	2,558	סך כל ההכנסות
554	751	508	611	2,424	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
48	28	415	259	750	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
506	723	93	352	1,674	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
120	207	217	140	684	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
16	17	15	11	59	הוצאות הנהלה וכלליות
5	4	2	1	12	הוצאות אחרות
20	5	2	23	50	הוצאות מימון, נטו
667	956	329	527	2,479	סך כל ההוצאות
(21)	(6)	(2)	(25)	(54)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(57)	(59)	84	57	25	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
64	17	5	78	164	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
7	(42)	89	135	189	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,378	1,027	1,272	5,103	10,780	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2023
2,905	1,003	258	3,392	7,558	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2023

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 70% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
190	394	369	246	1,199
2	7	286	119	414
188	387	83	127	785
(2)	71	6	(25)	50
190	316	77	152	735
27	7	6	31	71
-	2	57	18	77
217	325	140	201	883
158	247	174	192	771
8	8	148	68	232
150	239	26	124	539
42	76	75	50	243
6	6	5	4	21
1	1	1	1	4
7	2	1	8	18
206	324	108	187	825
1	(1)	-	2	2
12	-	32	16	60
21	6	1	25	53
33	6	33	41	113
3,378	1,027	1,272	5,103	10,780
2,905	1,003	258	3,392	7,558

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2023
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2023

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 63% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
613	939	1,021	842	3,415	פרמיות ברוטו
91	47	785	321	1,244	פרמיות ביטוח משנה
522	892	236	521	2,171	פרמיות בשייר
30	92	37	65	224	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
492	800	199	456	1,947	פרמיות שהורווחו בשייר
27	7	15	34	83	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
4	4	154	46	208	הכנסות מעמלות
523	811	368	536	2,238	סך כל ההכנסות
488	866	489	345	2,188	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
89	64	412	152	717	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
399	802	77	193	1,471	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
97	198	204	132	631	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
16	16	12	9	53	הוצאות הנהלה וכלליות
3	3	1	-	7	הוצאות אחרות
28	5	2	35	70	הוצאות מימון, נטו
543	1,024	296	369	2,232	סך כל ההוצאות
10	2	1	11	24	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(10)	(211)	73	178	30	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(11)	(2)	-	(12)	(25)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(21)	(213)	73	166	5	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,455	932	1,181	5,192	10,760	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2022
2,891	873	233	3,215	7,212	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 73% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
200	288	326	197	1,011
26	8	247	89	370
174	280	79	108	641
3	4	7	(45)	(31)
171	276	72	153	672
(13)	(2)	4	(13)	(24)
2	1	51	15	69
160	275	127	155	717
185	287	149	163	784
47	16	126	62	251
138	271	23	101	533
33	68	70	48	219
5	5	2	3	15
1	1	-	-	2
4	1	-	5	10
181	346	95	157	779
2	-	-	2	4
(19)	(71)	32	-	(58)
18	4	2	20	44
(1)	(67)	34	20	(14)
3,455	932	1,181	5,192	10,760
2,891	873	233	3,215	7,212

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2022
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 62% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
843	1,189	1,310	1,063	4,405	פרמיות ברוטו
115	55	1,011	435	1,616	פרמיות ביטוח משנה
728	1,134	299	628	2,789	פרמיות בשייר
62	38	21	14	135	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
666	1,096	278	614	2,654	פרמיות שהורווחו בשייר
66	15	21	79	181	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
7	6	205	63	281	הכנסות מעמלות
739	1,117	504	756	3,116	סך כל ההכנסות
673	1,140	587	592	2,992	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
108	71	486	250	915	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
565	1,069	101	342	2,077	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
132	272	279	179	862	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
21	22	20	12	75	הוצאות הנהלה וכלליות
5	3	2	-	10	הוצאות אחרות
28	5	2	35	70	הוצאות מימון, נטו
751	1,371	404	568	3,094	סך כל ההוצאות
6	1	-	7	14	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(6)	(253)	100	195	36	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(19)	(4)	(1)	(23)	(47)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(25)	(257)	99	172	(11)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,450	878	1,115	5,147	10,590	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022
2,905	836	216	3,497	7,454	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 71% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 71% מסך הפרמיות בענפים אלו

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	5,040	5,040	-	-	4,894	4,894	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	154	154	-	-	224	224	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
-	-	4,886	4,886	-	-	4,670	4,670	פרמיות שהורווחו בשייר
-	-	(5,846)	(5,846)	-	-	4,275	4,275	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
9	6	388	406	378	6	393	378	הכנסות מדמי ניהול
-	-	46	46	65	-	65	65	הכנסות מעמלות
-	-	21	21	21	-	21	21	הכנסות אחרות
9	6	(505)	(487)	9,409	6	9,424	9,424	סך כל ההכנסות (ההוצאות)
-	-	(999)	(999)	-	-	8,314	8,314	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
-	-	94	94	121	-	121	121	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	(1,093)	(1,093)	-	-	8,193	8,193	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
-	1	677	678	720	1	721	720	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
8	2	329	343	353	2	363	353	הוצאות הנהלה וכלליות
-	-	18	18	13	-	13	13	הוצאות מימון, נטו
8	3	(69)	(54)	9,279	3	9,290	9,279	סך כל ההוצאות (ההכנסות)
-	-	(4)	(4)	(17)	-	(17)	(17)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1	3	(440)	(437)	113	3	117	113	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	-	(334)	(336)	(19)	-	(19)	(19)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
1	3	(774)	(773)	94	3	98	94	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	1,544	1,544	-	-	1,523	1,523	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	53	53	-	-	75	75	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
-	-	1,491	1,491	-	-	1,448	1,448	פרמיות שהורווחו בשייר
-	-	(1,532)	(1,532)	-	-	206	206	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3	2	129	134	3	2	128	133	הכנסות מדמי ניהול
-	-	17	17	-	-	24	24	הכנסות מעמלות
-	-	7	7	-	-	7	7	הכנסות אחרות
3	2	112	117	3	2	1,813	1,818	סך כל ההכנסות
-	-	(43)	(43)	-	-	1,335	1,335	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
-	-	36	36	-	-	44	44	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	(79)	(79)	-	-	1,291	1,291	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
-	-	217	217	-	-	231	231	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
3	1	110	114	3	1	120	124	הוצאות הנהלה וכלליות
-	-	4	4	-	-	3	3	הוצאות מימון, נטו
3	1	252	256	3	1	1,645	1,649	סך כל ההוצאות
-	-	(8)	(8)	-	-	2	2	חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
-	-	(148)	(147)	-	-	170	171	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
-	-	(119)	(119)	-	-	(45)	(45)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
-	-	(267)	(266)	-	-	125	126	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	6,504	6,504
-	-	213	213
-	-	6,291	6,291
-	-	(4,711)	(4,711)
17	7	513	537
-	-	56	56
-	-	29	29
17	7	2,178	2,202
-	-	1,382	1,382
-	-	136	136
-	-	1,246	1,246
-	1	903	904
16	2	434	452
-	-	23	23
16	3	2,606	2,625
-	-	(5)	(5)
1	4	(433)	(428)
(1)	(1)	(380)	(382)
-	3	(813)	(810)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

הפסדים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חיסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	קבוצתי	פרט	משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990
			תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
4,900	85	1,227	2,901	-	636	51
(6)						
4,894						
2,151	-	-	2,151	-	-	-
139	-	-	259	(57)	119	(182)
7,371	54	516	4,188	(18)	2,096	535
943	-	-	944	(1)	-	-
94	20	132	15	19	(10)	(82)
1,525	26	420	851	-	211	17
(2)						
1,523						
801	-	-	801	-	-	-
35	-	-	88	(45)	40	(48)
1,251	18	200	704	(57)	293	93
84	-	-	87	(3)	-	-
125	5	40	13	31	(5)	41

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חיסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990
5,047	81	1,091	3,169	-	650	56
(7)						
5,040						
3,294	-	-	3,294	-	-	-
(122)	-	-	276	(163)	111	(346)
680	81	603	715	48	(1,521)	754
(1,679)	-	-	(1,677)	(2)	-	-
(774)	(23)	(107)	(50)	(150)	(33)	(411)
1,546	23	375	909	-	220	19
(2)						
1,544						
965	-	-	965	-	-	-
(42)	-	-	92	(52)	36	(118)
410	25	224	228	22	(311)	222
(453)	-	-	(452)	(1)	-	-
(267)	(9)	(28)	(5)	(50)	(50)	(125)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל ההפסד הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חיסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004			
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (1) 1990
			מיליוני ש"ח			
6,514	108	1,476	3,991	-	866	73
(10)						
6,504						
3,936	-	-	3,936	-	-	-
(71)	-	-	365	(190)	147	(393)
2,826	82	787	1,836	74	(886)	933
(1,444)	-	-	(1,442)	(2)	-	-
(813)	3	(77)	(23)	(189)	(80)	(447)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ז. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א ** מיליוני ש"ח	קבוצתי	פרט
4,820	430	2,298	1,479	613
4,297	259	1,510	1,776	752
53	51	135	(65)	(68)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א ** מיליוני ש"ח	קבוצתי	פרט
1,672	165	786	516	205
1,292	90	522	535	145
82	39	48	(21)	16

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-1,724 מיליוני ש"ח וכ-606 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה, ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-1,004 מיליוני ש"ח וכ-345 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, בהתאמה

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
4,407	412	2,118	1,291	586
2,520	248	1,470	917	(115)
353	45	(35)	(102)	445

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
1,535	167	724	445	199
1,104	92	511	365	136
(29)	32	(17)	(43)	(1)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-1,610 מיליוני ש"ח וכ-580 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022, בהתאמה, ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-920 מיליוני ש"ח וכ-311 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022, בהתאמה

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
5,922	534	2,846	1,756	786
3,440	343	1,905	1,510	(318)
778	51	49	(127)	805

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של כ-2,142 מיליוני ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של כ-1,238 מיליוני ש"ח

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ובבריאות אחר לז"ק הינו נסיעות לחו"ל

באור 5 - מסים על ההכנסה

א. שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

המסים השוטפים לתקופה המדווחת מחושבים בהתאם לשיעורי המס להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

ב. דיונים בין רשות המיסים ובין התאחדות חברות הביטוח

בימים אלה נערכים דיונים בין רשות המיסים ובין התאחדות חברות הביטוח (להלן: "ההתאחדות") בעניין הסכם ענפי לשנת המס 2020.

כחלק מהדיונים, נכללת הסוגיה של עתודה לסיכונים מיוחדים בביטוח חיים: במסגרת הסכם המס הענפי לשנת 2006, נקבע כי ביטול יתרת העתודה לסיכונים מיוחדים בביטוח חיים ליום 31 במרץ 2007 (להלן: "העתודה"), וסיווגה מחדש כהון עצמי כנגד העמדת דרישת הון בגינה כהגדרתה באותו הסכם (להלן: "דרישת ההון הישנה"), נעשה בפטור ממס, כהוראת שעה במסגרת סעיף 21 לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007), התשס"ז - 2007. עוד נקבע, כי היה ותבטל או תקטן דרישת ההון, ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן. ביום 1 ביוני 2017 פורסם חוזר ביטוח 9-1-2017 של רשות שוק ההון בדבר "יישום כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II" אשר נכנס לתוקף ביום 30 ביוני 2017 (להלן: "תקנות ההון החדשות"), תוך ביטול דרישת ההון הישנה בגין העתודה.

הצדדים חלוקים בעניין השלכת המס הנובעת מביטול דרישת ההון הישנה משנת 2007 והחלפתה בתקנות ההון החדשות משנת 2017: לעמדת פשמ"ג, לצורכי מס יש לבחון את השינוי בין שתי דרישות ההון רק לגבי אותם רכיבים שהותרו בעבר כהוצאה לצורכי מס. בהתאם לעמדה זו, יש קיטון בתקנות ההון החדשות לעומת דרישת ההון הישנה בשיעור של 0.02% מהסכום בסיכון. לעמדת ההתאחדות, יש לבחון את השינוי בין שתי דרישות ההון לגבי כלל הרכיבים המתייחסים לסיכונים מיוחדים. בהתאם לעמדה זו, יש גידול ניכר בתקנון ההון חדשות לעומת דרישת ההון הישנה, ולכן אין כל השלכת מס במצב זה. כאמור, בנושא זה מתקיימים דיונים בין פשמ"ג ובין ההתאחדות אשר טרם נסתיימו נכון למועד פרסום הדוחות. להערכת החברה, קיימת בדוחות הכספיים הפרשה מספקת בגין המחלוקת המתוארת לעיל.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2022	2022	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2,060	2,017	1,896		נדלי"ן להשקעה
				השקעות פיננסיות
19,962	19,883	22,121		נכסי חוב סחירים
14,475	15,175	12,035		נכסי חוב שאינם סחירים (*)
13,283	15,022	12,412		מניות
19,700	18,469	23,987		השקעות פיננסיות אחרות
67,420	68,549	70,555		סך הכל השקעות פיננסיות
6,450	5,137	5,974		מזומנים ושווי מזומנים
1,918	2,358	1,963		אחר
77,848	78,061	80,388		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה*
184	216	230		זכאים ויתרות זכות
1,113	1,894	1,031		התחייבויות פיננסיות**
1,297	2,110	1,261		התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה
407	410	401		(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת
421	428	399		שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

* כולל נכסים נטו (נכסים בניכוי התחייבויות פיננסיות) בסך של כ-4,700 מיליוני ש"ח, כ-4,580 מיליוני ש"ח וכ-4,615 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח

** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
19,441	2,680	-	22,121	נכסי חוב סחירים
-	10,765	869	11,634	נכסי חוב שאינם סחירים
9,533	109	2,770	12,412	מניות
12,884	149	10,954	23,987	אחרות
41,858	13,703	14,593	70,154	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
17,492	2,391	-	19,883	נכסי חוב סחירים
-	*13,842	*923	14,765	נכסי חוב שאינם סחירים
12,031	120	2,871	15,022	מניות
9,220	206	9,043	18,469	אחרות
38,743	16,559	12,837	68,139	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
17,678	2,284	-	19,962	נכסי חוב סחירים
-	13,289	779	14,068	נכסי חוב שאינם סחירים
10,484	45	2,754	13,283	מניות
10,107	30	9,563	19,700	אחרות
38,269	15,648	13,096	67,013	סך הכל

*מוין מחדש

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
13,096	9,563	2,754	779
1,002	921	1	80
(404)	(299)	(59)	(46)
1,771	1,106	193	472
(442)	(323)	(119)	-
(430)	(14)	-	(416)
14,593	10,954	2,770	869
989	919	-	70

יתרה ליום 1 בינואר 2023
 סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :
 ברווח והפסד (*)
 תקבולי ריבית ודיבידנד
 רכישות
 מכירות
 פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2023

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
14,552	10,470	2,937	1,145
257	347	(113)	23
(143)	(105)	(27)	(11)
515	369	63	83
(214)	(124)	(90)	-
(374)	(3)	-	(371)
14,593	10,954	2,770	869
245	346	(115)	14

יתרה ליום 1 ביולי 2023
 סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :
 ברווח והפסד (*)
 תקבולי ריבית ודיבידנד
 רכישות
 מכירות
 פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2023

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,722	7,238	2,560	924
1,533	1,186	345	2
(315)	(259)	(31)	(25)
2,788	1,537	442	**809
(1,082)	(637)	(445)	-
(646)	(22)	-	(624)
(163)	-	-	(163)
12,837	9,043	2,871	923
1,533	1,214	330	(11)

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2022

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
13,049	9,137	3,139	773
(149)	(162)	34	(21)
(88)	(81)	(2)	(5)
942	523	114	**305
(782)	(368)	(414)	-
(7)	(6)	-	(1)
(128)	-	-	(128)
12,837	9,043	2,871	923
(135)	(132)	20	(23)

יתרה ליום 1 ביולי 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2022

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

** מוין מחדש

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,722	7,238	2,560	924
1,723	1,351	277	95
(477)	(346)	(92)	(39)
3,808	2,112	552	1,144
(1,308)	(765)	(543)	-
(1,312)	(27)	-	(1,285)
(60)	-	-	(60)
<u>13,096</u>	<u>9,563</u>	<u>2,754</u>	<u>779</u>
<u>1,688</u>	<u>1,379</u>	<u>254</u>	<u>55</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפדיון - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)			ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)		
שווי הוגן			ערך בספרים		
2022	2022	2023	2022	2022	2023
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,217	6,356	6,409	5,031	5,033	5,246
8,437	8,118	8,348	8,318	7,914	8,319
214	221	205	195	198	194
14,868	14,695	14,962	13,544	13,145	13,759
-	15	-	-	15	-
-	15	-	-	15	-
14,868	14,710	14,962	13,544	13,160	13,759
			30	29	81

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב שאינם סחירים שאינם ניתנים להמרה, למעט פיקדונות בבנקים
פיקדונות בבנקים
סך כל נכסי חוב שאינם סחירים

השקעות המוחזקות לפדיון:

נכסי חוב סחירים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל השקעות מוחזקות לפדיון
סך הכל
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראו באור 6א' (2).

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
7,806	349	-	8,155	נכסי חוב סחירים
1,216	17	574	1,807	מניות
320	223	3,694	4,237	אחרות
9,342	589	4,268	14,199	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9,750	401	-	10,151	נכסי חוב סחירים
1,073	37	494	1,604	מניות
288	256	3,051	3,595	אחרות
11,111	694	3,545	15,350	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9,611	409	-	10,020	נכסי חוב סחירים
994	5	498	1,497	מניות
294	226	3,216	3,736	אחרות
10,899	640	3,714	15,253	סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
498	3,216	3,714
8	90	98
34	181	215
(8)	(88)	(96)
60	395	455
(18)	(96)	(114)
-	(4)	(4)
574	3,694	4,268
8	96	104

יתרה ליום 1 בינואר 2023

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2023

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
537	3,518	4,055
4	40	44
6	79	85
(4)	(38)	(42)
46	133	179
(15)	(38)	(53)
574	3,694	4,268
4	39	43

יתרה ליום 1 ביולי 2023

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2023

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
357	2,359	2,716
-	72	72
89	411	500
-	(76)	(76)
50	462	512
(2)	(172)	(174)
-	(5)	(5)
494	3,051	3,545
-	72	72

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2022

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
490	3,002	3,492
-	17	17
(1)	(55)	(56)
-	(25)	(25)
5	159	164
-	(47)	(47)
494	3,051	3,545
-	17	17

יתרה ליום 1 ביולי 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2022

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
357	2,359	2,716
(1)	114	113
88	453	541
-	(129)	(129)
56	647	703
(2)	(220)	(222)
-	(8)	(8)
498	3,216	3,714
(2)	115	113

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
שווי הוגן				ערך בספרים				
2022	2022	2023	2022	2022	2023	2022	2023	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
389	392	392	377	374	390			הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים
-	-	50	-	-	50			הלוואות מצדדים קשורים
4,650	4,646	4,788	4,969	4,959	5,232			אגרות חוב *
72	49	35	76	49	39			ערבות פיננסית
5,111	5,087	5,265	5,422	5,382	5,711			סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
			4,969	4,959	5,232			*מהוות כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2022	2022	2023	
2.10%	1.63%	3.30%	הלוואות
3.84%	3.80%	5.27%	אגרות חוב

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראו באור 6א'(2).

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
397	916	1,313
397	916	1,313

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,231	964	2,195
1,231	964	2,195

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
475	886	1,361
475	886	1,361

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הנייל, סך של כ-282 מיליוני ש"ח, כ-301 מיליוני ש"ח וכ-247 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ-1,650 מיליוני ש"ח, כ-1,994 מיליוני ש"ח וכ-1,649 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022, בהתאמה, כבטוחות לכיסוי התחייבויותיהם הנובעות מפעילות זו (בטוחות אלו מוצגות בסעיף חייבים).

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)**ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)****4. פרטים נוספים****1. דירוג מידרוג**

ביום 30 בינואר 2023, הודיעה חברת מידרוג על אשרור דירוג איתנות פיננסית של החברה Aa1.il באופן דירוג יציב ועל דירוגים של Aa2.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון שלישוני מורכב) אג"ח סדרות ו' ו-ז' שהונפקו על ידי הראל מימון והנפקות, ודירוגים של Aa3.il(hyb) לכתבי התחייבות נדחים (הון משני והון רובד 2) שהונפקו על ידי הראל מימון והנפקות במסגרת אג"ח סדרות ט' - י"ח. אופן דירוג יציב.

2. הנפקת אג"ח (סדרה יט') של הראל מימון והנפקות

בחודש ינואר 2023, גייסה הראל מימון והנפקות סך של 500 מיליוני ש"ח, במסגרת הנפקה לציבור של סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה יט'), על פי דוח הצעת מדף של הראל מימון והנפקות מיום 18 בינואר 2023 שפורסם על פי תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות הנושא תאריך של ה-25 בפברואר 2020, כפי שהוארך ביום 21 בפברואר 2022 (להלן: "דוח הצעת המדף" ו-"תשקיף המדף", בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף - סכום הגיוס הופקד בחברה, לשימושה על פי שיקוליה ובאחריותה, והחברה מחויבת כלפי הנאמן לאגרות החוב למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב. כמו כן, אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון כמכשיר הון רובד 2 בידי החברה, הכל כמפורט בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף. לצורך ההנפקה כאמור, מעלות S&P הודיעה על מתן דירוג ilAA' לאגרות חוב (סדרה יט').

3. תשקיף מדף של הראל מימון והנפקות

ביום 27 בפברואר 2023, פורסם על ידי הראל מימון והנפקות, תשקיף מדף, הנושא את התאריך 28 בפברואר 2023. מכח תשקיף מדף זה הראל מימון והנפקות תוכל להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין. תשקיף מדף זה החליף תשקיף מדף קודם של הראל מימון והנפקות מחודש פברואר 2020 שהיה בתוקף עד לחודש פברואר 2023.

4. פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ו') של הראל מימון והנפקות

ביום 10 במאי 2023, דירקטוריון הראל מימון והנפקות, שהינה חברה בת בבעלות מלאה של החברה, החליט על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת הראל מימון והנפקות של אגרות החוב (סדרה ו') שהונפקו על ידה, אשר בוצע ביום 31 במאי 2023.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3**שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים**

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, בין היתר, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחוזה הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים ובכלל זה טענות ביחס לאופן השקעת כספי מבוטחים ועמיתים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, במסגרת הליכים משפטיים שונים, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו. לחברה תכנית אכיפה במסגרתה היא פועלת לבדיקת עמידה בהוראות רגולטוריות ותיקון ליקויים ככל שמתגלים כאלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב. סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרויקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך וימשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרויקט. בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרויקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לרשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רחבתיות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רחבתית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים באופן שעלול להטיל חבויות כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת ביקורות שעורכות רשויות רגולטוריות שונות, לרבות רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי פנסיה וגמל, ביטוח בריאות, ביטוח כללי, יישוב תביעות בתחומי ביטוח חיים וביטוח סיעודי, מערכות מידע ומאגרי מידע ממוחשבים, שירות לקוחות ופניות הציבור, וכן בנושא איסוף מידע סטטיסטי (תביעות).

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב המצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה לחברה, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הינה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תכנית השב"ן ושל התכנית הסיעודית לחברי הקופה, חתמה החברה על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי.

ביום 1 בדצמבר 2021 רכשה החברה את פעילותה הביטוחית של שירביט, על הזכויות וההתחייבויות הגלומות בה.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחנה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 32, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 ו-50 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכוי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריף הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ-2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ-307 מיליוני ש"ח כנגד החברה. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי החברה גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החיסכון בביטוח חיים המשולב בחיסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החיסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחיסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בעקבות החלטת בית המשפט העליון מחודש ינואר 2017 השיבו המשיבים לבקשה למתן רשות ערעור על החלטת לאישור התובענה כייצוגית והבקשה נשמעה בפני הרכב. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישו הנתבעות וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, דן בה כבערעור וקיבל אותו תוך ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ודחיית בקשת אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הומצאה לחברה בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, אשר הגישו התובעים לבית המשפט העליון. בהחלטתו מיום 2 ביולי 2019 הורה בית המשפט העליון על קיום דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים. בחודש נובמבר 2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך ובחודש פברואר 2020 הגיש את עמדתו לפיה, הוא תומך בקביעות פסק הדין ובמגמה המשתקפת בו לחיזוק המשקל שיש ליתן לעמדתו המקצועית של המאסדר בפרשנות הנחיותיו וכי אין לשיטתו מקום להתערב בהכרעה שנקבעה בפסק הדין נשוא ההליך באשר לאימוץ עמדתה הפרשנית של רשות שוק ההון. בחודש יולי 2020 התקיים דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים וביום 4 ביולי 2021 ניתן פסק דין בדיון הנוסף, לפיו החלטתו של בית המשפט המחוזי, אשר קבעה כי בקשת האישור מתקבלת תחזור ותעמוד על כנה והתיק יוחזר לבית המשפט המחוזי לצורך דיון בתובענה הייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

2. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרוי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד החברה, בהתאם לחלקה בשוק בכ-386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה שהוצע, התחייבו הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של החברה בסכום האמור שווה ל-14 מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות התחייבה להפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. כן הסכימו הנתבעות לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 2003-1992, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה תשובת היועץ המשפטי לממשלה לבקשת רשות הערעור, לפיה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי צדק בית המשפט המחוזי מרכז בהחלטתו שלא לאשר את הסדר הפשרה ולאשר באופן חלקי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש פברואר 2019 נמחקה בקשת רשות הערעור, לאחר שהנתבעות קיבלו את המלצת בית המשפט העליון למשיכת בקשת רשות הערעור תוך שמירת מלוא טענותיהן וזכויותיהן. הצדדים מנהלים הליך גישור במקביל לניהולה של התביעה הייצוגית. ביום 23 בספטמבר 2022 ניתנה החלטה לפיה לעמדת בית המשפט הרף התחתון לצורכי פשרה צריך לעמוד על 40% ולא פחות. ביום 20 ביוני 2023 הוגשה לבית המשפט על-ידי התובעים הייצוגיים ועל-ידי החברה וחמש חברות ביטוח נוספות, בקשה לאישור הסכם פשרה ("הסכם הפשרה"). במסגרת הסכם הפשרה הוסכם כדלקמן: (א) החברה תשיב לחברי הקבוצה (כהגדרתם בהסכם הפשרה) בגין תקופת העבר (התקופה החל משבע שנים לפני הגשת בקשת האישור) ועד תחילת הגבייה העתידית (כמפורט בסעיף ב' להלן) - סכום חד פעמי בשיעור 42% מסך גביית "גורם הפוליסה" שלפי הנטען הייתה אמורה להיות מועברת לחיסכון. (ב) החברה תפחית את הגבייה העתידית של "גורם הפוליסה" מחברי הקבוצה הרלוונטיים, בדרך של הקטנת "גורם הפוליסה" שיגבה בשיעור של 50% כאמור בהסדר הפשרה.

3. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ-168 מיליוני ש"ח לכ-807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח (להלן: "החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי החברה אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ-120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור. ביום 28 בפברואר 2021 ניתן פסק דין חלקי בתובענה (להלן: "פסק הדין החלקי"), המאמץ את הקביעה בהחלטת האישור לפיה התובענה הייצוגית מתקבלת. הגדרת הקבוצה על פי פסק הדין החלקי הינה כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום מתן פסק הדין החלקי, קיבל מהחברה, שלא על פי פסק דין בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין. כמו כן, קבע בית המשפט כי לצורך מימוש פסק הדין, קביעת אופן ההשבה לחברי הקבוצה וחישוב ההשבה ימונה מומחה וכן קבע, כי תשולמנה הוצאות לתובעים המייצגים ושכר טרחה לבאי כוחם. בחודש מאי 2021 הגישה החברה לבית המשפט העליון, ערעור על פסק הדין החלקי. בחודש יוני 2021 קיבל בית המשפט העליון את בקשת הנתבעות לעיכוב ביצוע פסק הדין החלקי במובן זה שההליך למינוי מומחה לצורך ביצועו של פסק הדין החלקי יעוכב עד להכרעה בהליך הערעור. ביום 9 בנובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון את הערעור על פסק הדין החלקי, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת ביניים. עוד נקבע כי המקום המתאים לבירור טענות הערעור הינן בגדרי ערעור על פסק הדין הסופי.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי החברה משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו-"יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי החברה אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ-381 מיליוני ש"ח. בחודש מרץ 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: "ההחלטה"). הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים המנוהלות בחברה, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm. ביום 17 ביולי 2019 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. ביום 22 ביולי 2019 הומצא לחברה ערעור לבית המשפט העליון, אשר הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור, על חלקה של ההחלטה במסגרתה החליט בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת הטעיה וכן על כך שלא כלל במסגרת הגדרת הקבוצה בתובענה הייצוגית גם מבוטחי עבר לרבות מוטבים ויורשים של מבוטחים בפוליסות הביטוח לגביהן אושרה התביעה כייצוגית. בדיון, אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 13 בספטמבר 2021, צומצמה בהסכמה הקבוצה שבגינה אושרה התביעה כייצוגית והובהר כי היא כוללת גם מבוטחי עבר וכי תקופת ההתיישנות בגין תגמולי ביטוח הינה 3 שנים. בכפוף לכך נדחו, בהסכמת הצדדים, בקשת רשות הערעור והערעור.

5. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") (להלן: "דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ-35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושא הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון. בחודש דצמבר 2018 דחה בית המשפט את הבקשה לאשר את התביעה כייצוגית בטענה כי אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומדת בניגוד להוראות הממונה, אך אישר את ניהולה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת חוזר ביטוח שעניינו גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מבוטחי דקלה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי לאחר יום 1 באוקטובר 2001, אשר קמה להם זכות תביעה לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 29 במאי 2011 ועד ליום 29 במאי 2014 ואשר בטופס הגילוי הנאות שצורף לפוליסה שרכשו אין ציון/הפניה לסעיף הקובע כי מועד קרות מקרה הביטוח הוא המועד שבו נכנס המבוטח לראשונה למצב מזכה, או המועד שבו שוחרר המבוטח מאשפוז בבית חולים כללי או שיקומי, לפי המאוחר מבניהם. בחודש מאי 2019 הגישה דקלה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש יוני 2019 הוגש על-ידי המבקשת בבקשת האישור ערעור לבית המשפט העליון על החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת תביעה לפיה אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומד בניגוד להוראות הממונה וכן על כך שלא הכריע, לטענת המבקשת, בעילת תביעה נטענת נוספת של הפרת חוזה. בדיון, אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 10 במאי 2021, נדחו בקשת רשות הערעור והערעור, לאחר שהצדדים קיבלו את המלצת בית המשפט למשיכתם, תוך שמירת מלוא טענותיהם. בחודש ינואר 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

6. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעוד כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש אפריל 2020 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה, נגד דקלה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות, בעילה של הפרת חוזה הביטוח הסיעודי שהביאה לאי תשלום תגמולי ביטוח סיעודי או לתשלום תגמולי ביטוח סיעודי בחסר, עקב אי הכרה במבוטחים כזכאים לניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים". הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי, שנמכר על ידי אחת מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית, וסבל מאובדן יכולתו העצמאית לשלוט על פעולת המעיים או פעולת השתן, כתוצאה משילוב של פגם בשליטה בסוגריו שאינו עולה לכדי אובדן שליטה אורגני עם מצב תפקודי ירוד, ועל אף האמור לא קיבל מהנתבעות אשר נגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית (לפי העניין) ניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים" במסגרת בחינת תביעתו לקבלת תגמולי ביטוח סיעודי, באופן שהביא לפגיעה בזכויותיו לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 8 בספטמבר 2012 לבין מועד אישור ניהול התובענה כייצוגית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

7. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, החברה מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד החברה, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה החברה לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי החברה לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס הצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים. בחודש מרץ 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת מושא בקשת האישור. בחודש נובמבר 2019 התקבלה עמדת הממונה לפיה, הוראות חוזר 2001/9 'גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות (להלן: "החוזר") של הרשות כמו גם הוראות הדין, מחייבות מבטח להציג למועמד לביטוח את אופן השתנות הפרמיה במעמד רכישת הביטוח, אך אין בנוסח החוזר התייחסות לשאלה איך יש למלא חובה זו טרם ההצטרפות והאם הדרך היחידה למלא אותה היא דווקא בכתב. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש פברואר 2023 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי עלה בידיהם להגיע להסכמות עקרוניות. ביום 5 בנובמבר 2023 נקבעה בקשת האישור לשמיעת ראיות הצדדים, לאור בקשת המבקשת.

8. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גביתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-30.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

9. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את וותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הנ"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ-12.25 מיליוני ש"ח. ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי מרכז, אשר במסגרתו נדחתה תביעה ייצוגית שהוגשה נגד חברת ביטוח אחרת בעניין דומה ("התביעה המקבילה"). בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב הליכים עד למתן הכרעה בערעור שיוגש בתביעה מקבילה.
10. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שתי חברות ביטוח נוספות, נגד שירותי בריאות כללית ("הכללית"), ונגד מכבי שירותי בריאות ("מכבי") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לבטח בביטוח סיעודי אנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, או שקובעות תנאים בלתי סבירים לקבלתם לביטוח, מבלי שהחלטותיהן אלו נסמכות על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים לסיכון הביטוחי ומבלי לנמק את החלטתן, כנדרש בחוק. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות עד מאות מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ינואר 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי עמדתו זהה לעמדה אשר הגיש בתיק מקביל ואשר תומכת בטענות החברה. ביום 6 בפברואר 2023, דחה בית המשפט המחוזי בירושלים את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 17 באפריל 2023, הומצא לחברה ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור, לבית המשפט העליון.
11. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ניתוחים שאינן מקנות פיצוי בשיעור מחצית מההוצאות הנחסכות במקרה שהניתוח מבוצע במימון קופת חולים, אך ניתנה להם על-ידיה התחייבות לתשלום פיצוי כאמור, סכומים הנמוכים בפועל ממחצית ההוצאות שנחסכו לה עקב כך ובכך היא מפרה, כביכול, את התחייבותה כלפיהם. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג ב-7 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור. ביום 16 בינואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי חברי הקבוצה, כהגדרתם בהסכם הפשרה, יזכו להשלמה של הפיצוי ששולם להם בהתאם לעלות רכיביו של כל ניתוח
12. בחודש יוני 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות להכיר בניתוח שקיים צורך רפואי לבצעו, כמקרה ביטוח על פי תנאי פוליסות ביטוח הבריאות שלהן, בטענה שמדובר בניתוח מניעתי. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג. בחודש ספטמבר 2020 הורה בית המשפט על קבלת עמדת הממונה בסוגיות העולות מבקשת האישור. בחודש פברואר 2021 התקבלה עמדת הממונה, לפיה בהתאם לפרשנות הראויה והמתבקשת של הגדרת המונח "ניתוח" על פי חוזר ביטוח 2004/20 שעניינו הגדרות של פרוצדורות רפואיות בביטוח בריאות (להלן: "חוזר הניתוחים"), אשר יצא תחת ידו של המפקח על הביטוח, פוליסת ביטוח בריאות פרטית מקנה למבוטח רשת הגנה מפני המחלות הכלולות בפוליסה, הכוללת גם כיסוי ניתוחים אשר ימנעו התפתחותן או התפרצותן של אותן מחלות. בחודש ינואר 2022 אישר בית המשפט המחוזי בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל אדם שהתקשר בחוזה ביטוח בריאות עם הנתבעות, הכולל כיסוי ביטוחי לניתוחים, ותביעתו לביצוע ניתוח נדחתה מן הטעם שמדובר בניתוח "מניעתי" שלא מכוסה בפוליסה (גם אם הטעם הוצג באופן אחר במכתב הדחייה). ביום 24 במאי 2022 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

13. בחודש פברואר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דרשה ממבוטחים בפוליסת ביטוח קבוצתית לעובדי חברת חשמל, אשר קיבלו תגמולי ביטוח שלא נוכו מהם מסים במקור, להשיב לה את סכומי הכסף ששולמו על ידיה בגין תשלומי מס אלו. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הגישה החברה לבית המשפט בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בחודש ספטמבר 2020 נעתר בית המשפט לבקשת החברה לסלק על הסף את הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית והורה על מחיקת בקשת האישור על הסף. ביום 8 בנובמבר 2020 הומצא לחברה ערעור על פסק הדין, אשר הגיש התובע לבית המשפט העליון. לאחר דיון שהתקיים בפניו בחודש פברואר 2022, הורה בית המשפט העליון ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בסוגיה עקרונית העולה מהערעור. ביום 18 בספטמבר 2022 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה לפיה אין מקום לאישור ניהול הגנה ייצוגית בדרך של חקיקה שיפוטית, אלא רק בדרך של חקיקה ראשית, יחד עם זאת, במקרים מתאימים ניתן לנהל תובענה ייצוגית לסעד הצהרתי. ביום 30 בינואר 2023 קיבל בית המשפט העליון את הערעור, והחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי מרכז, על מנת שידון בבקשה לאישור תובענה כייצוגית מבראשית.

14. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, ממבוטחים בפוליסות ביטוחי חיים המשלבות רכיב ביטוח למקרה מוות ורכיב של חיסכון (להלן: "ביטוחי מנהלים") תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-3.365 מיליוני ש"ח.

15. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם ריבית בגין תגמולי ביטוח למבוטחייהן, החל מתום 30 יום ממועד מסירת התביעה. תובענה ובקשה זו עוסקות באותה עילה בה עוסקות תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת (להלן: "התביעה הראשונה") אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 30 באוגוסט 2015 (להלן: "החלטת האישור") על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ואשר מתבררת כעת לגופה (ראו סעיף (א)(3) לעיל), אך הן מתייחסות לתקופה שונה מזו שלגביה אושרה התביעה הראשונה והיא הוגשה לטענת המבקשים למען הזהירות ובמקביל לבקשתם להרחיב את הקבוצה המיוצגת במסגרת התביעה הראשונה גם לתקופה שממתן החלטת האישור ועד מועד מתן פסק דין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד החברה בסכום של כ-90 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-264.4 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2020 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב הליכים עד למתן פסק דין בתביעה הראשונה.

16. בחודש דצמבר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה שעניינה בטענה, כי החברה גילתה, כביכול, למבוטחיה אשר רכשו פוליסת ביטוח חיים בפרמיה משתנה מסוג "מגן 1" ו/או פוליסת אובדן כושר עבודה מסוג "הראל לעתיד", במעמד רכישת הביטוח, את הפרמיה אותה ישלמו רק עבור שנים ספורות ולא עבור כל תקופת הביטוח. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אולם הוא מעריך אותה במאות מיליוני שקלים. בחודש אוקטובר 2020 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. בחודש ספטמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש אפריל 2022 הוגשה עמדת הממונה הקובעת כי על חברות הביטוח מוטלת חובת גילוי של המידע בדבר הפרמיות שישלם המבוטח לאורך כל תקופת הביטוח. הצדדים חידשו את הליך הגישור. בחודש אוקטובר 2022 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי החברה תשלם לחברי הקבוצה סכום פיצוי חד פעמי, על פי המנגנון הקבוע בהסכם הפשרה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

17. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות וחברת שרותי דרך (להלן ביחד: "הנתבעות") בטענה, כי הנתבעות מספקות, כביכול, ללקוחותיהן שמשות חלופיות שאינן מקוריות ואינן נושאות תו תקן, וזאת, כביכול, בניגוד להתחייבויותיהן כלפי לקוחותיהן בהסכמים עימם. התובעים לא מכמתים את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצות אותן הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
18. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד החברה בסכום של כ-130 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-1.2 מיליארדי ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד החברה וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.
19. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שש חברות ביטוח נוספות ונגד התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפוליס") (להלן ביחד: "הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעים אינם משיבים למבוטחיהם בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח, אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה קיצונית, נטענת, ברמת הסיכון אליה חשופים הנתבעים לאור ירידה דרמטית, לכאורה, במספר התביעות המוגשות לנתבעים בשל צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתה נטענת של היקף התנועה בכבישים ושיעור תאונות הדרכים בישראל בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד החברה בסכום של כ-110 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעים בסכום של כ-720 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד החברה וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.
20. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות מסרבות, כביכול, להאריך את תוקף הכיסוי הביטוחי למבוטחים בביטוחי אובדן כושר עבודה, שנרכשו לפני שנת 2017, ואשר תום תקופת הביטוח בהם הינו גיל 65, ולשלם להם תגמולי ביטוח עד לגיל הפרישה שעלה בשנת 2004 לגיל 67 לשכירים ולגיל 70 לעצמאים. התובע מעריך את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג נגד הנתבעות בסכום של כ-540 מיליוני ש"ח. ביום 18 באפריל 2022 דחה בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 31 במאי 2022 הומצא לחברה ערעור על פסק הדין, אשר הגיש המבקש בבקשת האישור לבית הדין הארצי לעבודה. ביום 12 בפברואר 2023 דחה בית הדין הארצי לעבודה את הערעור. ביום 29 במאי 2023, הוגשה לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק (בג"ץ), עתירה למתן צו על תנאי, במסגרתו מתבקש בג"ץ ליתן צו לביטול פסק הדין בערעור ולהורות על בירור עניינו של העותר והקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. לחילופין מתבקש בג"ץ לבטל את ההוצאות שנפסקו לחובת העותר בשתי הערכאות הקודמות.
21. בחודש יוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה האחות, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") (להלן ביחד: "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי במסגרת הסכמי הלוואה של הנתבעות עם לקוחותיהן, בהלוואות הצמודות למדד המחירים לצרכן (להלן: "המדד"), נקבע, על פי הנתבע, כי במקרה של ירידה במדד, תשלומי הקרן והריבית לא יירדו מערכם הנקוב בלוח הסילוקין של הלוואה. זאת, כביכול, בניגוד לדיון ותוך שהדבר מהווה, לטענת התובע, תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח. בחודש אוקטובר 2022 הורה בית המשפט לממונה לתת עמדתו ביחס לסוגיות שבמחלוקת. ביום 13 במרץ 2023 הוגשה עמדת הממונה לפיה ככל וייקבע כי מנגנון ההצמדה לא עמד בהוראות הדין, ותידרש השבה של הכספים שנגבו ביתר, יכול שכספים אלה יושבו מכספי קופת הגמל או מכספי המבוטחים. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 23 באפריל, 2023, הועבר הדיון בתובענה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

22. בחודש יולי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), שעניינה בטענה, כי הנתבעות אינן מפחיתות, לכאורה, את פרמיות הביטוח למבוטחים שנקבעו להם החרגות בגין מצב רפואי קיים, על אף שההחרגות מפחיתות, על פי הנטען, את הסיכון הביטוחי ביחס לסיכון בפוליסות ביטוח של מבוטחים שלא נקבעו להם החרגות דומות. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד החברה בסכום של כ-760 מיליוני ש"ח, ונגד כלל הנתבעות בסכום כולל של 1.9 מיליארדי ש"ח.
23. בחודש אוגוסט 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מתנה, כביכול, בירור תביעות בגין נכות במסגרת פוליסת ביטוח תאונות אישיות בהגשת חוות דעת רפואית מטעם המבוטחים וכי היא מסרבת להשיב למבוטחים את עלות חוות הדעת, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה וכן בטענה, כי החברה בוחנת, כביכול, כל אחד מרכיבי התביעה בנפרד, בניגוד להוראות הדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור. ביום 23 בנובמבר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם כי ישולם לחברי הקבוצה, כהגדרתם בהסכם הפשרה, חלק מעלות חוות הדעת שהוגשה מטעם חברי הקבוצה כאמור.
24. בחודש ספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה, כביכול, למבוטחיה בביטוח נסיעות לחו"ל, כי המגבלה, במסגרת ביטוח הכבודה, ביחס לסכום הפיצוי המקסימלי בגין אובדן או גניבה של פריט, חלה גם ביחס לאובדן או גניבה של דבר ערך. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסכום כולל של כ-447 מיליוני ש"ח. בחודש דצמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש מרץ 2022 הוגשה עמדת הממונה לפיה פרשנות הראל אינה עולה בקנה אחד עם נוסחה הפשוט של הפוליסה.
25. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דוחה, כביכול, שלא כדין, תביעות של מבוטחים בפוליסות ביטוח תאונות אישיות לתשלום פיצוי בגין ימי אשפוז במרכז רפואי שאינו בית חולים כללי, בטענה ש"בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו בית חולים כללי בלבד, וכי הפוליסה נוסחה, כביכול, באופן מטעה ובניגוד לדין, תוך הפרת חוזר המפקח על הביטוח 2001/9 שעניינו "גילוי נאות למבוטח בעת הצטרפות לפוליסה לביטוח בריאות". התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.
26. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דוחה, כביכול, שלא כדין, תביעות לקבלת תגמולי ביטוח בגין כיסוי אביזר רפואי, של מבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתי לחברי הסתדרות המורים, בטענה למיצוי תקרת הכיסוי בפוליסה וזאת, כביכול, על פי סעיף בפוליסה, אשר, לטענת התובעת, לא היה קיים בפוליסה המקורית והוחל, על פי הנטען, באופן רטרואקטיבי. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג אך היא מעריכה כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. ביום 3 בינואר 2023 הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי ישולמו לחברי הקבוצה, כהגדרתה בהסכם הפשרה, תגמולי ביטוח נוספים בגין רכישת אביזר רפואי, לולא הוחלה תקרת הביטוח.
27. בחודש מרץ 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות דוחות, על פי הנטען, תביעות של מבוטחים בביטוח בריאות, הכולל כיסוי לתרופות שאינן כלולות בסל הבריאות, בגין עלויות קנאביס רפואי, על אף שעל פי הנטען, קנאביס רפואי עונה, לכאורה, להגדרת "תרופה" בפוליסות הביטוח. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד כלל הנתבעות בסכום כולל של כ-79 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.
28. בחודש אפריל 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה שיווקה, כביכול, פוליסות ביטוח תאונות אישיות באופן פסול ומטעה ובניגוד להוראות חוזרי הממונה על שוק ההון המסדירים את הליך צירוף המבוטחים לביטוח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים.
29. בחודש יולי 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת חישוב הגמלה החודשית המשולמת למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים "משתתפות ברווחי תיק השקעות", מנכות הנתבעות, כביכול, מהתשואה החודשית הנצברת למבוטחים, ריבית, ללא עיגון מתאים, כביכול, בתנאי הפוליסה ומבלי ששיעורה מצוין בהם. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

30. בחודש ספטמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה האחות, הראל פנסיה וגמל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות משגרות, כביכול, הודעות פרסומת במסרונים ובדואר אלקטרוני וזאת, לכאורה, מבלי לקבל את הסכמת הנמענים לקבלת דבר פרסומת, מבלי לציין שמדובר בפרסומת, מבלי לכלול הודעה לעניין הזכות לסרב לקבלת פרסומת וללא מתן אפשרות לסרב בפועל. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב - 1982. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ-10 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.
31. בחודש אוקטובר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות דוחות, לכאורה, שלא כדין, תביעות ביטוח של ילדים עם צרכים מיוחדים, במסגרת פוליסת ביטוח סיעודי, על אף שהם עונים, לטענת התובעים, על הגדרת "תשושי נפש" על פי הפוליסה, וזאת מבלי לבצע בדיקה האם מצבם תואם להגדרה זו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג נגד שתי הנתבעות ביחד בסך כולל של כ-2.97 מיליארדי ש"ח.
32. בחודש אוקטובר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, בין היתר, כי החברה אינה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm, את מלוא התשלומים בגין רווחי השקעות בהתאם להוראות הפוליסה וכי אינה מחשבת, כביכול, את שיעורי התשואה בהתאם להוראות הפוליסה. תובענה זו עוסקת בעילות המקבילות בחלקן לעילות בהן עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת - עניין בן עזרא ("התביעה הראשונה"), אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 27 במרץ 2019 על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ("החלטת האישור"), ואשר תחולתה צומצמה על-ידי בית המשפט העליון למספר פוליסות ספציפיות בלבד (ראו סעיף (א)4 לעיל). לפיכך, הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית זו בהתייחס ליתר הפוליסות, אשר אינן כלולות עוד בתביעה הראשונה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ-1.4 מיליארדי ש"ח.
33. בחודש נובמבר 2021 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מסרבת, כביכול, ליתן למבוטחיה בפוליסת ביטוח רפואי קבוצתי כיסוי ביטוחי בגין אובדן כושר עבודה חלקי וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג.
34. בחודש דצמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מעלה, כביכול, את דמי הביטוח הנגבים ממבוטחיה בפוליסות ביטוח מבנה דירה, בעת חידושה, מבלי לקבל את הסכמתם המפורשת מראש להעלאתם. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. הצדדים ניהלו הליך גישור שלא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.
35. בחודש מרץ 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גבתה וגובה כביכול מהמבוטחים, שלא כדין, פרמיה עבור כיסוי ביטוחי בגין ניתוח מניעתי. התובע לא מכמת את הנזק הכולל הנתבע עבור כלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג, אך הוא מעריך כי הוא עולה במידה ניכרת על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
36. בחודש אפריל 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מפרה את חובתה לשלם הפרשי הצמדה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים בענפי הביטוח הכללי, ביחס לתקופה שבין מועד קרות מקרה הביטוח לבין מועד תשלום תגמולי הביטוח. התובע לא מכמת את הנזק הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ביום 12 בינואר 2023 התקיים דיון במסגרתו הצדדים הודיעו לבית המשפט כי החליטו לפנות להליך גישור.
37. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה שומרת ושולחת, לכאורה, מידע אישי של לקוחותיה, בניגוד להוראות הדין ותוך פגיעה בפרטיותם. סכום התובענה מוערך במעל ל-500 מיליוני ש"ח (אומדן בלבד עד שיתקבלו נתונים נוספים).
38. בחודש ספטמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות משפות רק מבוטחות נשים בגין הוצאות על בדיקות לעובר ולתינוק, ובכך מפלות, לכאורה, גברים המבוטחים בפוליסת הבריאות שלהן. התובע אינו מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אולם הוא מעריך אותו בסכום של למעלה מ-2.5 מיליוני ש"ח.
39. בחודש ספטמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה משלמת, כביכול, למבוטחי פוליסת בריאות מסוג "פרפרד בונוס" (להלן: "הפוליסה") את מלוא דמי הביטוח המצטברים, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי החברה גובה, כביכול, דמי ביטוח ביתר ממבוטחי פוליסה זו. התובע אינו מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

40. בחודש פברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה משלמת, כביכול, למבוטחיה בביטוח רכב ולצדדים שלישיים, את מלוא שכר טרחת השמאי, אשר ערך שומת נזק לרכב, בניגוד להוראות הפוליסה והדין. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.
41. בחודש מרץ 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גבו ממבוטחיהן בביטוחי אובדן כושר עבודה דמי ביטוח חודשיים עבור מספר החודשים האחרונים החופפים את משך תקופת ההמתנה האחרונה האפשרית המוגדרת בכל חוזה ביטוח לאובדן כושר עבודה, תקופה בה, על פי חוזה הביטוח, על הנתבעות לא חלה כל חבות לשלם תגמול ביטוח כלשהו. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך העריכו כי סכומי התביעות עומדים על מעל 2.5 מיליוני ש"ח כנגד כל אחת מהנתבעות.
42. בחודש מאי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה שיווקה, כביכול, פוליסת ביטוח בריאות בה נקבע כי ילד רביעי ואילך יקבל כיסוי ביטוחי חניס ועל אף זאת, חייבה כביכול בתשלום עבור פוליסת ביטוח בריאות לילד רביעי ואילך שנולד לאחר שנת 2016. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
43. בחודש יוני 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד הראל פנסיה וגמל, נגד שתי חברות ביטוח נוספות ונגד שתי חברות מנהלות נוספות (להלן: "הנתבעות"), בטענה כי הנתבעות ניכו מס, כביכול, ממרכיב "הקצבה המוכרת" שהיה פטור ממס, מה שהקטין כביכול את גובה הקצבה שקיבלו חברי הקבוצה, בניגוד לדין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקש לייצג ב- 297 מיליוני ש"ח.
44. בחודש יולי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה מעבירה, כביכול, למבוטחיה כספים באמצעות המחאות, חלף העברה בנקאית או זיכוי כרטיס האשראי, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הדין. התובעת מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג במעל ל-3 מיליוני ש"ח.
45. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה נוהגת כביכול, לאשר תביעות ביטוח המוגשות על ידי מבוטחים שהגיעו למצב סיעודי, החל מיום הגשת התביעה ולא החל מהמועד המוקדם יותר, בו הפכו סיעודיים, ובכך חומקת, כביכול, מתשלום תגמולי ביטוח בהם היא חבה וגובה דמי ביטוח שאינם מגיעים לה בניגוד להוראות הפוליסה והדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
46. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי ברכישת ביטוח נסיעות לחו"ל, הנתבעות גובות, לכאורה, תשלום דולרי לפי שער המרה שאינו שער הדולר היציג המוסכם על פי תנאי הפוליסה. התובע מעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג נגד החברה בסכום של 12.25 מיליוני ש"ח וכנגד חברת הביטוח הנוספת בסכום של 2.1 מיליוני ש"ח.
47. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שירותי בריאות כללית (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות נוהגות לגבות תשלום כספי מהורה, בגין ביטוח סיעודי עבור ילדו שהגיע לגיל 19 וזאת, כביכול, ללא אישור או הסכמה מפורשת עובר לתחילת החיוב וללא הודעה, התראה ו/או ידוע כנדרש בדין. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג.
48. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה דוחה, כביכול שלא כדין, תביעות לכיסוי הוצאות בגין טיפול של "הזרקה תחת שיקוף" של מבוטחים בפוליסות בריאות, בטענה שהטיפול הינו זריקה שאיננה כלולה בהגדרת ניתוח על פי הפוליסות וזאת, כביכול, באופן מטעה ובניגוד לדין. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
49. בחודש ספטמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לספק שירותי גרר בהרמה למבוטחים המחזיקים בפוליסות הכוללות כתב שירות למתן שירותי גרירה לרכבים, וזאת כביכול ללא גילוי בנוסח כתבי השירות. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג ב-80 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות שהוגשו לאחר תקופת הדוח

50. בחודש נובמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי באירוע קיצוני כדוגמת מלחמת "חרבות ברזל", צפויה כביכול ירידה חדה בסיכון ועתיד להיווצר רווח גדול ולא מתוכנן לחברות הביטוח, וזאת ללא סעד מתאים שכולל הפחתה משמעותית בפרמיות למבוטחים, בפוליסות שמרכיבי הסיכון פחתו בהן משמעותית ובחלקן לא קיים כלל אם תימשך גביית הפרמיות ללא שינוי. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות בסכום של 10.02 מיליוני ש"ח.

ב. התחייבויות תלויות - שירביט

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שירביט") אשר פעילותה הביטוחית נרכשה על ידי החברה ביום 1 בדצמבר 2021.

1. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד חברת ביטוח נוספת. עניינה של התובענה בטענה כי שירביט נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, בגין התקופה שממועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, בגין התקופה שהחל מחלוף 30 יום ממסירת תביעת הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל. הנזק הנטען הכולל לחברי הקבוצה כנגד שירביט הינו כ-10 מיליוני ש"ח. ביום 26 במאי 2021 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב את בקשת האישור. הגדרת הקבוצה על פי פסק הדין הינה כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום אישורה של התובענה כייצוגית, קיבל משירביט, שלא על פי פסק דין שניתן בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין. בחודש ספטמבר 2021 הגישה שירביט, יחד עם חברות ביטוח נוספות שנתבעו במספר בקשות לאישור בטענה זהה ("הנתבעות"), בקשה לעיכוב ההליכים בתובענה, עד להכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון במסגרת תובענה ייצוגית אחרת שאושרה בעניין זהה נגד חברות ביטוח אחרות, בהן החברה (ראו סעיף (א)(3) לעיל). בחודש אוקטובר 2021 דחה בית המשפט את הבקשה לעיכוב ההליכים. בחודש ינואר 2022 הגישו הנתבעות בקשה נוספת לעיכוב הליכים. בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ההליכים עד למתן הכרעה בערעור שהוגש לבית המשפט העליון בתביעה מקבילה והורה על ניהול משותף של התובענה לאחר ההכרעה בערעור. בחודש נובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון את הערעור על פסק הדין החלקי בתביעה המקבילה, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית בהחלטת ביניים. עוד נקבע כי המקום המתאים לביורור טענות הערעור הינן בגדר ערעור על פסק הדין הסופי. בחודש מאי 2023 ביטל בית המשפט את החלטתו בדבר ניהול משותף של התובענה עם התביעה המקבילה והורה על הפרדת הדיון בין התביעות.

2. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט. עניינה של התובענה בטענה, כי שירביט אינה מגלה למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או ותק נהיגה הנהוגות אצלה, במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את ותק הנהיגה ולקבל פרמיה עודפת, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה אלו פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-43.31 מיליוני ש"ח. ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין בבית המשפט מחוזי מרכז, אשר במסגרתו נדחתה תביעה ייצוגית שהוגשה נגד חברת ביטוח אחרת בעניין דומה ("התביעה המקבילה"). בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ההליכים עד למתן הכרעה בערעור שיוגש בתביעה המקבילה.

3. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד אחת עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן החברה (ראו סעיף (א)(18) לעיל). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות אינן משיבות למבוטחיהן בביטוחי רכב חובה, מקיף וצד ג' דמי ביטוח אשר שולמו על ידיהם, לכאורה, ביתר, נוכח הפחתה מהותית, נטענת, ברמת הסיכון אליו חשופות הנתבעות החל מחודש מרץ 2020, לאור צמצום פעילות המשק עקב התפרצות וירוס הקורונה והפחתת היקף הנסועה בעקבותיו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד שירביט בסכום של כ-38 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-1.2 מיליארדי ש"ח. בחודש יוני 2020 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק דין בהליך ששירביט איננה צד לו ושעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשה נגד חברות ביטוח אחרות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט.

4. בחודש דצמבר 2020 הוגשו כנגד שירביט ארבע בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (שלוש בקשות לאישור תובענות כייצוגיות הוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד ובקשה לאישור תובענה כייצוגית אחת הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב), בטענה דומה לכשל באבטחת מידע על רקע אירוע פריצה לשרתי שירביט על ידי האקרים ופרסום מידע אישי השייך ללקוחות שירביט. בחודש יוני 2021 הגישו המבקשים בארבע הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, בקשת אישור מאוחדת מטעמם. עניינה של התובענה המאוחדת בטענה, כי מחדלי אבטחה, לכאורה, בשירביט גרמו לדליפת מידע ונתונים שהיו בידי שירביט. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אך הם מעריכים כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2022 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור. ביום 29 ביוני 2023, הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי חברת הבת, הראל חברה לביטוח בע"מ, תשלם פיצוי כספי לחברי הקבוצה כהגדרתם בהסכם הפשרה, לגביהם פורסם "מידע רגיש" ו/או "מידע שאינו רגיש", כהגדרתם בהסכם הפשרה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או החברות המאוחדות, כפי שצויינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע במיליוני ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	6	1,239
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	-	-
לא צוין סכום התביעה	2	
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	15	3,955
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	6	3,976
לא צוין סכום התביעה	25	

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה וכנגד שירביט כמפורט לעיל לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022 מסתכם בכ- 157 מיליוני ש"ח, בכ- 147 מיליוני ש"ח וכ- 156 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

ג. עתירה לבג"צ שהוגשה לאחר תקופת הדו"ח

1. בחודש נובמבר 2023 עתרה שירותי בריאות כללית ("הכללית") לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, נגד שר האוצר, שר הבריאות, מנכ"ל משרד הבריאות, רשות שוק ההון ביטוח וחסכון ("המשיבות 1-4"), החברה, מכבי שירותי בריאות, קופת חולים מאוחדת וקופת חולים לאומית (שלושתן יחד: "קופות החולים"). במסגרת העתירה נתבקש בית המשפט ליתן צווים על תנאי נגד המשיבות 1-4 שעיקרם להורות להן לפעול בדחיפות כדי לגבש מתווה שיאפשר את המשך הביטוח הסיעודי הקבוצתי בישראל למבוטחי קופות החולים, לרבות מבוטחי הכללית. לאור האמור, ובשים לב לעובדה שהחברה (כאמור לעיל), כמי שמבטחת את חברי הכללית בביטוח הסיעודי הקבוצתי, הודיעה לכללית כי הסכם הביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי הכללית יסתיים ביום 31.12.2023 ולא יוארך, בתנאים הקיימים, לתקופה נוספת, והכללית הודיעה לחברה שהיא חולקת על עמדתה ויש לה זכות להאריך את ההסכם, נתבקש בית המשפט גם ליתן צו ביניים ארעי/זמני נגד החברה המחייב אותה להמשיך את הביטוח הסיעודי במתכונתו הקיימת לתקופת ביניים של לפחות 6 חודשים נוספים - עד ליום 30.6.2024. סעד זה נתבקש לשיטתה של הכללית, על מנת שהעתירה העיקרית נגד המשיבות 1-4 לא תהפוך חסרת תועלת. ביום 5 בנובמבר 2023 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה אין מקום בשלב זה ליתן צו ביניים. בית המשפט הורה לכלל המשיבים להגיש תשובה מקדמית לעתירה ולבקשה למתן צו ביניים עד ליום 30 בנובמבר 2023, כמו כן הורה בית המשפט כי העתירה תיקבע לדיון לא יאוחר מיום 12 בינואר 2024.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ד. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש נובמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה אינה מאפשרת, כביכול, לבטל כתבי שירות בפוליסה בנפרד מיתר רכיבי תוכנית הביטוח וכי אינה מבצעת, כביכול, גילוי נאות טרם ההתקשרות לעניין ביטול כתבי השירות. ביום 22 בדצמבר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשת מבקשת האישור נגד החברה, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשת מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתה האישית. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה החברה ליתן גילוי אודות אפשרות ביטול כתב שירות לבדו בכל עת. ביום 9 בינואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתה האישית של המבקשת.
2. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתיים עשרה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של היה התובענה בטענה, כי על הנתבעות להשיב למבוטחיהן בביטוחי רכב ודירה חלק מדמי הביטוח אשר, לכאורה, שולמו על ידיהם ביתר, נוכח הפחתה משמעותית, נטענת, בסיכון אותן נטלו על עצמן הנתבעות עת נקבעו על ידיהן דמי הביטוח בפוליסות אלו. זאת, עקב התפרצות מגפת הקורונה והגבלות התנועה והפעילות, אשר הוטלו בעקבותיה, אשר הובילו, על פי הנטען, להפחתת היקף הנסועה ולירידה משמעותית בנזקי גוף ורכוש כתוצאה מכך. בחודש פברואר 2021 הורה בית המשפט על סילוק הבקשה בעניין ביטוחי הרכב ביחס לחברה ויתר המשיבות (פרט לחברת ביטוח אחת), וכי הבקשה תמשיך להתברר בעניין פוליסות ביטוח דירות. בית המשפט הורה כי על התובעים לשקול המשך צעדיהם ביחס לאופן ניהול בקשת האישור, לאור ההחלטה. בחודש אפריל 2021 הגישו התובעים ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק הדין בהליך שעניינו השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד החברה וחברות ביטוח נוספות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט. ביום 22 בפברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית. ביום 27 בפברואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.
3. בחודש דצמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה מצמידה, כביכול, את דמי הביטוח ואת תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתי לחברי שרותי בריאות כללית - סיעודי מושלם פלוס, למדד שגוי וזאת כביכול, בניגוד להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים), תשע"ו - 2015. בחודש מרץ 2022 הורה בית המשפט על העברת הסוגיות שבמחלוקת לעמדת הממונה. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה עמדת הממונה לפיה ביחס לסוגיות הצמדת תגמולי הביטוח, ככל שבית המשפט ימצא כי אכן בוצע תשלום בחסר, יש להשיב סכומים אלו למבוטחים הזכאים. ביום 22 בפברואר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז לוד בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד החברה, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית ועל מחיקת בקשת האישור. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה החברה להציג את תעריפי דמי הביטוח לאחר הצמדתם למדד הרלוונטי, ולהשיב את תגמולי הביטוח ששולמו בחסר. ביום 2 במרץ 2023, אישר בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.
4. בחודש יולי 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ ("הראל מימון והנפקות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל מימון והנפקות אינה מנגישה, כביכול, את דיווחיה במערכות המידע האינטרנטיות המופעלות על ידי הרשות לניירות ערך ועל ידי הבורסה (מערכות המגנא והמאיה בהתאמה) ובכך מונעת או מצמצמת, כביכול, את האפשרות של אנשים עם מוגבלות לקבל מידע מדיווחים אלו. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות חוק שוויון זכויות אנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013. ביום 5 במרץ 2023, דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
5. בחודש פברואר 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסת בריאות קבוצתי לחברי הסתדרות המורים, החזר חלקי של ההפרש שבין הסכום המלא ששולם למומחה עבור התייעצות, לבין הסכום בו השתתפה קופת החולים בה הם חברים. בדיון אשר התקיים ביום 1 במאי 2023, קיבל בית המשפט המחוזי מרכז את בקשת המבקש להסתלק מהתובענה ומהבקשה לאישורה כייצוגית, והורה בהתאם על מחיקת הבקשה לאישור ודחיית תביעתו האישית של המבקש.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ד. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

6. בחודש ינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד קרנות השוטרים בישראל בע"מ. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה לא המציאה, כביכול, למבוטחיה בפוליסת ביטוח חיים קבוצתי את פוליסות הביטוח וכי לא גילתה להם, כביכול, אודות שינויים שבוצעו בפוליסה אגב חידושה. בחודש דצמבר 2020 נמחקה על הסף בקשת האישור בהתייחס לקרנות השוטרים והתובענה והבקשה מתנהלות כעת כנגד החברה בלבד. בחודש ספטמבר 2021 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ינואר 2022 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות לפיה ככל שקרנות השוטרים העבירו את הפוליסות ואת דף פרטי הביטוח, באמצעות דואר אלקטרוני ודואר רגיל, בהתאם לבחירת המבוטח וכפי שעולה מכתבי הטענות, הרי שקרנות השוטרים והחברה עמדו למעשה בדרישות הרשות בעניין אופן יידוע המבוטחים לגבי כניסתה לתוקף של פוליסת ביטוח חדשה. ביום 30 במאי 2022 דחה בית המשפט המחוזי בבאר שבע את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 28 ביולי 2022 הומצא לחברה ערעור על פסק הדין, אשר הגישו המבקשים בבקשת האישור לבית המשפט העליון. ביום 8 ביוני 2023 דחה בית המשפט העליון את הערעור.

7. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החיסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבוטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-27.8 מיליוני ש"ח. בחודש מאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה שלא כדין של הוצאות ניהול השקעות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל בעלי פוליסת הראל מגוון השקעות אישי של החברה בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. בחודש ספטמבר 2019 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש נובמבר 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה למתן רשות ערעור מצריכה תשובה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בכתב בבקשה. בחודש אוגוסט 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בבקשת רשות הערעור והגיש את עמדתו בבקשת רשות הערעור, לפיה יש לתת למבקשות רשות ערעור, לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, לבטל את ההחלטה המאשרת את ניהולה של התביעה כייצוגית ולהורות על דחיית בקשת האישור. בחודש יוני 2021 הוגשה הודעה מטעם היועץ המשפטי לממשלה, במסגרתה נמסר עדכון לפיו ביום 28 ביוני 2021 פורסמה להערות הציבור טיוטת דו"ח של הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון בנושא בחינת ההוצאות הישירות. היועץ המשפטי לממשלה הבהיר בהודעתו כי לגישתו, נראה כי אין לדברים השלכה על ההכרעה בהליך המשפטי ואין בהם כדי לשנות מעמדתו המשפטית והוא ביקש להגיש הודעה מטעמו במסגרתה תפורט עמדתו ביחס לאמור בדו"ח. בחודש יולי 2021 נעתר בית המשפט העליון לבקשת היועץ המשפטי לממשלה כאמור. ביום 2 בינואר 2022 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את התייחסותו להשלכות הדו"ח על ההליך המשפטי, לפיה אין באמור בדו"ח כדי להביא לשינוי בעמדתו כפי שהוגשה בהליך, לפיה דין בקשת הערעור והערעור לגופו להתקבל, ודין הבקשות לאישור ניהול התובענות כייצוגיות להידחות; אין באמור בו כדי להשפיע על ההכרעה השיפוטית בהליך; והאמור בו אינו סותר באופן כלשהו את עמדתו כפי שהוגשה בהליך והדברים האמורים בו אף מחזקים אותה בהיבטים מסוימים. בפסק דינו מיום 22 ביוני 2023 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, ביטל את ההחלטה, והורה על דחיית בקשת האישור.

8. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה. ביום 4 בינואר 2022 דחה בית המשפט המחוזי מרכז לוד את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 11 באפריל 2022 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בדיון אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 27 בספטמבר 2023, נדחה הערעור, לאחר שהמערערת קיבלה את המלצת בית המשפט העליון למשיכתו.

ה. תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח

1. בחודש דצמבר 2021 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, ממבוטחיה בפוליסות ביטוח חיים, בעת ניוד או משיכה של כספי החיסכון, סכומים בגין "קנס משיכה", וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין והפוליסה ומבלי שהתריעה על כך טרם ניוד הכספים. ביום 9 באוגוסט 2023, הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה בקשה מוסכמת להסתלקות המבקש מבקשת האישור נגד החברה, במסגרתה מתבקש בית הדין לאשר את הסתלקות המבקש מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתו האישית. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימה החברה ליתן, לפני משורת הדין, גילוי לפיו ייתכן כי יתרת החיסכון המצטבר שונה מערך הפדיון שיתקבל במשיכה או פדיון. בנוסף, הסכימה החברה לשלם למבקש ולבא כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים. ביום 15 באוקטובר 2023 אישר בית הדין האזורי לעבודה בחיפה את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתו האישית של המבקש.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ה. תביעות שהגיעו לסיימן לאחר תקופת הדוח (המשך)

2. בחודש אוגוסט 2022 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענות, כי החברה מטעה, כביכול, את מבוטחיה בכך שהיא מציגה בצורה מוטעית כי מבצע שהיא עורכת הינו מבצע שתוקפו לזמן קצר בלבד, וכן, כביכול, משווקת מבצע שאינו מעניק את המוצג בפרסום. הצדדים מנהלים מגעים לפשרה. ביום 6 ביוני 2023, הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי החברה תזכה כל חבר קבוצה שרכש ביטוח משירביט חברה לביטוח בע"מ במסגרת הטבת "חודשיים מתנה" לתקופה של שנה ומעלה ואשר היה בתוקף לכל אורך תקופת הביטוח, בעלות של חודש אחד, בהתאם לפוליסה אותה רכש. ביום 17 באוקטובר 2023 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה.

3. בחודש דצמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "חברות הביטוח הנתבעות") ונגד ארבעה בנקים (להלן ביחד: "הבנקים הנתבעים"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי חברות הביטוח הנתבעות מפיקות, כביכול, לבעלי מבנים, המשוועדים לצורך הבטחת משכנתא, פוליסות ביטוח מבנה, למרות שבעת הפקתן של הפוליסות, כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה המבטחת את אותו המבנה ביחס לאותה תקופה. זאת, כביכול, תוך הפרה של הוראות דין מפורשות ותוך הטעייתם של מבוטחים. ביום 30 באפריל 2023, הגישו הצדדים לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי ככל שיימצאו מבוטחים אשר ביטוחו נכס בביטוח מבנה, אצל החברה, ביותר מאשר פוליסה אחת באותה התקופה, תזכה החברה בפרמיה הזולה מבין השתיים, ששולמה בתקופה זו. ביום 22 באוקטובר 2023, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב תוקף של פסק דין להסכם הפשרה.

ו. תביעות שהגיעו לסיימן בתקופת הדוח - שירביט

1. בחודש אפריל 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן החברה (ראו סעיף (ד)(2) לעיל). עניינה של התובענה היה בטענה, כי על הנתבעות להשיב למבוטחיהן בביטוחי רכב ודירה חלק מדמי הביטוח אשר, לכאורה, שולמו על ידיהם ביתר, נוכח הפחתה משמעותית, נטענת, בסיכון אותו נטלו על עצמן הנתבעות עת נקבעו על ידיהן דמי הביטוח בפוליסות אלו. זאת, עקב התפרצות מגפת הקורונה והגבלות התנועה והפעילות, אשר הוטלו בעקבותיה, אשר הובילו, על פי הנטען, להפחתת היקף הנסועה ולירידה משמעותית בנזקי גוף ורכוש כתוצאה מכך. בחודש פברואר 2021 הורה בית המשפט על סילוק הבקשה בעניין ביטוחי הרכב ביחס לשירביט ויתר המשיבות (פרט לחברת ביטוח אחת), וכי הבקשה תמשיך להתברר בעניין פוליסות ביטוח דירות. בית המשפט הורה כי על התובעים לשקול המשך צעדיהם ביחס לאופן ניהול בקשת האישור, לאור ההחלטה. בחודש אפריל 2021 הגישו התובעים ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בחודש אוקטובר 2021 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על עיכוב ההליכים בהליך שבפניו, וזאת עד לאחר שפסק דין בהליך ששירביט איננה צד לו ושענייני השבת דמי ביטוח למבוטחים בפוליסות ביטוח בתי עסק, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח צד ג' בשל הפחתה נטענת ברמת הסיכון אליה חשופות הנתבעות עקב התפרצות וירוס הקורונה וההגבלות על פעילות המשק, במסגרתו דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד חברות ביטוח אחרות, יהפוך לחלוט ("פסק הדין בהליך הנוסף") או ככל שיוגש ערעור על פסק הדין בהליך הנוסף לבית המשפט העליון - עד למתן פסק דין בערעור. בחודש דצמבר 2021 הורה בית המשפט המחוזי על הסרת עיכוב ההליך, בעקבות הפיכת פסק הדין בהליך הנוסף לחלוט. ביום 22 בפברואר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה מתבקש בית המשפט לאשר את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולהורות על דחיית תביעתם האישית. ביום 27 בפברואר 2023 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים.

2. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד שירביט ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") בהן החברה (ראו סעיף (ד)(8) לעיל). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה. ביום 4 בינואר 2022 דחה בית המשפט המחוזי מרכז לוד את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 12 באפריל 2022 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי. בדיון אשר התקיים בבית המשפט העליון ביום 27 בספטמבר 2023, נדחה הערעור, לאחר שהמערערת קיבלה את המלצת בית המשפט העליון למשיכתו.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן: "הוראות משטר כושר פירעון כלכלי").

יחס כושר פירעון כלכלי:

יחס כושר פירעון כלכלי מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי המוכר של החברה לבין ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR).

ההון העצמי הכלכלי המוכר נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכונים שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

משטר כושר פירעון כלכלי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון המאפשרות את הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי (להלן: "הניכוי"). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן: "תקופת הפריסה"). בנוסף לדרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות ומגבלת הכרה מקסימלית שונה עבור הון רובד 2.

בהתאם לחוזר המאוחד יכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב.

ביום 27 בנובמבר 2023 פרסמה החברה את דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 30 ביוני 2023 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx>).

בהתאם לדוח, לחברה יש עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החישוב שערכה החברה בגין נתוני 30 ביוני 2023, נסקר בהתאם לעקרונות תקן בינלאומי (ISAE 3000 (Revised) - התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע היסטורי. תקן זה רלבנטי לסקירת דוח יחס כושר פירעון של החברה ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, הודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים צוין כי בהתבסס על הנהלים שבוצעו, לא בא לתשומת לבם דבר הגורם להם לסבור כי חישובי יחס כושר הפירעון ואופן ההצגה של דוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2023 של החברה, אינם ערוכים בהתאם להוראות הממונה, מכל הבחינות המהותיות. כמו כן, מופנית תשומת לב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתן על יחס כושר הפירעון.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית, שינויים ברווחי השקעות, עדכוני הנחות אקטואריות ושינויים הקשורים בפעילות החברה וכן בדבר אי הודאות הגלומה בהנחות ובתחזיות האקטואריות והפיננסיות בהן נעשה שימוש במסגרת הכנת הדוח.

שינויים מהותיים לאחר מועד החישוב:

לאחר מועד החישוב, ברבעון השלישי של שנת 2023, עקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון המשיך לעלות, על רקע המצב המאקרו-כלכלי ומגמות ריבית בעולם. מלחמת "חרבות ברזל" גרמה לעליה נוספת משמעותית בעקום לכל אורכו באופן שצפוי להגדיל באופן מהותי את עודף הון יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה. מנגד, הירידות בשוקי ההון בישראל צפויות לקזז באופן חלקי את ההשפעה החיובית על עודף הון. קיימת אי ודאות רבה לגבי ההשלכות של המלחמה על המשק ועל הפעילות הכלכלית. החברה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

2. מדיניות ניהול ההון של החברה

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון החברה את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

לפרטים בדבר מדיניות חלוקת דיבידנד שאושרה על ידי דירקטוריון הראל השקעות ודירקטוריון החברה ביום 28 בפברואר 2021, ראו באור 15 בדוחות השנתיים.

3. הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד - "דיווח לממונה על שוק ההון" – הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) (להלן: "התיקון") – בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. בהתאם לתיקון החברה תספק לממונה דיווח שיכלול את סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר פירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד ותרחישים וניתוחי רגישות. יישום החוזר הדרגתי ותחילתו ביום 1 בינואר 2023.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", ביום 23 באוקטובר 2023 פרסם חוזר גופים מוסדיים בעניין "הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023" (להלן: "הוראות הממונה לשעת חירום"), אשר נותן ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2023 בהגשת הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) ודוחה את מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025. לפירוט ראו באור 1ב' לעיל.

החברה העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בינואר 2023 ותדווח בהתאם לדוחות הזמנים שנקבעו בהוראות הממונה לשעת חירום.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. השפעות שינויים בריבית, בפרמיית אי הנזילות, ובפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים על ההתחייבויות הביטוחיות מפורטות להלן

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2022	2023	2022	2023	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
227	-	176	227	227	176
227	-	176	227	227	176
764	-	54	764	-	-
15	-	42	15	42	42
763	-	-	-	-	-
1,542	-	96	779	42	42
524	123	40	433	176	176
75	-	-	75	-	-
599	123	40	508	176	176
2,368	123	312	1,514	394	394
1,558	81	205	996	259	259

ביטוח חיים - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות: עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה (ג)
סך הכל ביטוח חיים
 ביטוח בריאות - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות:
 בדיקת נאותות העתודות (LAT) - סיעוד פרט (א)
 עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום - סיעוד פרט וקבוצתי (ג)
 עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות פעילים - סיעוד פרט
סך הכל ביטוח בריאות
 ביטוח כללי - קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות:
 השפעות ריבית (ב)
 עדכונים אקטואריים
סך הכל ביטוח כללי
סך הכל השפעות על הרווח והרווח הכולל לפני מס
סך הכל השפעות על הרווח והרווח הכולל לאחר מס

- א. ברבעון השלישי חלה עלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), אשר הביאה לאיפוס עתודת ה-LAT בסך של כ-54 מיליוני ש"ח לפני מס שנרשמה ברבעון השני, זאת מבלי שיהיה צורך להשתמש בעודף שווי הוגן של הנכסים הלא סחירים המוקצים לענף סיעוד פרט.
- ב. בתקופת הדוח וברבעון השלישי נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בשל העלייה של עקום הריבית המשמש בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (עלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון וירידה של פרמיית אי הנזילות), ושינויים בפער בין השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים לערכם בספרים (ההתחייבויות בביטוח כללי מחושבות החל מהרבעון השני של שנת 2022 לפי מודל "נוהג מיטבי מלא", לפירוט נוסף ראו באור 4ה35 בדוחות השנתיים).
- ג. לאור העלייה המתמשכת והמשמעותית בריבית, עודכן ברבעון השלישי שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה בביטוח חיים, והעתודות לתביעות בתשלום בענף סיעוד.

עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב העתודות לגמלה ואובדן כושר עבודה בביטוח חיים:

בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודת גמלאות בתשלום והעתודה המשלימה לגמלה נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ-166 מיליוני ש"ח לפני מס (קיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון עד שנת 1990 בסך של כ-91 מיליוני ש"ח וקיטון בהתחייבויות בגין פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון שאינו תלוי תשואה משנת 2004 בסך של כ-75 מיליוני ש"ח). בנוסף, בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות לתביעות אובדן כושר עבודה בתשלום נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ-10 מיליוני ש"ח לפני מס.

עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום בענפי סיעוד פרט וקבוצתי:

בשל עדכון שיעור הריבית המשמש בחישוב עתודות תביעות בתשלום בענפי סיעוד פרט וקבוצתי נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במגזר בריאות בסך של כ-42 מיליוני ש"ח לפני מס.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

2. בתקופת הדוח, נרשמה תשואה ריאלית חיובית בפוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003. עם זאת, בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת על פוליסות כאמור, החברה לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. בהתאם למנגנון גביית דמי הניהול הקבוע בהסדר התחיקתי, חברת ביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות משתתפות ברווחים שנמכרו בין השנים 1991-2003 עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, שיכסו את הפסדי ההשקעה שנצברו. נכון ליום 30 בספטמבר 2023, אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-343 מיליוני ש"ח. ראו גם באור 10(2).

3. תשלום מבוסס מניית

א. ביום 16 בפברואר 2023, הוקצו 180,000 כתבי אופציה ל-5 מעובדי החברה במסגרת התכנית המתוארת בבאור 38 בדוחות השנתיים. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 34.04 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-1.6 מיליוני ש"ח.

ב. ביום 27 באפריל 2023, הוקצו 460,000 כתבי אופציה ל-22 מעובדי החברה וליועצת חיצונית במסגרת התכנית המתוארת בבאור 38 בדוחות השנתיים. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 31.5 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-3.9 מיליוני ש"ח.

ג. לאחר תקופת הדוח, ביום 25 באוקטובר 2023, הוקצו 100,000 כתבי אופציה ל-5 מעובדי החברה במסגרת התכנית המתוארת בבאור 38 בדוחות השנתיים. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 24.6 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-0.75 מיליוני ש"ח.

ד. ביום 6 בספטמבר 2023 אישר דירקטוריון הראל השקעות הקצאה פרטית בסך של 180,000 אופציות למר ניר כהן, מנכ"ל החברה, בתנאים דומים לתנאי התכנית המתוארת בבאור 37 בדוחות השנתיים. הקצאת האופציות כאמור בוצעה ביום 12 בספטמבר 2023, לאחר שהתקבל אישור הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה, הינו 28 ש"ח. השווי ההוגן של כתבי האופציה במועד ההענקה הסתכם לסך של כ-1.4 מיליוני ש"ח.

סך ההוצאה שהוכרה בדוחות הכספיים בתקופת הדוח וברבעון השלישי הסתכמה לכ-18 מיליוני ש"ח וכ-6 מיליוני ש"ח, בהתאמה (בתקופה המקבילה וברבעון המקביל אשתקד – סך של כ-16 מיליוני ש"ח וכ-5 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

4. העמדת מסגרת אשראי לחברה בת של הראל השקעות - "המצפן" - שותפים לדרך בע"מ" (להלן: "המצפן")

בחודש דצמבר 2019 התקשרה המצפן עם החברה בהסכם לקבלת מסגרת אשראי בסך 150 מיליוני ש"ח לצורך העמדת אשראי ללקוחותיה, בחודש ספטמבר 2020 הוגדלה מסגרת האשראי ב-100 מיליוני ש"ח נוספים, בחודש נובמבר 2021 הוגדלה מסגרת האשראי ב-50 מיליוני ש"ח נוספים ובחודש דצמבר 2022 הוגדלה מסגרת האשראי ב-50 מיליוני ש"ח נוספים. כבטוחה להעמדת מסגרת אשראי זו חתמה הראל השקעות על כתב התחייבות להשקיע בהון המצפן את הסכומים הנדרשים מעת לעת על מנת שההון העצמי של המצפן לא יפחת בכל עת מ-15% מסך המאזן של המצפן עד לסכום השקעה מקסימלי של 100 מיליוני ש"ח. נכון ליום 30 בספטמבר 2023 ולמועד פרוסום הדוח, יתרת האשראי שהעמידה החברה להמצפן הסתכמה לסך של כ-293 מיליוני ש"ח.

5. עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של בעל שליטה

ביום 22 במאי 2023, ביום 29 במאי 2023 וביום 5 ביולי 2023 אישרו ועדות התגמול והדירקטוריונים של הראל השקעות ושל החברה וכן האסיפה הכללית של הראל השקעות, בהתאמה את עדכון תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של מר יאיר המבורגר, מבעלי השליטה בהראל השקעות.

6. דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה

ביום 30 במאי 2023 פרסמה החברה דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2022. לפרטים נוספים, ראו באור 8.

7. חלוקת דיבידנד

ביום 8 ביוני 2023, אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 450 מיליוני ש"ח (4.31 ש"ח למניה). החלטות הדירקטוריון בדבר חלוקת הדיבידנד כאמור לעיל, התקבלו לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה, סכום העודפים הראויים לחלוקה של החברה ונבחנו עודפי ההון ועמידה בהוראות הסולבנסי. כמו כן דירקטוריון החברה בחר את עמידתה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות, ולאחר בחינה זו אישר דירקטוריון של החברה את העמידה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם במזומן ביום 3 ביולי 2023.

8. ביום 1 באוגוסט 2023 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה החברה 10% ממניות חברת קבוצת תדהר בע"מ תמורת סך של כ-389 מיליוני ש"ח.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. לעניין מלחמת "חרבות ברזל" והשפעותיה, ראו באור 1ב'.
2. בהמשך לאמור בבאור 9(2), סמוך למועד אישור הדוחות הכספיים ביניים התמציתיים המאוחדים אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם בסך של כ-344 מיליוני ש"ח.
3. לעניין תשלום מבוסס מניות, ראו באור 9.
4. דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה
ביום 27 בנובמבר 2023 פרסמה החברה דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2023. לפרטים נוספים, ראו באור 8.
5. לעניין דיונים בין רשות המיסים ובין התאחדות חברות הביטוח, ראו באור 5.
6. עדכון מדיניות התגמול של הראל השקעות
בחודש אוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הראל השקעות מדיניות תגמול לנושאי משרה בהראל השקעות לתקופה של שלוש שנים, וזאת לאחר אישורם של וועדת התגמול ודירקטוריון הראל השקעות.
בהמשך לכך, בחודש אוקטובר 2021, אישרה האסיפה הכללית של הראל השקעות תיקון למדיניות התגמול האמורה לפיו, במקרה של הקצאת אופציות, מחיר המימוש לא יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן (להלן: "מדיניות התגמול הנוכחית של הראל השקעות").
בעקבות דיונים שהתקיימו בישיבות ועדת התגמול ודירקטוריון הראל השקעות בימים 23 ו-25 באוקטובר 2023, בהתאמה, במסגרתן התקיים דיון לבחינת עדכון מדיניות התגמול הנוכחית של הראל השקעות כך שהיא תותאם לשינויים בסביבה העסקית של הראל השקעות, תותאם לשינויים שאושרו במדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה ותהיה אפקטיבית ויעילה יותר ביישום מטרותיה, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הראל השקעות, בהתאמה, פה אחד, את עדכון מדיניות התגמול הנוכחית של הראל השקעות (בכפוף לאישור האסיפה הכללית של הראל השקעות אשר מזומנת ליום 30 בנובמבר 2023).
להלן העדכונים המרכזיים שמוצע לבצע במדיניות התגמול הנוכחית של הראל השקעות, שתהא בתוקף לשלוש השנים החל ממועד אישור האסיפה¹:
- סעיף 4.2 למדיניות התגמול המעודכנת של הראל השקעות – עדכון הוראה לגבי יחס רכיבים קבועים ומשתנים. הגם שהיקף הרכיב הקבוע לא יפחת מ-50%, חוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" (להלן: "החוזר")² מאפשר הגדלה של הרכיב המשתנה בתגמול מעבר ל-50% ולא יותר מ-66.6%, ובלבד שמתקיימים תנאים חריגים המצדיקים זאת. התוספת כאמור הינה בהתאם להוראות החוזר וכן בהתאם לקבוע במדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. נושאי המשרה בהראל השקעות מכהנים גם כנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצת הראל ולכן כפופים גם למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים. העדכון כאמור נועד, בין היתר, ליצור אחידות בין מדיניות התגמול של החברה למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים.
- סעיף 6.5 למדיניות התגמול המעודכנת הראל השקעות – הוספת הרשאה לוועדת התגמול ולדירקטוריון לאשר נטרול השפעותיו של אירוע חריג וחד פעמי אשר השפיע על עמידה בתנאי הסף שנקבעו במדיניות. כמו כן, הוספת הרשאה לוועדת התגמול ולדירקטוריון לשלם מענקים שנתיים מותני ביצועים או חלקם במקרה שלא התקיימו תנאי סף באופן חריג. עדכון זה תואם לקבוע למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.
- סעיף 6.7 למדיניות התגמול המעודכנת הראל השקעות – עדכון טווח הציון ברכיב מבוסס מדידה לגבי נושא משרה העוסק בניהול השקעות של הגופים המוסדיים. עדכון זה תואם לקבוע למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.
- סעיף 8 למדיניות התגמול המעודכנת הראל השקעות – עדכון הסעיף העוסק במענק ההוני כדי לאפשר גמישות רבה יותר לוועדת התגמול והדירקטוריון בעת אישור תכנית אופציות.
- סעיף 10 למדיניות התגמול המעודכנת הראל השקעות – עדכון ההוראות הנוגעות לתקופת הסתגלות ואי תחרות כך שיאפשרו גמישות רבה יותר בכל הקשור להסדרים עם נושאי משרה בכירים בקבוצה.

¹ מובהר, כי הפירוט בסעיף זה מהווה תיאור כללי של עיקרי השינויים המהותיים, ואין באמור כדי למצות את כלל השינויים שבוצעו במדיניות התגמול המעודכנת של הראל השקעות, ואלו מפורטים במדיניות התגמול המעודכנת המצורפת לדוח זימון האסיפה.

² החוזר כאמור חל על החברות הבנות של הראל השקעות אשר הינן גופים מוסדיים

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

7. עדכון למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים

במסגרת האישור מחדש של מדיניות התגמול של הראל השקעות, הותאמה המדיניות של הראל השקעות בסעיפים רבים למדיניות העדכנית של הגופים המוסדיים, אולם נערכו בה גם שינויים נוספים. על מנת לסנכרן את שני מסמכי המדיניות, בוצעו עדכונים נוספים במדיניות התגמול של הגופים המוסדיים. במסגרת העדכונים כאמור, הוספת הרשאה לוועדת התגמול ולדירקטוריון לשלם מענקים שנתיים מותני ביצועים או חלקם במקרה שלא התקיימו תנאי סף באופן חריג וכן עודכנו סעיפים המתייחסים לתנאי פרישה.

8. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה

במסגרת האסיפה הכללית של הראל השקעות אשר מזומנת ליום 30 בנובמבר 2023, מוצע לאשר מחדש את תנאי העסקתם של בעלי השליטה בהראל השקעות (מר יאיר המבורגר, מר גדעון המבורגר ומר יואב מנור). תנאי העסקתם של בעלי השליטה אושרו בוועדת התגמול ובדירקטוריון החברה והראל השקעות ביום 23 באוקטובר 2023 וב-25 באוקטובר 2023, בהתאמה. כל תנאי העסקה הנוכחיים של בעלי השליטה ימשיכו לחול ללא שינוי. תנאי העסקה המוצעים תואמים את מדיניות התגמול של החברה ומדיניות התגמול של הראל השקעות. בכפוף לאישור ההתקשרויות כאמור לעיל, יחולו הוראות הסכמי העסקה החדשים של בעלי השליטה, החל מיום 1 בדצמבר 2023, לתקופה בלתי קצובה. על אף האמור, הצדדים רשאים לסיים את ההסכם בכל עת, בהודעה מוקדמת של 30 יום מראש. יצוין, כי בהתאם לדין הקיים במועד זה, יהא צורך באישור מחדש של ההתקשרויות עם מר יאיר המבורגר, מר גדעון המבורגר ומר יואב מנור בחלוף שלוש שנים ממועד תחילת ההתקשרות (שלוש שנים מיום 1 בדצמבר 2023), וזאת בשל היותם בעלי שליטה בהראל השקעות, למעט ככל וישונה הדין ו/או מר יאיר המבורגר, מר גדעון המבורגר ומר יואב מנור לא ימנו על בעלי השליטה בהראל השקעות.

להלן פירוט תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה ובהראל השקעות:

מר יאיר המבורגר

מר יאיר המבורגר עומד בראש קבוצת הראל ביטוח ופיננסים, מאז היווסדה. מר יאיר המבורגר מכהן כיו"ר דירקטוריון הראל השקעות, מיום היווסדה וכדירקטור בהראל ביטוח. בנוסף, מכהן מר יאיר המבורגר בתפקידים הבאים בקבוצת הראל: חבר בדירקטוריון Turk Nippon Sigorta S.A חבר בדירקטוריון Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I ביוון; חבר בדירקטוריון הראל מימון והנפקות; חבר דירקטוריון הראל פיננסים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל קרנות נאמנות בע"מ; חבר בוועדת השקעות שאינן תלויות תשואה (נוסטרו) של הגופים המוסדיים בקבוצה ודירקטור בחברות נוספות בקבוצה. מר יאיר המבורגר מכהן בחברה ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר יאיר המבורגר: בגין כהונתו של מר יאיר המבורגר בהראל, הוא זכאי, נכון למועד זה ועל פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של הראל השקעות מיום 12 באוקטובר 2020, למשכורת חודשית בסך של כ- 160,000 ש"ח (סך של 167,000 ש"ח נכון למועד זה). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

תנאים נלווים: מר יאיר המבורגר זכאי על חשבון החברה לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 735,669 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר יאיר המבורגר ביתרת העלות. מר יאיר המבורגר אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. החברה מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמת, בהתאם לבחירתו, את שווי הפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר יאיר המבורגר זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת (7.5% מהמשכורת על חשבון המעסיק ו- 2.5% על חשבון העובד). מר יאיר המבורגר זכאי ל- 13 ימי הבראה בשנה. מר יאיר המבורגר זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר יאיר המבורגר החל ממועד העסקתו בחברה, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בחברה. מר יאיר המבורגר זכאי ל 30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בחברה. מר יאיר המבורגר אינו זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי החברה. בנוסף, מובהר, כי מר יאיר המבורגר אינו זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. מר יאיר המבורגר זכאי לכתב שיפוי, אשר הוענק לו לראשונה במסגרת החלטות החברה כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של הראל השקעות בחודש יולי שנת 2006 וכפי יתר נושאי המשרה בחברה, והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר החברה עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של החברה.

מענק שנתי: מר יאיר המבורגר אינו זכאי למענק שנתי.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

8. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה (המשך)

מר יאיר המבורגר (המשך)

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר יאיר המבורגר זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר יאיר המבורגר בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר יאיר המבורגר הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו הפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר יאיר המבורגר זכאי במועד סיום העסקתו בחברה לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פרישה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בגין תקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפרישה תעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 24 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יאיר המבורגר. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, הראל ביטוח עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) הראל ביטוח הציגה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. אם לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, יידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר יאיר המבורגר לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר יאיר המבורגר התחייב לאי תחרות בחברה ובעסקי החברה, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי החברה, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בחברה.

מר גדעון המבורגר

מר גדעון המבורגר מכהן בקבוצת הראל בתפקידים בכירים מאז היווסדה. מר גדעון המבורגר מכהן כיום בקבוצת הראל בתפקידים העיקריים הבאים: חבר בדירקטוריון הראל השקעות ונשיא הראל; חבר בדירקטוריון Interasco Societe Anonyme General; חבר דירקטוריון Insurance Company S.A.G.I ביוון; חבר דירקטוריון הראל פיננסים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל מימון והנפקות. בנוסף, מר גדעון המבורגר עוסק בנושאי ביטוח משנה, וזאת הן עבור הראל ביטוח והן עבור חברות הביטוח האחרות בקבוצה. מר גדעון המבורגר מכהן בחברה ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר גדעון המבורגר: בגין כהונתו של מר גדעון המבורגר בהראל, הוא זכאי, נכון למועד דוח זה ועל פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של הראל השקעות מיום 12 באוקטובר 2020, למשכורת חודשית בסך של 127,000 ש"ח (סך של 136,909 ש"ח נכון למועד זה). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

תנאים נלווים: מר גדעון המבורגר זכאי על חשבון החברה לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 725,669 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר גדעון המבורגר ביתרת העלות. מר גדעון המבורגר אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. החברה מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמת, בהתאם לבחירתו, את שווי הפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר גדעון המבורגר זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת (7.5% מהמשכורת על חשבון המעסיק ו-2.5% על חשבון העובד). מר גדעון המבורגר זכאי ל-13 ימי הבראה בשנה. מר גדעון המבורגר זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר גדעון המבורגר החל ממועד העסקתו בחברה, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בחברה. מר גדעון המבורגר זכאי ל-30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בחברה. מר גדעון המבורגר אינו זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי החברה. בנוסף, מובהר, כי מר גדעון המבורגר אינו זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. למר גדעון המבורגר הוענק כתב שיפוי, במסגרת החלטות החברה כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של הראל השקעות בחודש יולי שנת 2006 והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר החברה עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של החברה.

המענק השנתי: מר גדעון המבורגר אינו זכאי למענק שנתי.

באור 10 – אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

8. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה (המשך)

מר גדעון המבורגר (המשך)

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר גדעון המבורגר זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר גדעון המבורגר בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר גדעון המבורגר הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו הפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר גדעון המבורגר זכאי במועד סיום העסקתו בחברה לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פריסה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בתקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפריסה תיעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר גדעון המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 24 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר גדעון המבורגר; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר גדעון המבורגר. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, הראל ביטוח עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) הראל ביטוח הציגה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, ידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי כאמור לעיל תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר גדעון המבורגר לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר גדעון המבורגר התחייב לאי תחרות בחברה ובעסקי החברה, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי החברה, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בחברה.

מר יואב מנור

יואב מנור מכהן בתפקידים בכירים בקבוצת הראל מאז היווסדה. מר יואב מנור מכהן בתפקידים הבאים בקבוצת הראל: יו"ר פעיל של דירקטוריון הראל המשמר מחשבים בע"מ; חבר בדירקטוריון הראל השקעות; חבר בדירקטוריון הראל ביטוח; חבר דירקטוריון הראל פיננסים אחזקות בע"מ; חבר דירקטוריון הראל מימון והנפקות ודירקטור בחברות נוספות בקבוצה. מר יואב מנור מכהן בחברה ובחברות הבנות שלה במשרה מלאה, ואינו עוסק בתפקידים עסקיים אחרים מעבר לתפקידיו בקבוצת הראל.

שכרו של מר יואב מנור: בגין כהונתו של מר יואב מנור בהראל, הוא זכאי, נכון למועד דוח זה ועל פי תנאי העסקתו שאושרו באסיפה הכללית של הראל השקעות מיום 12 באוקטובר 2023, למשכורת חודשית בסך של כ- 127,000 ש"ח (סך של 136,909 ש"ח נכון למועד זה). המשכורת החודשית צמודה למדד המחירים לצרכן ומעודכנת בהתאם לגובה עליית המדד אחת לשנה בגין שכר ינואר בכל שנה.

תנאים נלווים: מר יואב מנור זכאי על חשבון החברה לרכב בעלות של עד 650,000 ש"ח, צמוד למדד דצמבר 2011 (סך של 735,669 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022). ככל שיבחר לרכוש רכב בעלות גבוהה יותר, יישא מר יואב מנור ביתרת העלות. מר יואב מנור אינו זכאי לגילום מלא של עלות החזקת רכבו. החברה מפרישה בגין המשכורת החודשית הפרשות סוציאליות כמקובל לתגמולים, פיצויים ואובדן כושר עבודה או משלמת, בהתאם לבחירתו, את שווי הפרשות הסוציאליות כאמור. כמו כן, מר יואב מנור זכאי להפרשות לקרן השתלמות בגין המשכורת (7.5% מהמשכורת על חשבון המעסיק ו- 2.5% על חשבון העובד). מר יואב מנור זכאי ל-13 ימי הבראה בשנה. מר יואב מנור זכאי לחופשה בת 22 ימי עבודה בשנה. ימי חופשה שלא נוצלו, לרבות בגין תקופת העסקתו של מר יואב מנור החל ממועד העסקתו בחברה, ייצברו וייפדו בתום העסקתו בחברה. מר יואב מנור זכאי ל-30 ימי מחלה בשנה, וכן יהיה זכאי לצבור ימים אלו, אולם הוא לא יהיה זכאי לפדותם במועד סיום העסקתו בחברה. מר יואב מנור לא יהיה זכאי להשתתף בתכניות להענקת אופציות על ידי החברה. בנוסף, מובהר, כי מר יואב מנור לא יהא זכאי לתגמול נוסף בגין כהונתו כדירקטור בחברות הקבוצה. למר יואב מנור הוענק כתב שיפוי, במסגרת החלטות החברה כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית של הראל השקעות בחודש יולי שנת 2006 והוא כלול בביטוח נושאי המשרה ודירקטורים אשר החברה עורכת, בתנאים זהים ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה של החברה.

המענק השנתי: מר יואב מנור אינו זכאי למענק השנתי.

באור 10 – אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

8. אישור תנאי העסקה של בעלי השליטה בחברה (המשך)

מר יואב מנור (המשך)

תנאי סיום העסקה: עם סיום יחסי עובד-מעביד מכל סיבה שהיא, יהא מר יואב מנור זכאי לפיצויים בגובה הפיצויים המגיעים על פי דין במקרה של פיטורים, בניכוי הסכומים שנצברו לטובת מר יואב מנור בגין פיצויי פיטורים בקופות הגמל/ביטוח המנהלים וכן תועבר למר יואב מנור הבעלות בקופות הגמל/ביטוח המנהלים אשר בהן נעשו ההפרשות כאמור לזכותו (להלן: "פיצויי פרישה"). מר יואב מנור זכאי במועד סיום העסקתו בחברה לכפל פיצויי פרישה, דהיינו פיצויים בשיעור של 100% נוספים (מעבר לפיצויים המחויבים על פי דין). בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, תבוצע פריסה של חלק מהפיצויים הנוספים (מעבר ל-100%) (להלן: "מענק הפרישה"), אשר יצברו בתקופת העסקה שלאחר 31 בדצמבר 2016, בהתאם להוראות מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים בקבוצה, כאשר הפריסה תיעשה כדלקמן: שליש מהסכום שנדחה ישולם 12 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור; שליש מהסכום שנדחה ישולם 24 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור; שליש מהסכום שנדחה ישולם 42 חודשים מתום השנה שבה יפרוש מר יואב מנור. סכומים שנדחו ישולמו במועדים הקבועים לעיל, בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים: (1) לא התגלו טעויות בחישוב סכום המענק וכן לא התגלה שהמענק ניתן בהתבסס על רמת סיכון שבדיעבד התברר שלא שיקפה באופן מהותי את החשיפה בפועל של הגוף המוסדי או של כספי העמיתים; (2) בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד התשלום, הראל ביטוח עומדת בדרישות ההון החלות עליה; (3) הראל ביטוח הציגה רווח כולל בדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה (רבעוני או שנתי) בטרם מועד התשלום. לא התקיים איזה מבין שני התנאים האחרונים האמורים, יידחה התשלום עד המועד בו יתקיימו שני התנאים כאמור. מובהר, כי כאמור לעיל תקופת ההודעה המוקדמת תהא 30 יום בלבד. מר יואב מנור לא יהיה זכאי לתקופת הסתגלות או לדמי הסתגלות כלשהם.

התחייבות לאי תחרות: מר יואב מנור התחייב לאי תחרות בחברה ובעסקי החברה, לרבות באמצעות העסקה או מתן שירותים לתאגיד המתחרה בעסקי החברה, וזאת לתקופה בת 36 חודשים, מתום העסקתו בחברה.

9. פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

ביום 14 בנובמבר 2023 וביום 27 בנובמבר 2023, אישרו ועדת התגמול של החברה וכן דירקטוריון החברה, בהתאמה, התקשרות החברה, החל מיום 31 באוקטובר 2023 למשך שנה, בהסכם לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בהראל השקעות וביתר החברות בקבוצת הראל, ובהם מי שעשוי להיחשב כבעל שליטה בהראל השקעות, כך שסכום הביטוח יעמוד על 220 מיליוני דולר ארה"ב עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי כאמור וגובה ההשתתפות העצמית הינם בהתאם לתנאי השוק, ונקבעים בהתאם להצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. העלות כאמור אינה מהותית לחברה.

10. סיום כהונה צפוי של יו"ר דירקטוריון החברה, מר מישל סיבוני

ביום 27 בנובמבר 2023 הודיע מר מישל סיבוני, יו"ר דירקטוריון החברה ומנכ"ל הראל השקעות על רצונו לסיים את תפקידו כאמור וזאת לאחר למעלה מ-30 שנות עבודה בקבוצת הראל. פרישתו מתפקידו כאמור תיכנס לתוקפה במועד שיסוכם בין הצדדים. מר סיבוני, ימשיך לכהן כדירקטור בהראל ביטוח וכיו"ר דירקטוריון המצפן, חברה אחות העוסקת באשראי לעסקים בינוניים.

הראל חברה לביטוח בע"מ

נספחים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד
בעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") ליום 30 בספטמבר 2023 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך ואשר נכלל בנספח א' למידע הכספי לתקופות ביניים המאוחד של החברה לתאריך ולתקופות האמורים. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחוזר ביטוח 2015-1-15.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 בנובמבר, 2023

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו"), הערוכים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחוזר ביטוח 2015-1-15. המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, יושמה בהכנת באור תמציתי זה, למעט המפורט להלן:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס שיטת השווי המאזני.
 ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.
 ג. פעילות מתן הלוואות מסוג משכנתא, לרבות "משכנתא הפוכה" שהינה הלוואה הניתנת ללוויים בני 60 ומעלה, בשעבוד דירת מגורים באמצעות חברה מוחזקת בבעלות מלאה.

דוחות על המצב הכספי ביניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2022	2022	2023	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				נכסים
1,141	1,134	1,199		נכסים בלתי מוחשיים
-	-	1		נכסי מיסים נדחים
2,423	2,424	2,544		הוצאות רכישה נדחות
1,309	1,332	1,372		רכוש קבוע
1,379	1,415	1,376		השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
2,060	2,017	1,896		נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
2,293	2,258	2,434		נדל"ן להשקעה אחר
4,992	5,360	5,290		נכסי ביטוח משנה
88	217	88		נכסי מסים שוטפים
3,118	3,185	2,990		חייבים ויתרות חובה
1,434	1,515	1,798		פרמיה לגבייה
67,420	68,549	70,555		השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
				השקעות פיננסיות אחרות
9,993	10,143	8,130		נכסי חוב סחירים
13,547	13,149	13,762		נכסי חוב שאינם סחירים
1,497	1,604	1,807		מניות
3,725	3,585	4,226		אחרות
28,762	28,481	27,925		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
6,450	5,137	5,974		מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,425	1,357	1,725		מזומנים ושווי מזומנים אחרים
124,294	124,381	127,167		סך כל הנכסים
77,848	78,061	80,388		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות על המצב הכספי ביניים (המשך)

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
		הון והתחייבויות
		הון
869	869	הון מניות ופרמיה על מניות
593	693	קרנות הון
2,768	3,346	עודפים
4,230	4,908	סך כל ההון
		התחייבויות
30,543	30,887	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
76,267	75,581	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
695	757	התחייבויות מסים נדחים
223	237	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
13	9	התחייבויות מסים שוטפים
5,540	4,425	זכאים ויתרות זכות
6,783	7,577	התחייבויות פיננסיות
120,064	119,473	סך כל ההתחייבויות
124,294	124,381	סך כל ההון וההתחייבויות

שלומית זק"ש אנגל
מנהלת הכספים

אריק פרץ
משנה למנכ"ל ומנהל
חטיבת כספים ומשאבים

ניר כהן
מנהל כללי

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 27 בנובמבר 2023

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות רווח והפסד ביניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2022	2023	2022	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
16,674	4,159	4,345	12,556	12,992	פרמיות שהורווחו ברוטו
2,153	548	580	1,583	1,706	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
14,521	3,611	3,765	10,973	11,286	פרמיות שהורווחו בשייר
(4,184)	(1,397)	379	(5,629)	5,021	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
520	129	130	393	383	הכנסות מדמי ניהול
356	90	105	267	307	הכנסות מעמלות
37	10	8	25	28	הכנסות אחרות
11,250	2,443	4,387	6,029	17,025	סך כל ההכנסות
7,814	1,845	3,398	3,709	15,035	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
1,577	445	411	1,219	1,327	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
6,237	1,400	2,987	2,490	13,708	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,764	694	740	2,060	2,197	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
924	235	257	693	768	הוצאות הנהלה וכלליות
10	2	4	7	12	הוצאות אחרות
436	97	98	359	314	הוצאות מימון, נטו
10,371	2,428	4,086	5,609	16,999	סך כל ההוצאות
99	(1)	9	106	(92)	חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
978	14	310	526	(66)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
288	12	96	156	(26)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
690	2	214	370	(40)	רווח (הפסד) לתקופה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות ביניים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2022	2023	2022	2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
690	2	214	370	(40)	רווח (הפסד) לתקופה
					פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(1,536)	(483)	(126)	(1,403)	(109)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(122)	(21)	27	(71)	175	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
75	18	16	61	64	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד חלק הקבוצה בהפסד כולל של חברות מוחזקות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(35)	-	-	(35)	-	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
122	6	27	106	93	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
545	169	30	491	(46)	מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(34)	(1)	(7)	(28)	(26)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(985)	(312)	(33)	(879)	151	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
21	2	2	21	54	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע בשימוש עצמי
37	7	3	33	9	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
(16)	(3)	(2)	(14)	(19)	מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
42	6	3	40	44	רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(943)	(306)	(30)	(839)	195	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
(253)	(304)	184	(469)	155	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
12,992	-	3,283	4,815	4,894
1,706	-	1,203	279	224
11,286	-	2,080	4,536	4,670
5,021	(34)	249	531	4,275
383	2	-	3	378
307	-	229	13	65
28	7	-	-	21
17,025	(25)	2,558	5,083	9,409
15,035	-	2,424	4,297	8,314
1,327	-	750	456	121
13,708	-	1,674	3,841	8,193
2,197	-	684	793	720
768	79	59	277	353
12	-	12	-	-
314	186	50	65	13
16,999	265	2,479	4,976	9,279
(92)	6	(54)	(27)	(17)
(66)	(284)	25	80	113
286	168	164	(27)	(19)
220	(116)	189	53	94
31,467	-	10,780	8,158	12,529
78,594	-	-	5,312	73,282

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות (ההוצאות)
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,345	-	1,147	1,675	1,523
580	-	412	93	75
3,765	-	735	1,582	1,448
379	15	71	87	206
130	1	-	1	128
105	-	77	4	24
8	1	-	-	7
4,387	17	883	1,674	1,813
3,398	-	771	1,292	1,335
411	-	232	135	44
2,987	-	539	1,157	1,291
740	-	243	266	231
257	19	21	97	120
4	-	4	-	-
98	59	18	18	3
4,086	78	825	1,538	1,645
9	3	2	2	2
310	(58)	60	138	170
(51)	(3)	53	(56)	(45)
259	(61)	113	82	125
31,467	-	10,780	8,158	12,529
78,594	-	-	5,312	73,282

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
12,556	-	3,115	4,401	5,040
1,583	-	1,168	261	154
10,973	-	1,947	4,140	4,886
(5,629)	363	83	(229)	(5,846)
393	2	-	3	388
267	-	208	13	46
25	4	-	-	21
6,029	369	2,238	3,927	(505)
3,709	-	2,188	2,520	(999)
1,219	-	717	408	94
2,490	-	1,471	2,112	(1,093)
2,060	-	631	752	677
693	38	53	273	329
7	-	7	-	-
359	204	70	67	18
5,609	242	2,232	3,204	(69)
106	84	24	2	(4)
526	211	30	725	(440)
(1,288)	(557)	(25)	(372)	(334)
(762)	(346)	5	353	(774)
30,887	-	10,760	7,690	12,437
75,581	-	-	5,164	70,417

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות (ההוצאות)
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,159	-	1,077	1,538	1,544
548	-	405	90	53
3,611	-	672	1,448	1,491
(1,397)	205	(24)	(46)	(1,532)
129	(1)	-	1	129
90	-	69	4	17
10	3	-	-	7
2,443	207	717	1,407	112
1,845	-	784	1,104	(43)
445	-	251	158	36
1,400	-	533	946	(79)
694	-	219	258	217
235	18	15	92	110
2	-	2	-	-
97	63	10	20	4
2,428	81	779	1,316	252
(1)	8	4	(5)	(8)
14	134	(58)	86	(148)
(471)	(281)	44	(115)	(119)
(457)	(147)	(14)	(29)	(267)
30,887	-	10,760	7,690	12,437
75,581	-	-	5,164	70,417

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
16,674	-	4,242	5,928	6,504
2,153	-	1,588	352	213
14,521	-	2,654	5,576	6,291
(4,184)	393	181	(46)	(4,712)
520	3	-	4	513
356	-	281	19	56
37	8	-	-	29
11,250	404	3,116	5,553	2,177
7,814	-	2,992	3,440	1,382
1,577	-	915	526	136
6,237	-	2,077	2,914	1,246
2,764	-	862	1,000	902
924	61	75	355	433
10	-	10	-	-
436	261	70	82	23
10,371	322	3,094	4,351	2,604
99	91	14	(1)	(5)
978	173	36	1,201	(432)
(1,438)	(588)	(47)	(423)	(380)
(460)	(415)	(11)	778	(812)
30,543	-	10,590	7,467	12,486
76,267	-	-	5,192	71,075

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

סה"כ	ענפי חבויות אחרים **	ענפי רכוש ואחרים *	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,608	857	1,098	1,082	571
1,230	353	852	20	5
2,378	504	246	1,062	566
298	54	23	189	32
2,080	450	223	873	534
249	111	20	25	93
229	48	172	5	4
2,558	609	415	903	631
2,424	611	508	751	554
750	259	415	28	48
1,674	352	93	723	506
684	140	217	207	120
59	11	15	17	16
12	1	2	4	5
50	23	2	5	20
2,479	527	329	956	667
(54)	(25)	(2)	(6)	(21)
25	57	84	(59)	(57)
164	78	5	17	64
189	135	89	(42)	7
10,780	5,103	1,272	1,027	3,378
7,558	3,392	258	1,003	2,905

פרמיות ברוטו	571
פרמיות ביטוח משנה	5
פרמיות בשייר	566
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	32
פרמיות שהורווחו בשייר	534
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	93
הכנסות מעמלות	4
סך כל ההכנסות	631
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	554
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	48
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	506
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	120
הוצאות הנהלה וכלליות	16
הוצאות אחרות	5
הוצאות מימון, נטו	20
סך כל ההוצאות	667
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(21)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(57)
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	64
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	7
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2023	3,378
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2023	2,905

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 70% מסך הפרמיות בענפים אלו

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

סה"כ	ענפי חבויות אחרים **	ענפי רכוש ואחרים *	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,199	246	369	394	190
414	119	286	7	2
785	127	83	387	188
50	(25)	6	71	(2)
735	152	77	316	190
71	31	6	7	27
77	18	57	2	-
883	201	140	325	217
771	192	174	247	158
232	68	148	8	8
539	124	26	239	150
243	50	75	76	42
21	4	5	6	6
4	1	1	1	1
18	8	1	2	7
825	187	108	324	206
2	2	-	(1)	1
60	16	32	-	12
53	25	1	6	21
113	41	33	6	33
10,780	5,103	1,272	1,027	3,378
7,558	3,392	258	1,003	2,905

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (בהפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאוזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2023
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2023

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 63% מסך הפרמיות בענפים אלו

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

סה"כ	ענפי חביונות אחרים**	ענפי רכוש ואחרים*	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,415	842	1,021	939	613
1,244	321	785	47	91
2,171	521	236	892	522
224	65	37	92	30
1,947	456	199	800	492
83	34	15	7	27
208	46	154	4	4
2,238	536	368	811	523
2,188	345	489	866	488
717	152	412	64	89
1,471	193	77	802	399
631	132	204	198	97
53	9	12	16	16
7	-	1	3	3
70	35	2	5	28
2,232	369	296	1,024	543
24	11	1	2	10
30	178	73	(211)	(10)
(25)	(12)	-	(2)	(11)
5	166	73	(213)	(21)
10,760	5,192	1,181	932	3,455
7,212	3,215	233	873	2,891

פרמיות ברוטו	613
פרמיות ביטוח משנה	91
פרמיות בשייר	522
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	30
פרמיות שהורווחו בשייר	492
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	27
הכנסות מעמלות	4
סך כל ההכנסות	523
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו	488
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	89
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	399
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	97
הוצאות הנהלה וכלליות	16
הוצאות אחרות	3
הוצאות מימון, נטו	28
סך כל ההוצאות	543
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	10
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(10)
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(11)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	(21)
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2022	3,455
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2022	2,891

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חביונות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 73% מסך הפרמיות בענפים אלו

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
200	288	326	197	1,011
26	8	247	89	370
174	280	79	108	641
3	4	7	(45)	(31)
171	276	72	153	672
(13)	(2)	4	(13)	(24)
2	1	51	15	69
160	275	127	155	717
185	287	149	163	784
47	16	126	62	251
138	271	23	101	533
33	68	70	48	219
5	5	2	3	15
1	1	-	-	2
4	1	-	5	10
181	346	95	157	779
2	-	-	2	4
(19)	(71)	32	-	(58)
18	4	2	20	44
(1)	(67)	34	20	(14)
3,455	932	1,181	5,192	10,760
2,891	873	233	3,215	7,212

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 62% מסך הפרמיות בענפים אלו

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

סה"כ	ענפי חבויות אחרים**	ענפי רכוש ואחרים*	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,405	1,063	1,310	1,189	843
1,616	435	1,011	55	115
2,789	628	299	1,134	728
135	14	21	38	62
2,654	614	278	1,096	666
181	79	21	15	66
281	63	205	6	7
3,116	756	504	1,117	739
2,992	592	587	1,140	673
915	250	486	71	108
2,077	342	101	1,069	565
862	179	279	272	132
75	12	20	22	21
10	-	2	3	5
70	35	2	5	28
3,094	568	404	1,371	751
14	7	-	1	6
36	195	100	(253)	(6)
(47)	(23)	(1)	(4)	(19)
(11)	172	99	(257)	(25)
10,590	5,147	1,115	878	3,450
7,454	3,497	216	836	2,905

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
 פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, שייר ליום 31 בדצמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 71% מסך הפרמיות בענפים אלו
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 71% מסך הפרמיות בענפים אלו

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ג. קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. לעניין דירוג מידרוג, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
2. לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה יט') של הראל מימון והנפקות, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
3. לעניין תשקיף מדף של הראל מימון הנפקות, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
4. לעניין תשלום מבוסס מניות לעובדי החברה, ראו באור 9 ובאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
5. לעניין העמדת אשראי לחברת המצפן, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
6. לעניין פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 ו-30 ביוני 2023, ראו באור 9 ובאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, בהתאמה.
7. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ו') של הראל מימון והנפקות, ראו באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
8. לעניין תנאי העסקתו של עידן טמיר, קרובו של בעל שליטה, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
9. לעניין חלוקת דיבידנד ע"י החברה, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
10. לעניין תשלום מבוסס מניות של מנכ"ל החברה, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
11. לעניין רכישת חברת קבוצת תדהר בע"מ, ראו באור 9 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
12. לעניין דיונים בין רשות המיסים ובין התאחדות חברות הביטוח, ראו באור 5 ובאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.
13. לעניין סיום כהונה צפוי של יו"ר דירקטוריון החברה, מר מישל סיבוני, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

ד. מלחמת "חרבות ברזל"

1. לעניין מלחמת "חרבות ברזל" והשפעותיה, ראו באור 10 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה*

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)			
סך הכל	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
8,155	-	8,155	-
13,759	13,759	-	-
1,807	-	1,807	-
4,237	-	3,967	270
27,958	13,759	13,929	270

נכסי חוב סחירים (א)
נכסי חוב שאינם סחירים (*)
מניות (א2)
אחרות (א3)
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,166	-	15	10,151	-
13,145	13,145	-	-	-
1,604	-	-	1,604	-
3,595	-	-	3,290	305
28,510	13,145	15	15,045	305

נכסי חוב סחירים (א)
נכסי חוב שאינם סחירים (*)
מניות (א2)
אחרות (א3)
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
סך הכל	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,020	-	10,020	-
13,544	13,544	-	-
1,497	-	1,497	-
3,736	-	3,459	277
28,797	13,544	14,976	277

נכסי חוב סחירים (א)
נכסי חוב שאינם סחירים (*)
מניות (א2)
אחרות (א3)
סך הכל

* הנספח מתייחס להראל ביטוח סולו ולחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ראו באור 6 "מכשירים פיננסיים" בדוחות המאוחדים

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)*

1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,238	6,185	5,628	5,726	5,734	4,922
4,644	4,739	3,562	4,294	4,432	3,233
10,882	10,924	9,190	10,020	10,166	8,155
			-	-	-

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
 סך הכל נכסי חוב סחירים
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
 (במצטבר)

2. מניות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
895	908	1,074	999	1,110	1,233
312	308	353	498	494	574
1,207	1,216	1,427	1,497	1,604	1,807
			128	95	181

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

סך כל המניות
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
 (במצטבר)

3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2022	2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
288	288	279	294	287	320
2,285	2,146	2,581	3,442	3,308	3,917
2,573	2,434	2,860	3,736	3,595	4,237
			191	184	196
			247	301	282

השקעות פיננסיות סחירות

השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
 (במצטבר)

מכשירים נגזרים המוצגים
 בהתחייבויות פיננסיות

* הנספח מתייחס להראל ביטוח סולו ולחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

**דוח יחס כושר פירעון כלכלי של
הראל חברה לביטוח בע"מ
ליום 30 ביוני 2023**

תוכן עניינים
דוח יחס כושר פירעון כלכלי של
הראל חברה לביטוח בע"מ
ליום 30 ביוני 2023

4רקע ודרישות גילוי	.1
4משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II	.א
4הוראות מעבר	.ב
5הוראות בנושא הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון	.ג
6הגדרות	.ד
7מתודולוגית החישוב	.ה
8הערות והבהרות	.ו
9יחס כושר פירעון וסף הון	.2
10מידע אודות מאזן כלכלי	.3
16הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	.4
18הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	.5
19סף הון (MCR)	.6
20השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה	.7
21מגבלות על חלוקת דיבידנד	.8

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד
הדירקטוריון של הראל חברה לבטוח בע"מ

א.ג.נ.

הנידון : דיווח של רואה החשבון המבקר בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 30 ביוני 2023

מבוא

ביצענו את הנהלים המפורטים להלן בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II, של החברה, ליום 30 ביוני 2023 (להלן "הדוח" או "דוח יחס כושר פירעון"). הדיווח שלנו מתייחס אך ורק לחישובי יחס כושר פירעון ואופן ההצגה של דוח יחס כושר פירעון ואינו מתייחס לכל פעילות אחרת של החברה.

אחריות

הדירקטוריון וההנהלה אחראים להכנה ולהצגה של הדוח בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – "הממונה") בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II כפי שנכללו בפרק 2 חלק 2 שער 5 של החוזר המאוחד ובהנחיות נלוות (להלן ביחד – "הוראות הממונה"). החישובים, התחזיות וההנחות שהיוו בסיס להכנת המידע הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה. אחריות זו כוללת בחירה ויישום של שיטות מתאימות להכנת המידע הערוך ושימוש בהנחות ואומדנים לגילויים פרטניים, שהם סבירים בנסיבות הנתונות. יתרה מזאת, אחריות זו כוללת תכנון, הטמעה ותחזוקה של מערכות ותהליכים הרלוונטיים להכנת המידע הערוך באופן שאינו כולל מידע מוטעה מהותית.

אחריותנו היא להביע מסקנה על עריכת והצגת חישובי דוח יחס כושר פירעון בהתאם להוראות הממונה בהתבסס על הנהלים המפורטים להלן.

היקף הסקירה

ביצענו את התקשרותנו בהתאם לעקרונות תקן בינלאומי (ISAE) 3000 (Revised) לגבי "התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי" שפורסם ע"י IAASB. נהלי העבודה כללו את הנהלים המפורטים להלן, על מנת להעריך האם החישובים שבוצעו על ידי החברה בנושא האמור, ליום 30 ביוני 2023, מכל הבחינות המהותיות, אינם בהתאם להוראות הממונה. עם זאת, איננו מספקים מסקנה נפרדת עבור כל גילוי.

נהלי העבודה כללו את הנהלים הבאים:

- עיון בדוח יחס כושר פירעון וההסברים שנכללו בו;
- עריכת בירורים, בעיקר עם האנשים האחראים על הפקת דוח יחס כושר פירעון ועל עריכת חישובים בקשר ליחס כושר פירעון; לרבות בירורים אודות השינויים המהותיים שהתרחשו במודלים, במתודולוגיות בתהליכי החישוב ובמערכות;
- סקירת שינויים מהותיים במחקרים שהשפיעו על דוח זה, ככל שרלוונטי;

- ביצוע נהלי סקירה אנליטיים, ובכלל זה בחינת סבירות השינויים המהותיים בסעיפי הדוח המרכזיים.

לא בדקנו את נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 30 ליוני, 2023 כפי שמוצג בסעיף 3(6) פרט לגבי נהלי העבודה שלעיל לגבי סכום הניכוי שאינו עולה על הסכום המהוון הצפוי של מרווח הסיכון וההון הנדרש לכושר פירעון בגין סיכוני ביטוח חיים ובריאות בשל עסקים קיימים במשך תקופת הפריסה בהתאם לדפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש המשפיע הן על חישוב שחרור ההון הצפוי והן על שחרור מרווח הסיכון הצפוי כמפורט בהוראות לעניין חישוב מרווח הסיכון.

עבודתנו הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על הנהלים שבוצעו, לא בא לתשומת לבנו דבר הגורם לנו לסבור כי חישובי יחס כושר הפירעון ואופן ההצגה של דוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2023 של החברה, אינם ערוכים בהתאם להוראות הממונה, מכל הבחינות המהותיות.

יודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפרומות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בסעיף ו. הערות והבהרות בדבר יחס כושר הפירעון, בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון וכן בדבר אי הודאות הגלומה בהנחות ובתחזיות האקטואריות והפיננסיות בהן נעשה שימוש במסגרת הכנת הדוח.

סומך חייקין

רואי חשבון

27 בנובמבר, 2023

1. רקע ודרישות גילוי

א. **משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II**

המידע המפורט להלן, חושב בהתאם להוראות חוזר ביטוח 15-1-2020 מיום 14 באוקטובר 2020, שעניינו "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן - "הוראות משטר כושר פירעון כלכלי") ובהתאם להבהרות והנחיות נוספות של הממונה שעניין יישום משטר כושר פירעון כלכלי. המידע נערך ומוצג בהתאם להוראות פרק 1 שבחלק 4 לשער 5 בחוזר המאוחד, כפי שעודכנו לאחרונה בחוזר ביטוח 2022-1-8 מיום 13 במרץ 2022 שעניינו עדכון הוראות החוזר המאוחד בעניין "דין וחשבון לציבור" - גילוי אודות יחס כושר פירעון כלכלי (להלן - "הוראות הגילוי") ובהתאם להבהרות והנחיות נוספות של הממונה שעניין גילוי אודות יחס כושר פירעון כלכלי.

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי קובעות מודל סטנדרטי לחישוב ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, במטרה להביא לכך שחברת ביטוח תחזיק כרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים בלתי צפויים שלהם היא חשופה. **יחס כושר הפירעון הינו היחס בין ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון.**

ההון העצמי המוכר, לצורך משטר כושר פירעון כלכלי, מורכב מהון רובד 1 והון רובד 2. הון רובד 1 כולל הון עצמי המחושב באמצעות הערכת שוויים של הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח לפי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי, והון רובד 1 נוסף. הון רובד 1 נוסף והון רובד 2 כוללים מכשירי הון עם מנגנונים לספיגת הפסדים לרבות מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני אשר הונפקו לפני מועד התחילה. הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות מגבלות על הרכב הון עצמי ביחס ל-SCR (ראו להלן), כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה, המפורטת בסעיף 1.ב. להלן נקבע כי שיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

את ההון המוכר יש להשוות להון הנדרש כאשר קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן - "SCR"). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד של התממשות תרחישים שונים, תוך התחשבות ברמת המתאם של גורמי הסיכון השונים, הכל על בסיס ההנחיות בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.

- רמה מינימלית של הון (להלן - "MCR" או "סף הון"). בהתאם להוראות סולבנסי, סף ההון יהיה שווה לסכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בהוראות סולבנסי) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מה-SCR. ההון המוכר וההון הנדרש מחושבים באמצעות נתונים ומודלים המתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר. חישובים אלה הם בעלי רמת מורכבות גבוהה.

ב. **הוראות מעבר**

(א) הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות, בין היתר, הוראות מעבר, במסגרתן נקבעה תקופת פריסה בה תיושם אחת מהחלופות הבאות:

(1) פריסה הדרגתית של ההון הנדרש, עד לשנת 2024, כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה שיחושב על נתוני 30 ביוני 2023 לא יפחת מ-90% מה-SCR.

(2) הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום שיחושב כמפורט להלן.

החברה בחרה בחלופה השניה וזאת לאחר שקיבלה את אישור הממונה לכלול בחישוב עתודות הביטוח בתקופת הפריסה ניכוי מעתודת הביטוח (להלן - "הניכוי"). הניכוי מחושב, בהתאם להנחיות הממונה במכתב למנהלי חברות הביטוח מיום 15 באוקטובר 2020, המפרט את העקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה (להלן - "מכתב עקרונות הניכוי") והוא מופחת באופן הדרגתי עד ליום 31 בדצמבר 2032.

בהתאם לעקרונות חישוב הניכוי, הניכוי בתקופת הפריסה יחושב בחלוקה לקבוצות סיכון הומוגניות, בגין פוליסות שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר 2016. הניכוי האמור יחושב כהפרש שבין עתודות ביטוח בשייר במאזן הכלכלי לרבות מרווח הסיכון (Risk Margin) המיוחס להן (בניכוי התאמה לשווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות) לבין עתודות הביטוח בשייר על פי הדוחות הכספיים. על החברה לוודא שערכו של הניכוי בתקופת הפריסה יחושב בצורה זהירה ושמרנית ובכל מועד דיווח יהלום את קצב הגידול הצפוי ביחס כושר הפירעון, כאשר הוא מחושב ללא הניכוי בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות.

החברה נדרשת לחשב מחדש את הניכוי בתקופת הפריסה בתקופות עוקבות מידי שנתיים, אם חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכון או במבנה העסקים של החברה או בהתאם לדרישת הממונה. חישוב מחדש עשוי לשנות את ערכו של הניכוי.

חישוב הניכוי לראשונה בוצע ביום 31 בדצמבר 2019 וחישוב מחדש של הניכוי בוצע לאחרונה נכון ליום 30 ביוני 2022, על רקע ההשפעה המהותית של עליית הריבית במחצית הראשונה של שנת 2022 על גובה הניכוי. בנוסף, בוצעה הפחתה ליניארית מסכום הניכוי, בהתאמה לתקופת הפריסה. דירקטוריון החברה אישר ביום 3 בנובמבר 2022 את סכום הניכוי שחושב מחדש וביום 21 בנובמבר 2022 הודיע הממונה, כי אין לו הערות לחישוב מחדש של הניכוי ליום 30 ביוני 2022.

(ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים, החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

(ג) לעניין הרכב ההון המוכר, נקבע שההיקף המקסימלי של הון רובד 2 בתקופת הפריסה יעמוד על שיעור של 50% מההון הנדרש לכושר פירעון.

הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד בדוח זה

הנתונים הכלולים בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, לרבות ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, מבוססים, בין השאר, על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שבא לידי ביטוי בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, כתוצאה מכך שתחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שנחזה, בין היתר בהתייחס להנחות אקטואריות (בכלל זה שיעורי תמותה, תחלואה, החלמה, ביטולים, הוצאות, מימוש גמלה ושיעור רווח חיתומי), הנחות לגבי פעולות הנהלה עתידיות, הנחות על דפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש ומרווח הסיכון, שיעורי ריבית חסרת סיכון, תשואות בשוק ההון, הכנסות עתידיות ונזק בתרחישי קטסטרופה.

ג. הוראות בנושא הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון

ביום 5 בינואר 2022 פורסמו מכתב עקרונות ותיקון לחוזר המאוחד בנושא יישום הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון של חברת ביטוח (להלן - "הנחיות ORSA"). עיקרון מרכזי בבסיס ההערכה העצמית של הסיכונים וכושר הפירעון הוא יצירת קשר בין אסטרטגיה עסקית, סיכונים וניהול ההון.

בהתאם לסעיף 7.4.28 בפרק 3 לחלק 4 בשער 5 בחוזר המאוחד שכותרתו "דיווח לממונה על שוק ההון", חברת ביטוח תמסור לממונה דיווח אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. היישום צפוי להיות הדרגתי, חלקו ביום 1 בינואר 2023 עם השלמות ביום 1 בינואר 2024.

ביום 23 באוקטובר 2023 פורסם חוזר גופים מוסדיים בעניין "הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום - אוקטובר 2023" (להלן - "הוראות הממונה לשעת חירום"), אשר נותן ארכה של 60 ימים עד ליום 31 במרץ 2023 בהגשת הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) ודוחה את מועד הדיווח לראשונה על הערכה צופה פני עתיד ועל תרחישים וניתוחי רגישות, הנדרש במסגרת הדיווח על הערכה עצמית, ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025.

החברה העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בינואר 2023 ותדווח בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בהוראות הממונה לשעת חירום.

ד. הגדרות	
החברה	- הראל חברה לביטוח בע"מ.
הממונה	- הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
הוראות משטר כושר פירעון כלכלי	- הוראות חוזר הממונה 15-2020 בעניין "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II, על הבהרותיו.
אומדן מיטבי (Best Estimate)	- צפי של תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מחוזי הביטוח וחוזי ההשקעה במהלך כל תקופת קיומם, ללא מרווחי שמרנות, כשהם מהווים בריבית חסרת סיכון מותאמת.
ביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	- Similar to Life Techniques. ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח חיים.
ביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)	- Non-Similar to Life Techniques. ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח כללי.
הון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR)	- Basic Solvency Capital Requirement. הון נדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי ללא התחשבות בהון הנדרש בשל סיכון תפעולי, התאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה והון נדרש בשל חברות מנהלות.
הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	- Solvency Capital Requirement. סך ההון הנדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
הון עצמי מוכר	- סך הון רוברד 1 והון רוברד 2 של חברת ביטוח, לאחר ניכויים והפחתות בהתאם להוראות חלק ב' בנספח לחוזר סולבנסי.
הון רוברד 1 בסיסי	- הון עצמי חשבונאי בתוספת השינוי בעודף נכסים על התחייבויות הנובע מפערים בין אופן הערכת הנכסים וההתחייבויות במעבר למאזן כלכלי ובניכוי נכסים בלתי מוכרים ודיבינד שהוכרז לאחר תאריך הדוח ועד ליום פרסומו לראשונה של הדוח.
הון רוברד 1 נוסף	- שטר הון צמית, מניות בכורה לא צוברות, מכשיר הון ראשוני מורכב, מכשיר הון רוברד 1 נוסף.
הון רוברד 2	- מכשירי הון רוברד 2, מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב - כששוים מוערך לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר סולבנסי.
השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון	- השפעת המתאם החלקי בין סיכונים שונים במודל על סכימתם. ככל שיש פיזור בין מגזרי הפעילות בתיק ופיזור בין הסיכונים, כך השפעת המתאם גדלה והוא מפחית את סך הסיכון.
יחס כושר פירעון	- היחס בין ההון העצמי המוכר לבין ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת הביטוח.
התאמת תרחיש מניות	- דרישת הון מוקטנת על סוגי השקעות מסוימים שתגדל בהדרגתיות עד לשנת 2023 כשדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.
מאזן כלכלי	- מאזן החברה כאשר שווים של הנכסים וההתחייבויות מותאם לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר סולבנסי.
מרווח סיכון (RM)	- Risk Margin. סכום נוסף על האומדן המיטבי המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של החברה.
מתאם תנודתיות (VA)	- Volatility Adjustment. רכיב אנטי מחזורי המשקף את המרווח הגלום בתיק נכסי חוב

- מייצג של חברות ביטוח, ומתווסף לעקום הריבית המתואמת בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
- **ניכוי בתקופת הפריסה** - חברת ביטוח רשאית, לאחר שקיבלה אישור לכך מהממונה, לנכות בתקופת הפריסה סכום מעתודות הביטוח, בהתאם לעקרונות שקבע הממונה. גידול בעתודות הביטוח ייפרס בצורה הדרגתית עד לשנת 2032.
 - **סף הון מינימלי (MCR)** - Minimum Capital Requirement. הון מינימלי הנדרש מחברת הביטוח.
 - **רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP)** - Expected Profit in Future Premiums. הרווח העתידי הגלום בהתחייבויות חוזי ביטוח חיים ובריאות קיימים הנובע מפרמיות עתידיות.
 - **UFR** - Ultimate Forward Rate. שיעור הריבית העתידית האחרונה הנגזר מהריבית הריאלית הצפויה בטווח הארוך ומהציפיות לאינפלציה בטווח הארוך, אליה מתכנס עקום הריבית המתואמת, בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
 - **מבוקר** - ביקורת רואה החשבון המבקר של החברה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי 3400 ISAE - בדיקה של מידע כספי עתידי ובהתאם להנחיות הממונה, כפי שנכללו בנספח ב' לחוזר ביטוח 2017-1-20 מ-3 בדצמבר 2017, המפרט הוראות לעניין ביקורת על דוח יחס כושר פירעון כלכלי.
 - **בלתי מבוקר** - סקירת רואה החשבון המבקר של החברה, בהתאם לתקן ISAE 3000 - התקשרויות מסוג ASSURANCE שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי ובהתאם להנחיות הממונה שנכללו בחוזר ביטוח 2023-1-10 מ-28 באוגוסט 2023, המפרט הוראות לעניין סקירה על דוח יחס כושר פירעון כלכלי רבעוני.

ה. מתודולוגית החישוב

דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי חושב ונערך בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי. להלן עיקרי ההוראות:

מאזן כלכלי

המאזן הכלכלי מחושב לפי ההוראות המפורטות שפרסם הממונה, אשר מבוססות על כללי Solvency II באירופה, עם התאמות למאפייני המוצרים והסביבה הכלכלית בישראל. מטרת הכללים היא לשקף את הערך הכלכלי של סעיפי המאזן בהתאם לתפיסת הממונה. לפי ההוראות, ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin), המייצג את התוספת להתחייבויות הביטוחיות שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת תדרוש, לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח. על פי ההוראות, מרווח הסיכון מחושב בשיטת עלות ההון, בשיעור של 6% לשנה מההון הנדרש הצפוי, בגין סיכונים ביטוחיים, לאורך חיי העסקים הקיימים. המאזן הכלכלי נערך על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה. המאזן הכלכלי אינו כולל את הערך הכלכלי של הוצאות רכישה נדחות ושל נכסים לא מוחשיים, למעט נכסי אינשורטק שקיבלו הכרה על ידי הממונה.

ניכוי בתקופת הפריסה

כאמור לעיל, החברה בחרה בחלופה הקיימת בהוראות המעבר לפיה ניתן להגדיל את ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח אשר ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032. הניכוי בתקופת הפריסה מחושב בהתאם למכתב עקרונות הניכוי, כמתואר בסעיף 1.ב.א) לעיל.

ההון הנדרש לכושר פירעון

חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון מבוסס על הערכת החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לרכיבי הסיכון הבאים, אשר קבועים בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי: סיכוני ביטוח חיים, סיכוני ביטוח בריאות, סיכוני ביטוח כללי, סיכוני שוק, סיכוני צד נגדי וסיכון נכסים בלתי מוחשיים. רכיבי סיכון אלה כוללים תתי רכיבי סיכון בהתייחס לסיכונים ספציפיים אליהם חשופה חברת הביטוח. הערכת חשיפת ההון העצמי הכלכלי לכל תתי רכיבי סיכון מתבצעת על בסיס תרחיש מוגדר שנקבע בהנחיות. קביעת ההון הנדרש לכושר פירעון מבוססת על סכימה של דרישות ההון בגין רכיבי הסיכון ותתי רכיבי

הסיכון כאמור, בניכוי השפעת הפיזור בין הסיכונים בחברה על פי מקדמי המתאם המיוחסים להם לפי ההוראות, ובניכוי התאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה, כמפורט בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי. בנוסף, כולל חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון רכיבים של הון נדרש בגין סיכון תפעולי ובגין חברות מנהלות.

יודגש כי לתוצאות המודלים המשמשים בחישוב ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, רגישות גבוהה לתחזיות ולהנחות הכלולות בהם וכן לאופן יישומן של ההנחות. ליחס כושר הפירעון הכלכלי רגישות גבוהה למשתני שוק ולמשתנים אחרים ובהתאם עשוי להיות תנודתי. דרישת ההון בגין כל סיכון מחושבת בהתאם לחשיפת החברה לסיכון זה ובהתחשב בפרמטרים שנקבעו בהוראות. גובה ההון הנדרש מייצג, על פי ההוראות, את היקף ההון העצמי שיאפשר לחברת הביטוח לספוג, בשנה הקרובה, הפסדים בלתי צפויים ולעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים ומוטבים במועדן, ברמת בטחון של 99.5%.

ההתאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה

בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי, חברת ביטוח רשאית להכיר בהתאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה עד לגובה יתרת העתודה למסים נדחים נטו הרשומה במאזן הכלכלי, בתוספת נכס מס כנגד רווחים עתידיים שמתקיימים בו כל התנאים הבאים:

- באפשרותה של חברת הביטוח להראות לממונה, כי סביר שרווחים עתידיים חייבים במס יהיו זמינים ונכסי המס יהיו ניתנים למימוש כנגדם;
- הוא נובע מפעילות בביטוח כללי או ביטוח בריאות NSLT בלבד;
- ערכו אינו עולה על שיעור של 5% מה-BSCR.

1. הערות והבהרות

1. כללי

זוח יחס כושר הפירעון כולל, בין היתר, תחזיות המבוססות על הנחות ופרמטרים בהתאם לניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת, ועל הערכות החברה לגבי העתיד ככל שיש לחברה מידע רלוונטי וקונקרטי עליו ניתן להתבסס. המידע והמחקרים הם אותם אלו ששימשו בסיס לדיווח הכספי של החברה ליום 30 ביוני 2023. לא הובאו בחשבון מידע או מחקרים אשר גובשו לאחר מועד פרסום הדיווח הכספי של החברה ליום 30 ביוני 2023 אם וככל שבוצעו. יודגש כי נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות ואין בידי החברה יכולת להעריך את השפעת הרפורמות והשינויים הללו באופן אמין. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב. למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

2. השפעות עתידיות של מעשי חקיקה ורגולציה הידועים ליום פרסום הדוח וחשיפה לתלויות

(א) תחום הביטוח נתון בשנים האחרונות לשינויים תכופים בהסדרים תחיקתיים ולהוראות רגולטוריות תכופות. ראו בקשר לכך סעיף 2.3 בפרק תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין בתחומי פעילות הקבוצה בדוח הביניים ליום 30 ביוני 2023.

למעשי החקיקה ולהוראות הרגולציה קיימת השלכה על רווחיות החברה ותזרימי המזומנים שלה וכפועל יוצא על יחס כושר הפירעון הכלכלי.

חישוב יחס כושר הפירעון אינו כולל את כל ההשפעה האפשרית של מעשי החקיקה האמורים וההוראות הרגולטוריות וכן התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל, שכן אין בידי החברה, נכון למועד זה, יכולת להעריך את כל השפעתם על תוצאותיה העסקיות ועל יחס כושר הפירעון.

(ב) בהתאם להוראות סולבנסי, השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי נקבע על פי שווין במאזן החשבונאי בהתאם להוראות תקן בינלאומי לחשבונאות IAS 37. מדידה זו אינה משקפת את ערכן הכלכלי. לא ניתן

להעריך את השלכות אי הודאות הנגזרת מהחשיפה לתלויות המתוארת בבאור 7'א' לדוחות הכספיים לרבעון שני 2023, לרבות השפעתה על הרווחיות העתידית ועל יחס כושר הפירעון.

2. יחס כושר פירעון וסף הון**א. יחס כושר פירעון כלכלי**

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	
15,478	15,624
9,149	9,350
6,329	6,274
169%	167%

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון – ראו סעיף 4

הון נדרש לכושר פירעון – ראו סעיף 5

עודף הון

יחס כושר פירעון כלכלי

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:

גיוס/(פדיון) הון

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

עודף הון

יחס כושר פירעון כלכלי

20	-
15,498	15,624
6,349	6,274
169%	167%

שינויים עיקריים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים

מצב ההון של החברה ליום 30 ביוני 2023 הושפע מההתפתחות העסקית השוטפת של החברה, חלוקת דיבידנד, שינויים במשתני שוק, עדכון הנחיות רגולטוריות, עדכוני מודל שוטפים והתכלות הניכוי.

- החישוב ליום 30 ביוני 2023 כולל חלוקת דיבידנד בסך 450 מיליוני ש"ח שהוכרז על ידי החברה בחודש יוני 2023 ושולם ביום 3 ביולי 2023.
- במהלך תקופת הדוח חלה עליה קלה בעקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון וברכיב ה-Volatility Adjustment, באופן שגרם לירידה בשווי ההתחייבויות הביטוחיות במוצרי חיסכון, מוצרי סיעוד וביטוח כללי ולירידה בדרישות ההון של חלק מהתרחישים הביטוחיים. מנגד, עלית הריבית גרמה לירידה בשווי נכסי חוב. במצטבר, שינויים אלה הובילו לגידול בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.
- בתקופת הדוח עלה מדד המחירים לצרכן ב-2.46% והוביל במצטבר לקטיון בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.
- מצב ההון הושפע לחיוב משחרור דרישות הון ועלות הון בגין עסקים קיימים אשר קוזזו חלקית ע"י דרישות הון ועלות הון של עסקים חדשים אשר נמכרו בתקופת הדוח.
- נכון ליום 30 ביוני 2023 בוצעה הפחתה ליניארית מסכום הניכוי, בהתאמה לתקופת הפריסה. עדכון הניכוי הביא לקטיון בעודף ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה.

לפרטים בדבר יחס כושר הפירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, וללא התאמת תרחיש מניות ובדבר יעד עודף ההון ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד ראו סעיף 8 להלן.

שינויים מהותיים לאחר מועד החישוב

לאחר מועד החישוב, ברבעון השלישי של שנת 2023, עקום הריבית השקלית הצמודה חסרת הסיכון המשיך לעלות, על רקע המצב המאקרו-כלכלי ומגמות ריבית בעולם. אירועי ה-7 באוקטובר 2023 ומלחמת "חרבות ברזל" גרמו לעליה נוספת משמעותית בעקום לכל אורכו באופן שצפוי להגדיל באופן מהותי את עודף ההון ויחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה. מנגד, הירידות בשוקי ההון בישראל צפויות לקזז באופן חלקי את ההשפעה החיובית על עודף ההון.

קיימת אי ודאות רבה לגבי ההשלכות של המלחמה על המשק ועל הפעילות הכלכלית. החברה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה. לפירוט ראו גם באור 1ב' בדוח הביניים ליום 30 בספטמבר 2023.

ב. סף הון (MCR)

לימים 31 בדצמבר 2022	לימים 30 ביוני 2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	
2,869	2,943
11,497	11,538

סוף הון (MCR) - ראו סעיף 6.א

הון עצמי לעניין סוף הון - ראו סעיף 6.ב

3. מידע אודות מאזן כלכלי

השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי חושב בהתאם להוראות הכלולות בפרק המדידה של נכסים והתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים, בחוזר המאוחד (פרק 1 חלק 2 של שער 5) (להלן - "פרק מדידה בחוזר המאוחד"), למעט פריטים שנקבע לגביהם אחרת בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, כדלהלן:

(1) מאזן מאוחד

הנתונים במאזן הכלכלי מוצגים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה.

(2) נכסים

א. נכסים בלתי מוחשיים - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן א', חברת ביטוח תעריך נכסים בלתי מוחשיים בשווי אפס, למעט השקעה באינשורטק כהגדרתה בחוזר סולבנסי אשר קיבלה את אישור הממונה לכך, כנדרש.

ב. הוצאות רכישה נדחות - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן א', חברת ביטוח תעריך הוצאות הרכישה בשווי אפס.

ג. השקעה בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ב', החישוב נעשה בשיטת השווי המאזני המותאם, בהתאם להוראות החוזר לעניין חברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח. בהתאם לשיטה זו נכלל חלקה של החברה בחברות המוחזקות על בסיס חלקה היחסי בעודף הנכסים על ההתחייבויות שלהן, המחושב בהתאם לערך הכלכלי של הנכסים וההתחייבויות בהתאם להנחיות החוזר, המחושב על בסיס הדוחות הכספיים שלהן לאחר מחיקת הנכסים הבלתי מוחשיים. בחברות מוחזקות בהן המאזן הכלכלי משקף עודף התחייבויות על נכסים, שווי השקעה יעמוד על אפס ולא יהיה שלילי וזאת כאשר ערכה במאזן החשבונאי חיובי. הערך הכלכלי של החברות המוחזקות אינו כולל את הרווחים הגלומים בחברות אלו. בחברה מנהלת נוסף לערך הכלכלי 35% מיתרת הפרש המקורי המתייחס לחברה זו.

ד. נכסי חוב בלתי סחירים - בהתאם לחלק א' פרק 1, שווים ההוגן של נכסי חוב בלתי סחירים מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

ה. אג"ח מיועדות - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ה', חברת הביטוח מבצעת התאמה לערכן של אג"ח מיועדות למאזן הכלכלי.

(3) התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, מרווח סיכון (RM) ונכסי ביטוח משנה

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה מחושבות, בהתאם לחלק א' פרק 4, של הוראות משטר כושר פירעון כלכלי, על בסיס אומדן מיטבי (להלן - "BE" או "Best Estimate") המבוסס על הנחות שהינן בעיקר פרי השלכת הניסיון הקיים ביחס לאירועי עבר כלפי העתיד, במסגרת הסביבה בה פועלת החברה וללא מקדמי שמרנות. ככלל, חישוב התחייבויות ביטוח חיים ובריאות (SLT) בוצע בהתאם לפרקטיקת החישוב של הערך הגלום של חוזי ביטוח (Embedded Value - EV) בישראל,

והישוב התחייבויות ביטוח כללי בוצע על בסיס החלק המתייחס ל-BE - בפרק המדידה בחוזר המאוחד המתייחס לנוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי.

מדידת ההתחייבויות הביטוחיות במאזן הכלכלי מבוססת על היוון התזרימים העתידיים הצפויים, כולל רווח עתידי, בריבית חסרת סיכון בתוספת VA ובהתחשב ב-UFR, על בסיס הערכה מיטבית שאינה כוללת מרווחי שמרנות, כאשר ניתן ביטוי לסיכון ברכיב ה-RM שהינו התחייבות נפרדת. זאת, בשונה מהדוחות הכספיים בהם מוערכות ההתחייבויות הביטוחיות עם מרווחי שמרנות, בשיטות ובשיעורי היוון כמתואר בבאור 3ג' לדוחות הכספיים לשנת 2022.

חישוב התחייבויות הביטוח בגין ביטוח חיים ובריאות ארוך טווח בוצע על ידי היוון תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים של החברה, באמצעות מודל המיושם על מידע, הקיים במערכות התפעוליות של החברה, לגבי הכיסויים הביטוחיים, ועל הנחות דמוגרפיות, כלכליות והתנהגותיות רבות. התזרימים הצפויים כוללים לדוגמה פרמיות חזויות לאור שיעורי הביטולים הצפויים, בניכוי הוצאות שתהיינה לחברה בגין הכיסויים לרבות עמלות לסוכנים, תביעות צפויות וכיוצא בזה.

תזרים זה מהווה לפי עקום ריבית אשר נקבע על-ידי הממונה ואשר מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח מדינת ישראל ("ריבית חסרת סיכון"), עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) אשר נקבע על ידי הממונה.

חישוב ההתחייבויות אינו כולל תזרימים בגין מכירות עתידיות, אך כולל הנחה של המשך קבלת פרמיות בגין עסקים קיימים (למעט בגין פוליסות ללא סיכון ביטוחי, לרבות חוזי השקעה). בנוסף, החישוב מניח המשך פעילות עסקית כ-"עסק חיי", דהיינו שמבנה החברה לא ישתנה ולפיכך חלק מההוצאות הקבועות בעתיד לא תיוחסנה לתיק הקיים כיום, אלא לעסק חדש שצפוי להימכר בעתיד.

סביר כי תזרימי המזומנים בפועל יהיו שונים, במידה כזו או אחרת, מההערכות שבוצעו על בסיס "ההערכה המיטבית" וזאת אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים העומדים בבסיס החישוב. ראו גם סעיף 1.1. לעיל - הערות והבהרות.

מגבלות והסתייגויות בחישוב ההערכה המיטבית

- ככלל, ההנחות שביסוד המודלים גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה לאורך השנים האחרונות, אשר לא כללו אירועים קיצוניים. קיימת, אמנם, הסתברות נמוכה להתרחשות אירועים קיצוניים אך אין ביכולת החברה להעריך הסתברות זו וגם לא את מידת השפעתם של אירועים אלה. בהתאם לכך, אירועים כאלה לא הובאו בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודלים.
- בשל העדר נתונים מספקים, בחישוב הערכה מיטבית לא הונח והחברה לא בדקה, את רמת המתאם (קורלציה) בין הנחות דמוגרפיות ותפעוליות לבין הנחות הנוגעות לתנאי השוק (למשל שיעור הריבית), מתאם אשר עלול להשפיע על ההערכה המיטבית באופן מהותי.
- קביעת ההערכה המיטבית אמורה להתבסס על הערכת התפלגות של תוצאות ההערכה האפשריות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות ההערכה המיטבית לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים בביטוח חיים ובריאות SLT, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי, וללא התחשבות של תלות או התאמה בין ההנחות השונות, או בין ההנחות לפרמטרים כלכליים חיצוניים כגון מיסוי, ריבית או רמת התעסוקה במשק.
- תזרימי המזומנים העתידיים מתייחסים, במקרים רבים, לעשרות שנים קדימה. המחקרים עליהם מבוססות ההנחות שבבסיס התזרימים מבוססות על מיטב הידיעה של ההנהלה, בעיקר בהתאם למה שקרה בשנים האחרונות. קיימת מידה רבה של חוסר וודאות האם ההנחות בבסיס התזרימים אכן תתממשנה.

הנחות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

ההנחות שבבסיס החישוב נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי גורמים דמוגרפיים ותפעוליים רלוונטיים, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה. ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומתבססות על ניסיון רלוונטי ו/או על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמותה ותחלואה שפורסמו על ידי הממונה.

ההנחות התפעוליות (הוצאות הנהלה וכלליות) חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחירי פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות להתחייבויות הביטוחיות הרלוונטיות, לרבות: הקצאת ההוצאות למגזרים השונים ולפעילויות השונות (הפקה,

ניהול שוטף, השקעות ניהול תביעות וכיוצא בזה) והנחות לגבי אופן ההתפתחות העתידית שלהן (בהתאם למדד, היקף פרמיות, מספר כיסויים, היקף נכסים וכדומה).

ההנחות העיקריות עליהן הסתמכנו בחישובים הינן כדלקמן:

(א) הנחות כלכליות

- ריבית היוון - עקום ריבית חסר סיכון אשר מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח מדינה צמודות בישראל ("ריבית חסרת סיכון"), עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) המחושב על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, הכל כפי שנקבע על ידי הממונה.
- שיעור התשואה על נכסים המגבים את מוצרי ביטוח החיים תלויי התשואה הינו זהה לריבית ההיוון.
- אג"ח מיועדות מוערכות בהתאם לשווין ההוגן המביא בחשבון את שיעור הריבית הנקוב בהן ואת ההערכה המיטבית לגבי הזכאות העתידית של החברה לרכישתן.

(ב) הנחות תפעוליות (עבור ביטוח חיים ובריאות)

הוצאות הנהלה וכלליות - החברה ניתחה את ההוצאות אשר מיוחסות למגזרי הביטוח הרלוונטיים בדוח הכספי, וייחסה אותן למוצרים וסוגי כיסוי שונים, ולפעולות שונות כגון תפעול שוטף של הכיסויים, ניהול השקעות, טיפול בתביעות, תשלום גמלאות ועוד. מחקר ההוצאות מתעדכן מידי תקופה וסוגי ההוצאות השונות מועמסים על תזרים המזומן העתידי ביחס למשתנים הרלוונטיים כגון מספר כיסויים, כמות פרמיות, עתודות או מספר תביעות. קביעת ההוצאות העתידיות וכן אופן הקצאתן לתזרימים העתידיים כוללים בתוכם הערכות של החברה ושיקולי דעת רבים אשר משפיעים על סך ההתחייבויות.

(ג) הנחות דמוגרפיות

- ביטולים (הפסקת תשלום פרמיה, סילוק פוליסות, משיכות)
- תמותת גמלאים ופעילים
- תחלואה (שיעור ואורך התביעות) למוצרי סיעוד, אי כושר עבודה ובריאות
- מימוש ומסלולי גמלה

(ד) הנחות בביטוח כללי

עלות תביעות, בגין נזקים עתידיים ונזקים שאירעו אך טרם שולמה התביעה בגינם - בהתאם לניסיון העבר של החברה בענפים השונים בקשר לשיעורי התביעות, גובה התביעות וקצב תשלומי התביעות בענפים בעלי זנב ארוך.

(4) מרווח סיכון (Risk Margin)

בנוסף להתחייבויות הביטוחיות על בסיס הערכה מיטבית, מחושב רכיב של מרווח סיכון, המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת תדרוש לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח, המחושבות על בסיס הערכה מיטבית, במלואן. ה-Risk Margin מחושב בהתאם להוראות הממונה על סמך שיעור עלות הון של 6% ומהוון בריבית חסרת סיכון מותאמת, אך ללא רכיב ה-VA. דרישת ההון העתידית מחושבת לפי "שיטת גורמי הסיכון", על ידי שינוי רכיבי דרישת ההון שחושבו למועד הדיווח, למעט דרישת הון בגין סיכוני שוק, בהתאם להתפתחות החזויה של גורמי הסיכון שיוחסו להם. גורמים אלה נועדו לשקף את התפתחות הסיכונים על פני ציר הזמן.

מגבלות והסתייגויות בחישוב מרווח הסיכון

כאמור לעיל, מרווח הסיכון מחושב בשיטת עלות ההון, בשיעור של 6% לשנה מההון הנדרש הצפוי בגין סיכונים ביטוחיים לאורך חיי העסקים הקיימים. שיטת חישוב זו הוגדרה על ידי הממונה ואיננה משקפת בהכרח את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של החברה. בנוסף, דרישות ההון מבוססות על ההערכה המיטבית, לרבות מגבלותיה כפי שתוארו לעיל.

כמו כן, תרחישי הקיצון והקורלציות המוגדרים במסגרת המודל הסטנדרטי לחישוב דרישות ההון מתבססים על סדרת תרחישים והנחות אשר הוגדרו על ידי הממונה ואין בהם משום שיקוף כלשהו של ניסיון החברה בפועל.

(5) התחייבויות אחרות

א. התחייבויות תלויות - לעניין השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי ראו סעיף 1.ו.2.ב) לעיל.

- ב. **התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו** - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ג', החישוב הנו על בסיס הפער בין השווי שיוחס לנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי לבין השווי שמיוחס להם לצרכי מס בהתאם להוראות ההכרה, המדידה וההצגה של תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS 12). הכרה בנכסי מיסים נדחים תתאפשר רק אם החברה תעמוד במבחנים הכלולים בהוראות סולבנסי, וזאת בנוסף על המבחנים הכלולים בתקן החשבונאות האמור. היתרה כוללת גם התחייבות בגין מיסים נדחים הנובעים מהניכוי בתקופת הפריסה.
- ג. **זכאים ויתרות זכות** - בהתאם לחלק א' פרק 1, חלק מהיתרות בסעיף זה חושבו בהתאם לעקרונות הכלליים לעניין המאזן הכלכלי.
- ד. **התחייבויות פיננסיות** - בהתאם לעקרונות הכלליים שנקבעו בהוראות סולבנסי ובכפוף להנחיה חלק א' פרק 3 לפיה אין לקחת בחשבון שינויים שחלו בסיכון אשראי של החברה אלא רק בגין שינויים בריבית חסרת סיכון. כלומר, ריבית ההיוון הינה ריבית חסרת סיכון בתוספת המרווח ביום ההנפקה.

(6) ערכו של הניכוי בתקופת הפריסה ליום 30 ביוני 2023

הניכוי בתקופת הפריסה חושב, בהתאם להוראות הכלולות בחוזר סולבנסי ובמכתב למנהלי חברות הביטוח: "עקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה במשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II" מיום 15 באוקטובר 2020 (להלן - **"מכתב עקרונות הניכוי"**).

הניכוי מחושב כסכום ההפרשים החיוביים שבין עתודות ביטוח בשייר במאזן הכלכלי לרבות מרווח הסיכון (Risk Margin) (בניכוי התאמה לשווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות) לבין עתודות הביטוח בשייר על פי הדוחות הכספיים לאותו מועד. הפרשים אלה חושבו ברמת קבוצות מוצרים ובהתאם להוראות הכלולות במכתב העקרונות. חישוב הניכוי לראשונה בוצע ביום 31 בדצמבר 2019 וחישוב מחדש של הניכוי בוצע לאחרונה נכון ליום 30 ביוני 2022, על רקע ההשפעה המהותית של עליית הריבית במחצית הראשונה של שנת 2022 על גובה הניכוי. בנוסף, בוצעה הפחתה ליניארית מסכום הניכוי, בהתאמה לתקופת הפריסה. דירקטוריון החברה אישר ביום 3 בנובמבר 2022 את סכום הניכוי שחושב מחדש וביום 21 בנובמבר 2022 הודיע הממונה, כי אין לו הערות לחישוב מחדש של הניכוי ליום 30 ביוני 2022. הניכוי נכון ליום 30 ביוני 2023 הסתכם לסך של 3,053 מיליוני ש"ח (לאחר הפחתה ליניארית בהתאם לתקופת הפריסה).

2022 ליום 31 בדצמבר		2023 ליום 30 ביוני		א. מאזן כלכלי
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
236	1,141	236	1,181	נכסים:
-	2,423	-	2,517	נכסים בלתי מוחשיים
1,309	1,309	1,375	1,375	הוצאות רכישה נדחות
				רכוש קבוע
27	28	28	28	השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח
1,350	1,351	1,326	1,328	חברות מנהלות
				חברות מוחזקות אחרות
1,377	1,379	1,354	1,356	סך כל השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח
2,060	2,060	1,901	1,901	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
2,293	2,293	2,341	2,341	נדל"ן להשקעה – אחר
1,321	4,992	1,525	5,260	נכסי ביטוח משנה
3,066	3,118	2,109	2,151	חייבים ויתרות חובה
67,420	67,420	70,276	70,276	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
9,993	9,993	9,017	9,017	השקעות פיננסיות אחרות
8,655	8,516	8,751	8,675	נכסי חוב סחירים
7,048	5,031	7,056	5,148	נכסי חוב שאינם סחירים, למעט אג"ח מיועדות
1,497	1,497	1,627	1,627	אג"ח מיועדות
3,725	3,725	4,073	4,073	מניות
				אחרות
30,918	28,762	30,524	28,540	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
6,450	6,450	6,878	6,878	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,425	1,425	1,585	1,585	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
1,522	1,522	1,699	1,699	נכסים אחרים
119,397	124,294	121,803	127,060	סך כל הנכסים
77,876	77,848	80,300	80,315	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
				הון
10,637	4,230	10,627	3,763	הון רובד 1 בסיסי
10,637	4,230	10,627	3,763	סך כל ההון
				התחייבויות
13,330	30,543	12,966	31,497	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
72,101	76,267	74,904	79,098	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
10,445	-	10,611	-	מרווח סיכון (RM)
(3,213)	-	(3,053)	-	ניכוי בתקופת הפריסה
4,025	695	4,289	722	התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו
5,438	5,540	5,233	5,346	זכאים ויתרות זכות
6,398	6,783	5,994	6,402	התחייבויות פיננסיות
236	236	232	232	התחייבויות אחרות
108,760	120,064	111,176	123,297	סך כל ההתחייבויות
119,397	124,294	121,803	127,060	סך כל ההון וההתחייבויות

ב. הרכב התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

ליום 30 ביוני 2023		
אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
ברוטו	ביטוח משנה	שייר
(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח		
2,858	(1,466)	4,324
10,108	2,852	7,256
12,966	1,386	11,580
74,904	139	74,765
87,870	1,525	86,345

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)

חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

ליום 31 בדצמבר 2022		
אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
ברוטו	ביטוח משנה	שייר
(מבוקר)		
מיליוני ש"ח		
3,413	(1,643)	5,056
9,917	2,779	7,138
13,330	1,136	12,194
72,101	185	71,916
85,431	1,321	84,110

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)

חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

שינויים עיקריים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים

השפעת עליית עקום הריבית המשמש להיוון ההתחייבויות הביטוחיות, עליית מדד המחירים ושינויים בתיק הביטוחי הובילו במצטבר לעליה בסה"כ ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה במחצית הראשונה של שנת 2023. לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

4. הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

ליום 30 ביוני 2023			
סה"כ	הון רובד 1		
	הון רובד 2	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 1 בסיסי
(בלתי מבוקר)			
מיליוני ש"ח			
15,833	4,789	417	10,627
(95)	-	-	(95)
-	-	-	-
(114)	(114)	-	-
15,624	4,675	417	10,532
12,704			12,704

הון עצמי
 ניכויים מהון רובד 1 (א)
 הפחתות (ב)
 חריגה ממגבלות כמותיות (ג)
 הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
 מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP) לאחר
 מס

ליום 31 בדצמבר 2022			
סה"כ	הון רובד 1		
	הון רובד 2	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 1 בסיסי
(מבוקר)			
מיליוני ש"ח			
15,605	4,555	413	10,637
(127)	-	-	(127)
-	-	-	-
-	-	-	-
15,478	4,555	413	10,510
12,246			12,246

הון עצמי
 ניכויים מהון רובד 1 (א)
 הפחתות (ב)
 חריגה ממגבלות כמותיות (ג)
 הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
 מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP) לאחר
 מס

- (א) ניכויים מהון רובד 1 - בהתאם להגדרות "הון רובד 1 בסיסי" בנספח לסימן ב' בפרק 2 בחלק 2 של שער 5 בחוזר המאוחד - "משטר כושר פירעון כלכלי" (להלן - "נספח משטר כושר פירעון כלכלי"). ניכויים אלה כוללים את סכום הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות בשל חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה בניגוד לתקנות כללי ההשקעה, סכום השקעה עצמית במניות רגילות וסכום דיבידנד שהוכרז לאחר יום הדוח ועד ליום הפרסום לראשונה של הדוח.
- (ב) הפחתות - בהתאם להוראות פרק 6 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" לנספח "משטר כושר פירעון כלכלי".
- (ג) חריגה ממגבלות כמותיות - בהתאם להוראות פרק 2 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברות ביטוח" לנספח "משטר כושר פירעון כלכלי".

4. הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (המשך)

(ד) הרכב הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון:

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	מיליוני ש"ח
10,510	10,532	הון רובד 1:
		הון רובד 1 בסיסי
		הון רובד 1 נוסף:
413	417	מכשירי הון ראשוני מורכב
413	417	סך הון רובד 1 נוסף
10,923	10,949	סך הון רובד 1
		הון רובד 2:
2,654	3,144	מכשירי הון רובד 2
1,348	1,358	מכשירי הון משני מורכב
553	287	מכשירי הון שלישוני מורכב
-	(114)	בניכוי הפחתה בשל חריגה ממגבלה כמותית
4,555	4,675	סך הון רובד 2
15,478	15,624	סך הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.
לפרטים אודות מידע בדבר הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות ראו סעיף 7 "השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה" להלן.

5. הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

ליים 31 בדצמבר 2022	ליים 30 ביוני 2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
4,921	5,052	הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR
366	363	הון נדרש בשל רכיב סיכון שוק (*)
4,005	4,137	הון נדרש בשל רכיב סיכון צד נגדי
8,552	8,780	הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח חיים
2,095	2,110	הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח בריאות (SLT+NSLT)
19,939	20,442	הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח כללי
(6,708)	(6,861)	סה"כ
118	118	השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון
13,349	13,699	הון נדרש בשל רכיב סיכון נכסים בלתי מוחשיים
461	478	סה"כ הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR
(4,681)	(4,847)	הון נדרש בשל סיכון תפעולי
10	10	התאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה
10	10	הון נדרש בשל חברות מנהלות:
20	20	קרן החיסכון לצבא הקבע-חברה לניהול קופות גמל בע"מ
9,149	9,350	לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ
		סה"כ הון נדרש בשל חברות מנהלות
		סה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

(*) הון נדרש בשל סיכון שוק כולל התאמת תרחיש מניות

לפרטים אודות מידע בדבר הון נדרש לכושר פירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות ראו סעיף 7 "השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה" להלן.

שינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

6. סף הון (MCR)

(א) סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	
2,869	2,943
2,287	2,338
4,117	4,208
2,869	2,943

סף הון MCR לפי נוסחה (MCRlinear)
 גבול תחתון (25% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)
 גבול עליון (45% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)
 סף הון (MCR)

(ב) הון עצמי לעניין סף הון

ליום 30 ביוני 2023		
סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1
(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח		
15,624	4,675	10,949
(4,086)	(4,086)	-
11,538	589	10,949

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (לאחר ניכויים והפחתות)
 חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון (*)
 הון עצמי לעניין סף הון

ליום 31 בדצמבר 2022		
סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1
(מבוקר)		
מיליוני ש"ח		
15,478	4,555	10,923
(3,981)	(3,981)	-
11,497	574	10,923

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) (לאחר ניכויים והפחתות)
 חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון (*)
 הון עצמי לעניין סף הון

(*) בהתאם להוראות פרק 3 בחלק ב' לנספח משטר כושר פירעון כלכלי, הון רובד 2 לא יעלה על 20% מ-MCR.

7. השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה

ליום 30 ביוני 2023					
ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	השפעת שיעור של 50% הון רובד 2 בתקופת הפריסה	השפעת התאמת תרחיש מניות	השפעת הכללה של ניכוי בתקופת הפריסה	כולל יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	
(בלתי מבוקר)					
מיליוני ש"ח					
98,481	-	-	(3,053)	95,428	סך התחייבויות ביטוח, לרבות מרווח הסיכון (RM)
8,523	-	-	2,009	10,532	הון רובד 1 בסיסי
13,097	935	-	1,592	15,624	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
10,391	-	(131)	(910)	9,350	הון נדרש לכושר פירעון
ליום 31 בדצמבר 2022					
ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	השפעת שיעור של 50% הון רובד 2 בתקופת הפריסה	השפעת התאמת תרחיש מניות	השפעת הכללה של ניכוי בתקופת הפריסה	כולל יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	
(מבוקר)					
מיליוני ש"ח					
95,876	-	-	(3,213)	92,663	סך התחייבויות ביטוח, לרבות מרווח הסיכון (RM)
8,395	-	-	2,115	10,510	הון רובד 1 בסיסי
12,953	895	-	1,630	15,478	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
10,363	-	(127)	(1,087)	9,149	הון נדרש לכושר פירעון

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

8. מגבלות על חלוקת דיבידנד

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמור את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות ההון והרגולציה הנקבעת לעניין חלוקת דיבידנד.

ביום 29 במאי 2023 אישר דירקטוריון החברה את עדכון התכנית לניהול הון ונקבעו בשלב זה, כללי סף לחלוקת דיבידנד, הכוללים יחס כושר פירעון כלכלי מינימאלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% ויחס כושר פירעון מינימאלי, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה בשיעור של 110%.

ביום 28 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה מדיניות חלוקת דיבידנד בשיעור של לפחות 35% מהרווח הכולל כל עוד הראל ביטוח עומדת ביעדים המינימאליים ליחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2.

כללי הסף נועדו לאפשר להראל ביטוח התמודדות עם משברים מבלי לפגוע מהותית בפעילותה ובעמידתה בדרישות ההון החלות עליה. עם זאת, אין באמור כדי להבטיח שהחברה תעמוד בכללי הסף שנקבעו בכל עת.

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2017 (להלן - "המכתב"), חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר כושר פירעון כלכלי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות.

להלן נתונים על יחס כושר פירעון כלכלי של החברה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ועל יעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה בהתייחס ליחס כושר הפירעון המחושב ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות, כנדרש במכתב. יחס זה עומד ביחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח		
12,953	13,097	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
10,363	10,391	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
2,590	2,706	עודף הון
125%	126%	יחס כושר פירעון (באחוזים)

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:

-	-	גיוס (פדיון) מכשירי הון
12,953	13,097	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2,590	2,706	עודף הון
125%	126%	יחס כושר פירעון

סטאטוס ההון לאחר פעולות הוניות ביחס ליעד הדירקטוריון:

110%	110%	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון
1,554	1,666	עודף הון ביחס ליעד

לפירוט הסיבות שהביאו לשינויים מהותיים שחלו לעומת מספרי השוואה בסעיפים מרכזיים ראו סעיף 2.א. לעיל.

27 בנובמבר, 2023

תאריך

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

ניר כהן
מנכ"ל

אדוה ענבר
מנהלת הסיכונים